

Iktatószám: 153/2/2021.

*Hárslevelű óvoda,
Nyitva van a kapuja,
Én oda most bemegyek,
Gyertek Ti is gyerekek!*

Pedagógiai Program

Budapest, 2021.

Kőbányai Hárslevelű Óvoda
1106 Budapest, Hárslevelű u. 5.

Készítette: Surányi Tünde
Óvodavezető

AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Az óvoda hivatalos elnevezése, címe:

Kőbányai Hárslevelű Óvoda
1106 Budapest, Hárslevelű u. 5.
OM: 034427
Tel: 262- 41-71
Telefax: 433-55-91
e-mail cím: harsleveluovi@gmail.com

Az óvoda fenntartója, címe:

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat
1102 Budapest, Szent László tér 29.
Tel: 261-3333

Az alapító okirat száma: K/17872/4/2017/II

Az óvodai csoportok száma: 4

A program benyújtója:

Surányi Tünde, óvodavezető

Helye, ideje: Budapest, 1998. 10. 31.

Módosítás beadása: 2021. 04. 01.

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezetés	4
II. Gyermekkép	5
III. Óvodakép	6
III. 1. Óvodánk bemutatása	7
III. 2. Óvodai nevelésünk célja	7
III. 3. Alapelveink	8
III. 4. Óvodai nevelésünk rendszere	10
IV. Az óvodai nevelésünk feladatai	11
IV. 1. Egészségprogram, egészséges életmód alakítása	13
IV.1.1. A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése	14
IV.1.2. A gyermekek testi és lelki egészség fejlesztése, viselkedési függések, szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése	15
IV.1.3. Bántalmazó, erőszakos viselkedés megelőzése, kezelése	16
IV.1.4. A gyermekek, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése, edzettségének biztosítása. Mindennapos testnevelés, testmozgás	17
IV.1.5. A gyermekek gondozása, személyi higiéne alakítása az alapvető testápolással, öltözködéssel, pihenéssel kapcsolatos szokások megerősítése, kialakítása, megalapozása	19
IV.1.6. Egészséges táplálkozás biztosítása	21
IV.1.7. A környezettudatos magatartás kialakítása	22
IV.1.8. Segítő kapcsolatok színterei együttműködések az egészség program megvalósítása érdekében.	24
IV.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés, szocializáció	26
IV.2.1. Óvodánk ünnepei, hagyományok, jeles napok	29
IV.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés	31
V. Pedagógiai programunk feltételrendszere	34
V.1. Tárgyi feltételeink	34
V.2. Személyi feltételeink	35
V.2.1. A dajka helye az óvodai nevelésben	35
V.2.2. Pedagógiai asszisztens helye az óvodai nevelésben	36
V.2.3. A fejlesztőpedagógus helye az óvodai nevelésben	37
V.2.4. A pszichológus helye az óvodai nevelésben	39
V.3. Az óvodai élet megszervezése	40
V.3.1. Napirend	40
V.3.2. A tanulás menetének tervezése (hetirend)	41
VI. Az óvodai élet tevékenységformái	42
VI.1. A játék	42
VI.2. Munka jellegű tevékenységek	45
VI.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	47
VI.4. Mozgás	49
VI.5. Verselés, mesélés	52
VI.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	54
VI.7. Rajzolás, mintázás, kézimunka	56
VI.8. A külső világ tevékeny megismerésére nevelés	59
VI.9. Mérés – értékelés	63

VI.10. Óvodai tehetséggondozás	64
VI.11. A fejlődés általános jellemzői az óvodáskor végére	65
VII. Az óvoda kapcsolatrendszere	67
VII.1. Kapcsolattartás a szülőkkel	67
VII.2. Kapcsolatok külső partnerekkel	70
VIII. Differenciált bánásmód helye a programban integráció, esélyegyenlőség	75
VIII.1. Sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése	75
VIII.1.1. Autizmus spektrum zavaros gyerekek integrálása	79
VIII.1.2. Down-szindrómás gyerekek integrálása	81
VIII.2. Esélyegyenlőség, szociális hátrányok enyhítésére szolgáló feladatok	83
IX. Gyermekvédelem az óvodában	88
X. Mellékletek Legitimációs záradék	89

I. BEVEZETÉS

Nevelőtestületünk elkészítette, majd módosította pedagógiai programját, amiben a szakmai önállóság, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesülnek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Az ellátásra vonatkozó rendeletek, törvények:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2020. évi LXXXVII. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- Óvodánk alapító okirata

Alapelveink meghatározásánál abból indultunk ki, hogy a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg; az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az esélyegyenlőség biztosítását és társadalmi befogadását a sajátos nevelési igényű gyermek intézményes nevelésének kezdeti, korai szakaszában kell elkezdeni. Az integrált nevelés: a sajátos nevelési igényű gyermek a teljes idejét együtt tölti a többi gyermekkel az óvodában, és aktívan részt vesz az óvodai élet egészében. Kiemelt területünk az egészséges életmódra, életvitelre nevelés, különös tekintettel a testi, fizikai képességek differenciált fejlesztésére, ezért egészségprogramot készítettünk, amelyben kiemelt szerepet kapott a környezettudatos szemléletmód alakítása. Az elmúlt évek tapasztalatai megerősítettek bennünket abban a meggyőződésünkben, hogy koncepciónk helyes, hiszen az egészségfejlesztés –életfontossága miatt –az óvodai nevelésben kulcskompetencia kialakítását igényli. Programunk megvalósítása biztosítja a hozzánk járó gyermekek egészségvédő és egészségfejlesztő életmódra nevelését, sokoldalú és harmonikus fejlődését.

Az egészséges személyiségfejlődést az egyes gyermek fejlesztésével biztosítjuk, az esélyegyenlőség biztosítására nagy gondot fordítunk. E területek köré szervezzük pedagógiai és pszichológiai feladatainkat. *A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége s ebben óvodánk kiegészítő esetenként hátránycsökkentő szerepet vállal.*

Óvodánk 2017-ben elnyerte a Zöld óvoda címet, ezért Programunk legutóbbi módosítása során figyelembe vettük a „Zöld Óvoda kritériumrendszerének feladatait és eszköztrendszerét”.

Programunk megvalósítását a 2015-ban létrehozott „Kőbányai Hárslevelű Csemeték” közhasznú alapítvány támogatja.

Óvodai programunk megvalósításához szeretnénk a szülőket, bölcsődét, iskolát is megnyerni, hiszen közös feladatunk a testileg, lelkileg kiegyensúlyozott gyermekek nevelése.

*„A gyermeket tisztelettel kell fogadni,
szeretettel kell felnevelni és
szabadságban kell elengedni.”*

Vekerdi Tamás

II. GYERMEKKÉPÜNK

Óvodánk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére, a meglévő hátrányok csökkentésére törekszünk, és nem adunk helyet az előítéletek kibontakozásának.

Figyelembe vesszük azt a tényt, hogy a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Minden gyermek más, ezért e szemlélet és gyakorlat alapja a differenciálás és az egyén maximális fejlesztése, amely egyes esetekben az óvodapedagógus, részben más szakemberek által nyújtott speciális bánásmóddal egészül ki. Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk. Az alkotói pedagógiai fejlesztői munka egyik lényege, hogy a gyermeknek alapvető joga, hogy sajátos szükségleteinek, állapotának megfelelő segítséget kapjon, képességei, készségei kibontakoztatásához, személyiségének védelméhez, fejlesztéséhez:

- Minden gyermek fejleszthető.
- A gyermek meglévő képességeiből kell kiindulni.
- Azon képességeket, amelynek fejlődése részleges zavart szenvedett és/vagy késve jelentkezett szükséges megtámogatni.

Óvodánk lehetővé teszi, hogy a gyermek spontán és tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetekben fejlődjön mind a kognitív, mind az érzelmi, akarati és pszichomotoros területeken, kiegészítve ezzel a családi nevelést. A gyermek játéktevékenységén keresztül biztosítjuk a tanulást, a szokásalakítást és a kultúra közvetítését.

A szocializáció folyamatában a gyermekek életkori sajátosságainak ismeretében óvodánk kiegészíti, kiterjeszti, felerősíti a szociális tanulást, a gyermekek egészséges fejlődését.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Óvodánk 2011-től az autista és a Down-szindrómás gyermekek integrálásában vállal aktív szerepet. A gyermekek sikeres óvodai integrációja nem a sérülés súlyosságától függ, hanem a befogadó-közösség tagjainak elfogadó magatartásától, támogató odafordulásától a megfelelően megválasztott pedagógiai módszerektől, a szülők teljes körű bevonásától, valamint a tárgyi környezet átgondolt kiválasztásától, strukturálásától.

Szeretnénk olyan gyermekeket nevelni, akikből

”...öntudatos óvodás kezd válni. És ezzel csírázásnak indul az a mag is, amiből a boldog..., örömmel dolgozó és mégis szabad ember kifejlődik. A nevelő érezheti, hogy emberré nevel.”

(Dr. Hermann Alice)

III. ÓVODAKÉPÜNK

III. 1. Az óvodánk bemutatása

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermekeink fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Óvodánk Kőbánya Kertvárosi részén helyezkedik el, családi házas környezetben épült, melyet 1994-ben építtetett a Budapest Fővárosi X. kerület Kőbányai Önkormányzat.

Az alapító okiratban lefektetettek szerint 4 csoporttal üzemelünk, 100 férőhellyel. Egy csoportban maximum 25 gyermek nevelése folyik. Nagy udvarunk a szabványoknak megfelelő játékokkal és műfüves pályával van felszerelve, mely biztosítja gyermekeink számára a hasznos és fejlesztő időtöltést.

Óvodánkban változatos tárgyi eszközökkel biztosítjuk az egyéni és szociális fejlődést, és növeljük az óvodai nevelés hatékonyságát. Igyekszünk a belső teret a lehetőségeinkhez mérten, az esztétikai szempontokat is szem előtt tartva – a gyermeki igényekhez alakítani. Tornatermünk lehetőséget ad a gyermekek számára a szervezett mindennapi testnevelésre, mozgásfejlesztő foglalkozásokra és a különféle óvodai rendezvényekre.

A csoportszerkezet kialakításánál figyelembe vesszük az életkort, az egyéni igényeket és a gyermeki személyiséget. Általában két homogén és két heterogén korcsoporttal működünk. A gyermekek fejlődése és kötődése miatt igyekszünk 5 éves kor alatt elkerülni a nevelőváltást, a felmenő rendszert biztosítjuk.

Nevelőtestületünk tagjainak nagy és széleskörű szakmai tapasztalata van. Jól felkészült közösség, akik innovatív képességekkel is rendelkeznek. A nevelőtestületünk egysége a közös cél megvalósítása érdekében együttműködő, toleráns, önérvényesítő, alkalmazkodó, segítséget adó. Mindezzel testületi értékeket teremt, megújító folyamatokat indít el.

Gondoskodunk: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus kialakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységekről, különös tekintettel, a **mással nem helyettesíthető játékról.**

A tanulási folyamatban a gyermekek ismeretszerzését, érdeklődését az óvodapedagógus irányítja, együttműködésre, felfedezésre, felismerésre ösztönz, amelyet a felnőtt támogató - segítő - megengedő attitűdje segít. A gyermekekben megteremtjük a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételeit.

A társadalmi környezet nagymértékben befolyásolja az óvodánkba bekerült gyermekek nevelését.

Az—óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Programunk koncepciójának fő eleme egészségfejlesztési program működtetése, az egészséges életmód alakítása. Egészség programunk koncepciójának lényeges eleme a mozgásfejlesztés.

III. 2. Az óvodai nevelésünk célja

- Elősegíteni óvodásaink sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Az életkornak és fejlettségnek megfelelő mással nem helyettesíthető játék feltételeinek biztosítása.
- Az egészséges életmódra nevelés és életvitelre való felkészítés különös tekintettel a testi, fizikai képességek differenciált és egyéni fejlesztésére.
- A gyermekek személyiségét úgy fejlesztjük, hogy iskolai életre éretté váljon.
- Az érzelmi, akarati, szociális és közösségi képességek, készségek fejlesztése.
- A pedagógiai munkánkban érvényesüljön a tudatosság, rendszerlátás, komplexitás az ismeretek egymásra építése, fokozatosság és a kis lépésekben való haladás elve.
- Differenciálást, egyéni képességekre épülő nevelés az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Az óvoda, mint a tehetségfejlesztés fontos színterének kiemelése, szerepe a tehetségigérek elkallódásának megelőzésében.
- Az inkluzív pedagógia kialakítására való törekvés, mely kihat a pedagógia programra, eljárásokra, módszerekre az óvodapedagógus és az alkalmazotti közösség szemléletére.
- Az integrált gyerekek számára a szokásostól eltérő, nagyobb mértékű pedagógiai segítségnyújtás. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátására nagy gondot fordítunk.
- A optimális terhelés biztosítása, a hátrányok csökkentése az életkori, és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.
- Támogató szülői közösség alakuljon ki az óvodán belül. Építeni kell a szülők segítségére, amely elengedhetetlen a gyermek fejlesztésében, beilleszkedésében.
- A családi nevelést kiegészítve a 3-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése.
- Az együttnevelés fontossága és folyamatosságának biztosítása óvodapedagógusok, dajkák, gyógypedagógusok és külső szakemberek közreműködésével.
- Az anyanyelvi nevelés fontossága. A rendszeres meséléssel, bábozással, dráma- és anyanyelvi játékokkal alakítjuk a szép beszédet, a kulturált viselkedést.
- *Óvodásainknál az értelmi képességek fejlesztése mellett nagy hangsúlyt szeretnénk fektetni az egészséges életmód alakítására, a mozgásigény kielégítésére, az erőnlét fokozására, a mozgáskultúra fejlesztésére a preventív torna alkalmazásával, egyéni és csoportos mozgásfoglalkozásokkal.*
- Óvodánk közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését és a környezettudatos magatartás kialakítását.
- Pedagógiai tudatosságunk fontos eleme környezettudatos szemléletmód alakítása a környezet megismertetése a gyerekekkel, kiemelve azokat a természeti, társadalmi, történelmi tényeket, amelyekre büszkék lehetünk, mint kőbányaiak. A környezeti nevelés területére *Kőbányai Környezetvédelmi Program* koncepcióját tudatosan beépítjük.
- A szülőket igyekszünk megnyerni, hogy a megszerzett ismeretek szerint éljenek az egészségügyi és egészségvédő normák megtartásával.

III. 3. Alapelveink

Az alapelvek érvényesítése során figyelembe kell vennünk:

- a magyar nemzeti kultúrát, hagyományait,
- a magyar óvodapedagógia eddigi progresszív eredményeit,
- az ONAP irányelveit,
- a fejlődéslélektan tudományos megállapításait,
- az inkluzív pedagógia cél- és feladatrendszerét,
- a játék, az érzelmek, az erkölcs és közösség meghatározó szerepét,
- a gyermek fejlődésének nyomon követését,
- az iskolai életmódra alkalmasság fejlettségi szintjeit,
- a nemzeti, etnikai, migráns gyerekek integrációs lehetőségét,
- tehetséggondozás alapelveit,
- sajátos nevelési igényű gyermekek igényeit.
- Fenntarthatóságra nevelést

Alapelveink

- A gyermeket szeretetteljes gondoskodás és különleges védelemi illeti meg;
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be;
- Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- Nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz; fejlődési üteméhez.
- Óvodás életkorban a nevelés eszközei közül a játék a gyermek legegységesebb pszichikus szükséglete, meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.
- A munka jellegű tevékenység is tartalmaz játékos elemeket. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet.
- A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.
- Az óvodában komplex nevelés folyik, az alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. A gyerek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül. Egyéni, differenciált bánásmód szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet.
- Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.
- Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a társaikkal és felnőttekkel való kapcsolatok során pozitív, kedvező hatások, élmények érhessék.

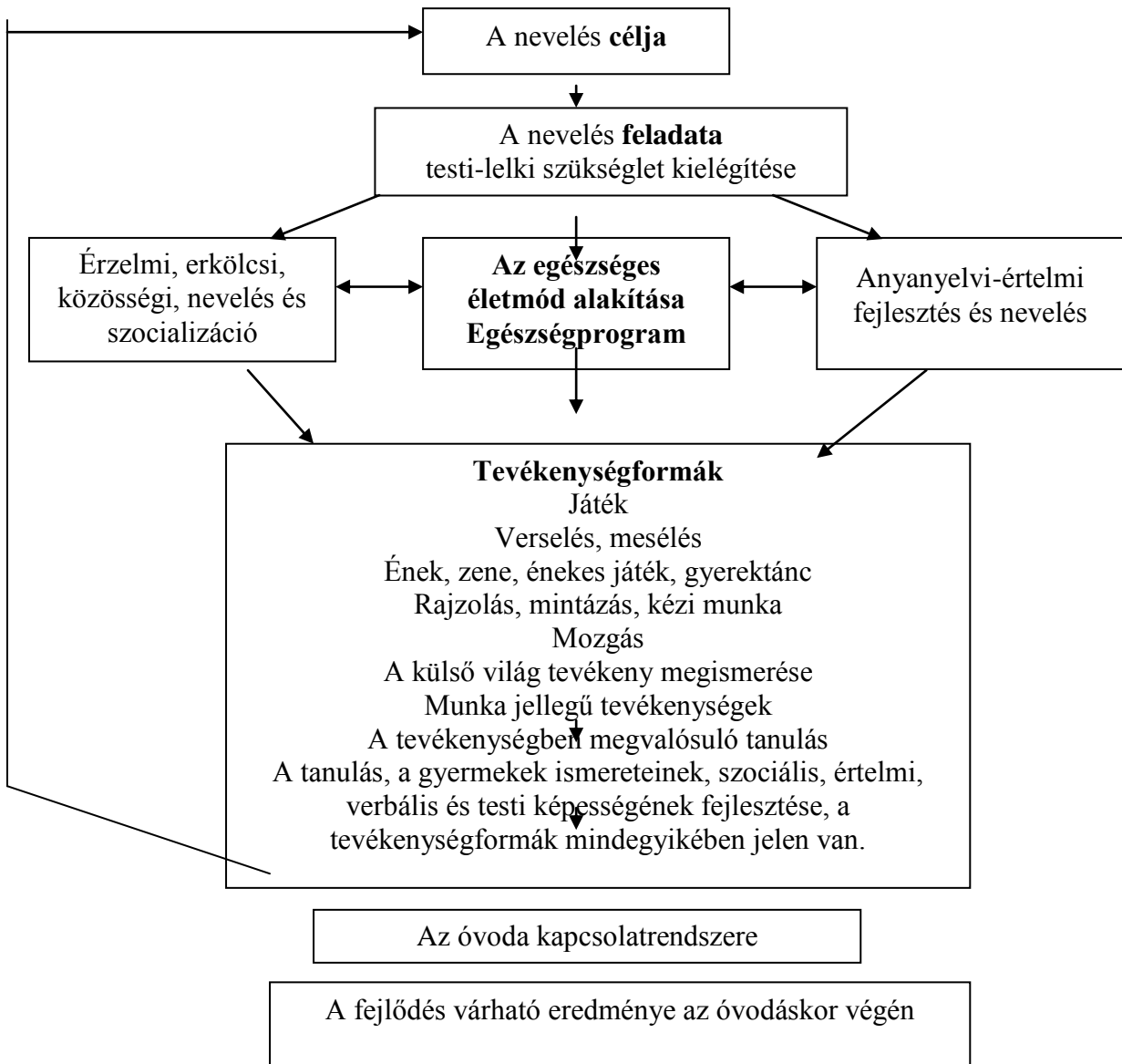
- A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben.
- A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott, következetes, rugalmasan kezelt szokás- és normarendszer. Segít neki abban, hogy a körülötte lévő szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátíthassa. A szokásrendszeren és az együttélésből fakadó interakciókon keresztül fejlődik normarendszere, mely az iskoláskornak az alapja, s egyben a felnőtté válás feltétele is.
- Jelentős alapvetés a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
- A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.
- A gyermek személyiségének alakulásában meghatározó, hogy milyen nevelési hatások érik a családjában. A megfelelő módon kialakított szokások és viselkedési formák a gyermek számára megkönnyítik az óvodai közösségbe való beilleszkedést. Ezért nagyon fontos a családok nevelési szokásainak a megismerése, közelítése az óvodai szokásokhoz. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, ezáltal az együttnevelés, az együttműködés érdekében a folyamatos párbeszéd feltételrendszere biztosított.
- Minden gyermeket megillet a tisztelet, a szeretet, a megbecsülés, ezért alapvető követelmény a szabadságjogok tiszteletben tartása, a gyermekek jogainak, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
Az óvodapedagógus a családdal segítse elő a 3-7 éves gyermekek egyéni képességeinek kibontakoztatását. Az együttműködés következtében a tudomására jutott bizalmas információkat tartsa titokban.
A gyermekeket érintő szociális hátrányok enyhítése, gyermekvédelmi feladataink ellátása.
- Tehetséggondozás, tehetségfejlesztés színterének kiemelése a tehetségigéreték elkallódásának megelőzésében valamint speciális tehetséggondozó programok szervezése hátrányos helyzetű gyermekek részére.
- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. A gyerekek őszintén elfogadják, tolerálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra.
- Az egész életen át tartó tanulási képesség alapjainak lerakása érdekében, arra törekszünk, hogy boldog, egészséges lelkű, kiegyensúlyozott, a világ dolgai iránt nyitott, önállóan kezdeményező kisgyermekeket neveljünk.
- A gyermekek fejlődésének lényeges mozzanata az identitástudat kialakulása a nemzeti hovatartozás tudata, az önkép, a jövőkép, a vallási és kulturális identitás.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

A helyi nevelési elveinket meghatározzák azok a feladatok, melyek önálló arculatunkat is adják, ezeket kiemelt feladatként kezeljük.

- **Fontosnak tartjuk, hogy az egészségfejlesztés, egészségmegőrzés a mindennapi életünk részévé váljon.**

III. 4. Az óvodai nevelésünk rendszere

Óvodai programunkban a feladatok komplex módon érvényesülnek a különböző tevékenységek keretein belül (lásd: modell).

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

Nevelésünk alapja, hogy önálló személyiség minden gyermek. A nevelési célok elérésében, óvodai nevelőmunkánkban az alábbi feladatokat kell megvalósítanunk.

Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését

1. Egészséges életmód kialakítása területén: Egészségprogram

- gondozás, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- testi képességek fejlődésének segítése
- egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.
- fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése
- környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása
- környezettudatos magatartás megalapozása, fenntarthatóságra nevelés.
- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

2. Érzelmi, erkölcsi és a közösségi fejlődés területén

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék
- erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődése
- közös élményeken erkölcsi tulajdonságainak: érzelmi beleélés, empátias képesség együttérzés, segítőkészség, az önzetlenség, figyelmesség fejlesztése
- akaratának, önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának szabálytudatának fejlesztése
- szokás- és normarendszerének megalapozása
- a hazaszeretet és a szülőföldhöz való pozitív viszony alakítása
- a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése, annak elfogadása, megértése, hogy az emberek különböznek egymástól.
- kiegyensúlyozott, esztétikai, erkölcsi és szociális érzelmek alakítása
- értékek befogadására való képesség fejlesztése, rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére
- pozitív töltésű kapcsolatok biztosítása: gyermek - gyermek, gyermek – felnőtt
- a kooperatív képesség, ugyanakkor az önállóság fejlesztése
- munkára való érettség képességének fejlesztése, teljesítményigény kialakítása

- az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze- a gyermeket annak elfogadására nevelje, hogy megértsék, az emberek különböznek egymástól.

3. Értelmi, anyanyelvi fejlődés területén

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikációkülönböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
- Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

IV. 1. Egészségprogram - az egészséges életmód alakítása

Az egészséget a korszerű orvosi gondolkodás egyensúlyi állapotnak tartja. Egyensúly van a bonyolult szervezet szervei, szervrendszerei között és egyensúly van a szervezett és környezet között. A betegséget az egyensúly megbomlása jelenti. Az egészség bonyolult egyensúlyi állapot, melynek fenntartása tudatos erőfeszítéseket igényel.

Az egészséget az alábbi tényezők károsítják:

- *A nem megfelelő táplálkozás,*
- *A mozgásszegény élet,*
- *A helytelen életmód,*
- *Az élvezeti szerek fogyasztása,*
- *A túl sok gyógyszer fogyasztása.*

Az egészségi állapot megtartása több tényezőtől függ, részben kívülálló összetevőkből, de a legnagyobb részt rajtunk múlik, miként óvjuk egészségünket.

Az egészség kulcsa az életmódban rejlik.

Az egészségfejlesztés modern koncepciója középpontjában életmódunk megváltoztatása áll. Az életmódunk kialakítása az óvoda feladata is, amely által jelentősen befolyásolhatjuk testi-lelki, hogy létünket.

Fontos, hogy az egészségfejlesztés, egészségmegőrzés a mindennapi életünk részévé váljon, figyelembe véve az egyén szociális és gazdasági helyzetét, mentális és fizikai állapotát. A környezet, amelyben élünk befolyásol bennünket, egyfajta életstílust tanulunk, amelyet megpróbálunk beépíteni saját életünkbe.

A rendszeres mozgás az egészséges életmód egyik meghatározója.

Az egészséges életmód nyolc alappillére: Táplálkozás, testedzés, víz, levegő, napfény, mértékletesség, pihenés, bizalom, jó mentális állapot.

A kisgyermek egészségnevelése 3 alappilléren nyugszik.

- a család

- a nevelési intézmény

- az egészségügyi intézményrendszer

Felelős a család, a társadalom, a környezet, a média, de felelősek vagyunk mi óvodapedagógusok is egészségünkért, hiszen a gyermek egészségnevelésének mi is letéteményesei vagyunk. A legfontosabb kérdésekben egyet értenek az óvoda és egészségügy képviselői is, a prevencióhoz minél nagyobb összefogásra és együttműködésre van szükség.

Így a mentálhigiénés problémák is időben, valóságukban kiszűrhetők lehetnének, és az egészségnevelés tényleg preventív jellegűvé válhatna.

Ezért jobban be kell vonnunk a családot és az egészségügy képviselőit az óvoda életébe, a közös, játékos programokba, kirándulásokba, alkalmat teremtve arra, hogy az érdekelt felek találkozhassanak egymással. A szülőknek, a családnak, az óvodának, az egészségügy képviselőinek rá kell hangolni a gyerekeket a természet, az épített környezet szeretetére, az egészséges táplálkozásra, a szabad levegőn tartózkodásra, fizikai aktivitás fontosságára, az alapvető személyi higiénére.

Fontos az érdekelt felek minőségi felkészítése, a korszerű ismeretek nyújtása - nagyobb odafigyelésre, összefogásra van szükség gyermekeink egészsége, a nemzet egészsége érdekében!

Az óvodai nevelés általános feladatai közé tartozik az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, melyek ebben az életkorban kiemelt jelentőségűek.

A gyermekek egészségi állapota jelentősen befolyásolja testi fejlődésüket, életmódjukat. Az óvodáskor a személyiségfejlődés, a tudatformálás tekintetében a legfontosabb időszak, ezeket figyelembe véve **az egészségfejlesztő programunk elemei a következők:**

1. *Egészséges és biztonságos környezet megteremtése,*
2. *Testi és lelki egészség fejlesztése, viselkedési függések, szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,*
3. *Bántalmazó, erőszakos viselkedés megelőzése, kezelése,*
4. *Mindennapos testnevelés, testmozgás,*
5. *Személyi higiéné alakítása, az alapvető, testápolással, öltözködéssel, pihenéssel kapcsolatos szokások megerősítése, kialakítása, megalapozása,*
6. *Egészséges táplálkozás biztosítása,*
7. *Környezettudatosság kialakítása,*
8. *Segítő kapcsolatok színterei, kapcsolódási pontok, együttműködések.*

IV.1.1. A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése

Céja:

A biztonságtudat kialakítása az életkornak megfelelő szintű szabály és normafüggő magatartás képességének kifejlesztése, mely arra készíteti a gyermeket, hogy minden helyzetben biztonságosan viselkedjen. A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.

Feladatok:

- Az óvodában előforduló veszélyek érzékelése, felismerése és elkerülése.
- A veszélyeket óvodán kívüli környezetében is felismerjék és elkerüljék a gyerekek.
- Az óvodapedagógus teremtse meg a szükséges egészséges és biztonságos környezetet.
- Alakítson ki nyugodt, szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkört, élettempót.
- Elégítse ki a gyermekek alapvető fizikai és érzelmi szükségleteit.
- Pedagógiai eszközök segítségével a biztonságos viselkedés irányába befolyásolják a gyerekeket.
- Az óvodapedagógus a családdal való együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- A tevékenységek biztonságos megszervezéséhez szükséges feltételek biztosítása balesetmentes eszközök, megfelelő hely és idő.
- Az egészséges életmódra nevelés területén adódó konkrét feladatokat a „Biztonságos óvoda program”-unk tartalmazza.

- A napirend kialakításánál vegye figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait, a csoport igényeit.
- Járványügyi pandémiás fertőzés veszély esetén követendő szabályokat a házirend tartalmazza.

Tevékenység:

- „Biztonságos Óvodai Program”
- „Zöld Óvodai Program”

IV.1.2. A gyermekek testi és lelki egészség fejlesztése, viselkedési függések, szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Céja:

A gyermekekben az óvodai élet során folyamatosan alakuljon ki egy reális önértékelés, önfogadás, egymás tisztelete, a különbözőségek elfogadása. Célunk a valahova, valamihez tartozás érzése, a társas viselkedés szabályainak kialakítása.

Feladatok:

- Megismertetjük a gyermeket olyan viselkedésformákkal, szokásokkal, amelyek segítik életének egészséges formálását, ill. magatartásának megváltoztatását, leggyakrabban előforduló egészségkárosító tényezők megismertetését.
- Védjük gyermekeink testét, lelkét, értelmét a felesleges megterhelésektől.
- Elősegítjük a gyermekek testi képességeinek fejlődését, egészségének védelmét, edzését, óvását, megőrzését.
- A gyermek számára biztosítjuk a megalapozott, következetes és rugalmas szokásrendszert, mely segít nekik abban, hogy a körülöttük lévő szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátítsák.
- A szokásrendszeren és az együttélésekből fakadó interakciókon keresztül fejlődik normarendszerük, mely a további fejlődési szakasznak, az iskolás kornak az alapja, és egyben a felnőtté válás feltétele is.
- A megfelelő életvitel az egészséges életmód iránti igény kialakítása is nagyon fontos.
- Az optimális érési szakaszok figyelembevétele.
- A napsütés jótékony hatásait kihasználjuk. Természetesen hangsúlyozzuk, hogy a nyár közeledtével egyre erősebb az ultraibolya sugárzás.
- A mozgásfejlesztéssel elérjük az állóképesség növekedését, biztosítjuk a gyermekek jó közérzetét, mely fokozza kezdeményező képességüket.
- A napirend állandóságával lehetővé tesszük az események kiszámíthatóságát, így az elkövetkezendő tevékenységekre fel tud készülni, viselkedését annak megfelelően tudja szabályozni.

Tevékenység:

- Az óvodai tevékenységi formákban: játék, munka, tanulás
- A testi, lelki egészséget szolgáló programok.
- Boldog Óvoda Program
- Mesélj jogosan Program nagycsoportban

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek az óvodáskor végére tudják, ismerjék a helyes egészséget védő és megőrző szokásokat.
- Önfeledten játszanak didaktikai játékokat.
- Jobban megismerjék magukat, mélyebb önismeretre tegyenek szert.
- Önbecsülésük, önbizalmuk fejlődjön.
- Érzelmeket ismerjék, képesek legyenek azt kifejezni.

Helvi sajátosságokból adódó speciális feladataink:

- Az óvodapedagógus a gyermekek egészségének fejlesztése érdekében teremtse meg azokat a feltételeket, amelyek elősegítik biológiai fejlődésüket, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét.
- A testi, lelki egészséget szolgáló programok szervezése!
- Építeni a pozitív tulajdonságokra, helyzetekre, magatartásformákra.
- A mozgásfejlesztéssel érje el az óvodapedagógus az állóképesség növekedését, biztosítsa a gyermekek jó közérzetét, fokozza kezdeményező képességüket.
- Elősegítjük a gyermekek szervezetének ellenálló képességének növekedését.
- A csoportszobák nyári hőmérsékletét a klíma berendezéssel szabályozzuk.
- A napi szabadban végezhető tevékenységek maximális biztosítása.
- A víz edzőhatásának biztosítása a nyári fürdözések megszervezésével.
- Tanítsuk meg a helyes légzéstechnikát.
- Folyadék gyümölcs –zöldség fogyasztás lehetőségének biztosítása.

Nevelőmunkát segítő eszközök:

- Módszertani füzet játékajánlásokkal, amivel a gyerekek megismerhetik önmagukat.
 - könyvek, képek, társasjátékok, kártyák
 - bábok, magunk alkotta játékok

A család bevonásának lehetőségei:

- Nevelőmunkánk során megteremtjük a lehetőségét, hogy a szülőket, a családokat bevonjuk az egészségmegőrző programjainkba.
- Közös alakítsunk olyan szemléletet, melynek középpontjában a gyermek egészséges fejlődése áll (Egészségnap, sportnap, mentálhigiéniai előadások).
- A problémák kivizsgálásának és a feltáró eljárásoknak gyermek- és családbarát módon kell történnie.
- A családoknak gyakorlati segítséget nyújtunk, szakemberek bevonásával.

IV.1.3. Bántalmazó, erőszakos viselkedés megelőzése, kezelése

A gyermekbántalmazás, abúzus azok a helyzetek, amelyekben a gyermek testi-lelki károsodását azoknak a személyeknek, szülőknek, nevelőknek durvasága könyörtelensége idézi elő, akik szocializációjáért felelősek, akiknek a gyermek jogi és pszichológiai értelemben kiszolgáltatott.

Célja:

Azon helyzetek felismerése, megelőzése, amelyekben a gyermek testileg-lelkileg károsodhat és a szükséges intézkedések meglépése.

Feladatok:

- Meg kell előznünk a gyermek fizikai bántalmazását.
- Észre kell vennünk a gyermek folyamatos érzelmi gyöttrését, a hideg, elhanyagoló szeretet nélküli nevelői magatartást és a megfelelő lépéseket meg kell tennünk.
- A nem megfelelői szülői magatartás (elfelejt gondoskodni gyermekéről, szexuális bántalmazás) észrevétele és jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.
- Fontos a gyermekek helyes viselkedésmintáinak rendszeres megjutalmazása és a negatív viselkedés következményeire való felhívás.

- Kerülni kell, hogy indulatkitöréssel, agresszióval, megszegéenyítéssel reagáljunk a gyermekek viselkedésére, a pedagógusi etikett betartása mindenkire nézve kötelező.
- Nyugodt, biztonságos légkört teremtünk.
- Képzett szakemberek bevonásával valósítjuk meg az agresszió kezelését hosszú távú, jól kidolgozott programokkal.

Tevékenységek:

- Olyan feladatokat kell adni a gyermeknek, melyek segítenek a feszültség, az agresszió levezetésében, a közösségbe való beilleszkedésbe.
- Lehetővé kell tenni az agresszív feszültség csökkentését társadalmilag elfogadott módon: sport, művészeti tevékenység, játék, munka.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Meg kell tanítani a gyermeket arra, hogy hogyan kezelje megfelelő módon a haragját, csalódottságát.
- Rá kell ébreszteni a gyermekeket arra, hogy felelősek tetteikért és vállalni kell annak következményeit.

Helyi sajátosságokból adódó speciális feladataink:

- Szeretettel és bizalommal bánjunk a gyerekekkel.
- Határozott és következetes követelményrendszert állítunk fel.
- Fontosnak tartjuk a tisztelet, a megbecsülés, mint érzelmi értékek közvetítését.
- Az agresszív viselkedés elkerüléséhez fontos a konfliktushelyzetek megbeszélése.
- Ovi zsaru program bevezetése nagycsoportban

Nevelőmunkát segítő eszközök:

- csoporton belüli beszélgetés
- megfelelő szakemberek bevonása
- speciális konfliktuskezelő eszközök biztosítása: báb, drámajáték, önismereti játék

A család bevonásának lehetőségei:

- szülői fórumok
- családlátogatás
megfelelő szakemberekkel a családok megismertetése

IV.1.4. A gyermekek, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése, edzettségének biztosítása. Mindennapos testnevelés, testmozgás

Célja:

A gyermekek mozgásigényének kielégítése a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése. Az óvodai nevelés általános feladatainak hatékony megvalósításának érdekében kiemelt hangsúlyt helyezünk a gyerekek mozgásfejlesztésére.

Feladatok:

- Az óvodapedagógus szervesen illessze be a mozgásfejlesztést, a gyermekek edzését az egész napi tevékenységekbe.
- Legyen körültekintő a szervezet egészséges terhelésénél.
- Tudjon differenciáltan alkalmazkodni az egyéni teherbíró képességű gyerekekhez.
- Mozgásfejlesztéskor minden esetben tartsa meg a játék a vezető szerepét.
- Építsen be célirányosan preventív mozgásprogramot a mozgásszervi elváltozások megelőzésére.

- Fordítson figyelmet a mozgási, tartási, mozgásszervi rendellenességek szűrésére.
- Vegye fel a kapcsolatot, ha szükségét látja az illetékes szakemberrel.
- Az óvodáskori gyermek lételeme a mozgás. Mozgásigényének kielégítéséhez elsősorban idő és tér szükséges. Az idő megteremtéséhez a jól összeállított napirend feltétel.
- Biztosítsa mozgásigényének kielégítését, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődését.
- A felfokozott mozgásigény a gyermek életkori sajátosságai közé tartozik, ennek kielégítése az óvodapedagógus feladata.
- Fontos, hogy a spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítsék az irányított mozgásos tevékenységek.

Mozgástevékenység:

1. Mozgás tevékenység, mindennapos mozgás

Spontán mozgással csak részben tudjuk kielégíteni a gyermekek mozgásfejlesztését, ezért szükséges az irányított mozgások tervezése óvodás korban is. A mozgásfoglalkozásokon a képességek kibontakozását, egyre magasabb szintre emelését kívánjuk megvalósítani. Természetesen mindezen tevékenységeket a játék, játékoság hatja át.

A mindennapos mozgásba építjük be a lábizomzat fejlesztő és hátizomzat erősítő gyakorlatokat. Mivel minden gyermek veszélyeztetettnek tekinthető, a megelőzést szolgálva minden gyerekkel napi rendszerességgel foglalkozunk.

- *Lábboltozat fejlesztés:* Speciális lábjátékokkal a láb fogó funkcióját gyakoroltatva az életkornak megfelelő teljesítőképességű lábboltozatot alakíthatunk ki.

- *Hátizom fejlesztés:* A rossz tartásra való hajlamot a gyerekek örökölhetik, vagy figyelmen kívül hagyják, vagy a mozgásszegény életmód következtében az izomzat gyengesége okozhatja. Ennek megelőzéséért sokat tehetünk az óvodában. Javítjuk a tartáshibákat. A tartáshibákból adódó gerinc deformitásokat néhány alapvető élet és mozgásfunkció helyes formájával: helyes légzés, járás, ülés, futás mechanizmusának elsajátításával.

2. Az óvoda által szervezett egészség és mozgásfejlesztő programok

- *Sportversenyek:* Kerületünkben több éve a Kőbányai Sportközpont támogatásával kerül megrendezésre ez a kerületi óvodák közötti sportverseny. Erre a rendezvényre óvodánk nagycsoportosai minden évben beneveznek.

- *Családi sportdélutánok*

Az egészséges életmódra nevelés keretében az óvodánkba járó családok körében évente két alkalommal kerül megrendezésre ez a mozgásfejlesztő program. A tréfás versenyjátékokat, ügyességi feladatokat úgy állítjuk össze, hogy a mozgás öröme együttes sportolásra ösztönözze a családokat. Távlati célunk, hogy a családok szabadidős programjaiban igényként jelenjen meg a rendszeres testmozgás. A részvételi arány szinte 100%-os.

3. Időjárás adta lehetőségek

- *Kirándulások:* Minden évszakban kihasználjuk a kirándulások adta lehetőségeket, hogy minél több időt töltsenek a gyermekek egészségük megővése érdekében a természetben.

- *Téli sportolási lehetőségek:* A telet is jól ki lehet használni, nem kell a gyerekeket féltetni a hideg levegőtől, ha fokozatosan eddük szervezetüket, és szoktatjuk hozzá az időjárás változásaihoz. A téli játékok jól megmozgatják a gyerekeket, és sok képességüket fejlesztjük komplex módon.

- *Nyári fürdőzés:* A nyári hőségben a gyerekeknek semmilyen más tevékenységgel nem pótolható élményt nyújt zuhanyzás, páraakapu használata.

4. Gyermek által kezdeményezett testnevelési játékok továbbfejlesztési lehetőségei

- *A csoportszoba adta lehetőségek*

A csoportszobáink belső terét úgy alakítottuk ki, hogy közepén tér maradjon a korosztály legkedveltebb tevékenységéhez a mozgásos játékokhoz. A székek, asztalok mobilizálhatóak, ha az adott helyzet vagy játékszituáció úgy kívánja.

- *Udvari élet*

Óvodásainkkal sok időt töltünk a szabadban, a kezdeményezéseket vagy kötött tevékenységeket, ha tehetjük, a friss levegőn végezzük. ***A spontán játéklehetőségek biztosítása mellett heti rendszerességgel irányított mozgásokat szervezünk a gyerekeknek.*** A tudatos mozgásfejlesztés érdekében a hatalmas térben, óriási akadálypályákat alakítunk ki közösen a gyerekek fantáziájára támaszkodva. Minden gyermek felmérheti tudását, és önként döntheti el, melyik játékban szeretné kipróbálni testi erejét, ügyességét, bátorságát.

Helyi sajátosságokból adódó speciális feladataink:

- A mozgásfejlesztéssel érje el az óvodapedagógus az állóképesség növekedését, biztosítsa a gyermekek jó közérzetét, fokozza kezdeményező képességüket.
- Tanítsa meg a helyes légzéstechnikát.
- A sajátos nevelési igényű gyerekek egyéni szükségleteinek figyelembevétele az egészséges életmódra nevelésnél.
- ***Vitamintorna (gyógytestnevelési gyakorlat sorok)***
- ***Mozgáskotta feladatai***

Nevelőmunkát segítő eszközök:

- Greisswald I., II., III., padok, ugrózsámolyok, Body-Roll
- különböző méretű és funkciójú labdák, karikák, szalag, bot, babzsák
- mászó-, húzókötel, magasugró lécs, udvari mozgásfejlesztő mászóakák
- Wesco mozgásfejlesztő készletek, tölcsér, ugráló, bója, füles labda
- ovifoci keretében nyert műfüves pályához kiegészítő eszközök
- mozgáskotta
- udvari mozgásfejlesztő eszközök játékok

IV.1.5. A gyermekek gondozása személyi higiéné alakítása, az alapvető, testápolással, öltözködéssel, pihenéssel kapcsolatos szokások megerősítése, kialakítása, megalapozása

Célja:

A gyermek az óvodában ismerje meg a személyi higiéniai alapkészségeit, folyamatosan és rendszeres végezze, ami által tudatos magatartásává válik.

Feladatok:

- A személyi higiéné nevelés folyamatában aktív példamutatással segítjük a gyermeket, rendszeres gyakorlást biztosítunk.
- Szokásokat alakítunk ki, az egészségvédő feladatokban önállóvá válnak.
- Szeretetteljes, derűs légkört teremtünk. Tudatosítjuk, hogy az egészségvédelmi tennivalók az ember életének természetes részei.

- A személyi higiénia használati eszközeit biztosítjuk.
- Figyelemmel kísérjük a gyermek egyéni adottságait, egészségi állapotát.
- Együttműködünk a szülőkkel, egészségügyi szakemberekkel a betegségek megelőzésében.
- A család otthoni életritmusát, étkezési, egyéb szokásait figyelembe vesszük.
- A család egészségügyi szokásait igyekszünk megismerni, ahol szükséges indirekt módon, illetve tanácsadással segíteni.
- A tisztálkodás, öltözködés, szabadidős tevékenységek közben az óvodapedagógusoknak közösen kell meghatározni az elvárásokat és az elegendő segítségnyújtást.
- A helyes tisztálkodási szokások kialakításában fontos szerepe van az óvodapedagógusnak és a dajkának, pedagógiai asszisztensnek.
- Fejlessze a gyermekek személyi, higiéniai szokásainak kialakítását.
- Elégítse ki a pihenés és alvásszükségletét a gyermekeknek.
- A felnőttektől a gyermek felé azonosak legyenek az elvárások, és ugyanazt a segítséget adjuk meg a gyermeknek. Ez a következetes hozzáállás segíti a gyermeket a szabályok közötti eligazodásban, mely a sajátos nevelési igényű gyerekeknél kiemelten fontos. A járványügyi pandémiás fertőzésveszély esetén követendő szabályokat intézkedési tervben szabályoztuk.

Tevékenység:

Tisztálkodás:

- Higiéniai szokások kialakítása az intimitás tiszteletben tartásával.
- A kézmosás, törölközés, fésülködés, fogápolás, zsebkeendőhasználat helyes, rendszeres végzésére szoktatás, nevelés az egészség megóvása érdekében.

W. C. használat:

- A W. C. papír rendszeres és megfelelő használatára szoktatás (különös tekintettel a lányokra), közben az intimitás tiszteletben tartása.
- A W. C. higiénia (leöblítés) szabályainak kialakítása.

Öltözködés:

- A gyermekek ruházata - a szobában és a szabadban egyaránt – a hőmérséklethez, egészségi állapotukhoz, edzettségükhöz igazodik.

Délutáni pihenés:

- Nyugodt légkör megteremtése (elalvás előtti mesélés, altatók dúdolása).
- A pihenés idejének biztosítása a gyermekek egyéni alvásigényének és szokásmódjának figyelembevételével (kispárna, „alvós” játék).

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően teljesen önállóan, tisztálkodnak.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, a környezetükben igyekeznek rendet tartani.
- Teljesen önállóan öltöznek.
- Ruhájukat ki-, begombolják, cipőfűzőjüket befűzik, bekötik.
- Ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre való törekvés.
- Mozgásukat, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek. Tudatosul bennük az egészséges életvitel fontossága.

Helyi sajátosságokból adódó speciális feladataink:

- Tanítsa meg a helyes légzéstechnikát.

- Az ivóvíz higiéniáját víztisztítóval, a levegőét légtisztítóval biztosítsa.
- A csoportszobák nyári hőmérsékletét a klíma berendezéssel szabályozza.
- A sajátos nevelési igényű gyerekek egyéni szükségleteinek figyelembevétele az egészséges életmódra nevelésnél.

Nevelőmunkát segítő eszközök:

- tisztálkodáshoz szükséges eszközök
- délutáni pihenéshez szükséges eszközök: ágy, textília

A család bevonásának lehetőségei:

Az egészséges életmóddal kapcsolatos rendezvények, folyóiratok, cikkek, szakkönyvek figyelése.

IV.1.6. Egészséges táplálkozás biztosítása

Célja: Egészséges, korszerű táplálkozás lehetőségének megteremtése. Az egészséges életmód meghatározó része a helyes táplálkozás, hogy mit, mikor és hogyan eszünk. Mindennapjainkban elengedhetetlenek a vitaminokat tartalmazó zöldségek és gyümölcsök, a rostban gazdag élelmiszerek, amelyek segítik az emésztést.

Feladatok:

- Az ételek kiválasztása, elkészítése és mennyisége feleljen meg a gyerekek testsúlyának, életkorának, fizikai állapotának, a munka vagy tevékenység típusának.
- Az étkezés egészségmegőrző szokásainak alakítása.
- A helyes táplálkozási szokások kialakításában fontos szerepe van az óvodapedagógusnak, dajkának, pedagógiai asszisztensnek.
- Speciális étrend biztosítása azon gyermekek számára, akiknek valamilyen ételallergiájuk van a szállító konyhával egyeztetve történik.
- A nevelési-oktatási intézményekben biztosított közétkeztetés élelmiszer – alapanyagainak beszerzését az étkezés megszervezője megrendeli, aki folyamatos kapcsolatban van a konyhával.
- Gyümölcs- zöldség napi biztosítása.
- A folyadékigény kielégítése egész nap folyamán.

Tevékenység:

Egészséges, korszerű táplálkozás:

- A gyermekek számára eddig ismeretlen ételek elfogadtatása.
- Helyi táplálkozás kiegészítése vitaminok pótlásával, a napi gyümölcs és zöldség fogyasztásával.
- A gyermekek és családok megismertetése az egészséges, korszerű táplálékkal és élelmiszerekkel.
- diétás étkezés biztosítása

A kulturált étkezés szokásaira nevelés:

- Helyes testtartás kialakítása.
- Életkortól és fejlettségtől függő étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használata.
- Esztétikus terítéshez szoktatás megfelelő teríték biztosításával.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek.

- Készség szinten használják az evőeszközöket.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.

Helvi sajátosságokból adódó speciális feladataink:

- Eszközhasználatkor győződjön meg annak balesetmentességéről.
- A sajátos nevelési igényű gyerekek egyéni szükségleteinek figyelembe vétele.

Nevelőmunkát segítő eszközök:

- étkezéshez szükséges eszközök

A család bevonásának lehetőségei:

- Eszmecsere, tapasztalatok kölcsönös átadása az egészséges táplálkozás terén.
- Egészséges ételek, termékek bemutatása, receptek ajánlása.
- Gyümölcsök, zöldségek folyamatos biztosítása.
- Az egészséges életmóddal kapcsolatos folyóiratok, cikkek, szakkönyvek ajánlása.

IV.1.7. A környezettudatos magatartás kialakítása, fenntarthatóságra nevelés

Céja:

A környezettudatos magatartásra nevelést minél hatékonyabban integráljuk az óvodai életbe. A környezeti tudat az egyének és a társadalom környezeti értékrendje, melyet a környezetről alkotott tudás és a valamilyen szintű morális meggyőződés alakít ki, aminek az alapjait az óvodában rakhatjuk le.

Feladatok:

- Környezettudatos óvoda program kidolgozása, amiben kis lépésekben tanítsuk meg, hogyan kell tudatosan együtt élni környezetünkkel, hogyan kell védeni azt.
- A környezet- és természetvédelem oktatási eszközökkel való elősegítése, fenntartható fejlődést szem előtt tartó magatartás kialakítása.
- Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása, amely magába foglalja a szűkebb és tágabb környezet, kulturális és természeti értékek megismertetését, megszerettetését és annak megóvására való nevelést.
- A társadalmi igények változásához igazodó, a gyermek életkorának megfelelő természeti, emberi és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatok, melynek birtokában biztonságosan eligazodik az őt körülvevő világban.
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak.
- A célt megfogalmazva közvetíthetjük, az értékeket: létezni – vagy birtokolni döntése.
- Az élet szeretete, tisztelete, a külső-belső világ összekapcsolása.
- A természet törvényeivel harmonizáló magatartás alkalmazása.
- Törekvés a mértékletes, önkorlátozó fogyasztásra. A modernizáció és a gazdasági-technikai fejlődése során a természet erőforrásainak kímélete. Tudatos vásárlásra ösztönzés.
- A fenntarthatóság jegyében segítjük a gyermekeket, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.
- Kihasználjuk a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit.

Tevékenység:

- Az óvoda dolgozói elkötelezettek a témában, a gyakorlati megvalósításban kiemelkedő szerepük van.
- A környezettudatosság rendszeres tevékenység.
- A **külső világ tevékeny megismerése**, mint tevékenységforma. Olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van.
- Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti a valóságot. A környezet megismerése átfogja az egész óvodai életet. Benne van a spontán játékban, a tanulásban, az önkiszolgáló tevékenységben, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, megfigyelő sétákban, kirándulásokban.
- Támazkodunk a gyermekek családból hozott ismereteire is.
- A természeti és társadalmi környezet témaköreivel valamennyi korcsoport megismerkedik. A témakörön belül az egyes témák a gyerekek életkorának előre haladtával lineárisan bővülnek, és koncentrikusan mélyülnek. Érzelmek, kifejezőképességek fejlesztésére: szeretet, kötődés, élménybefogadás keltése.
- A pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítását tartjuk fontosnak, mely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe.
- Érvényesítjük a differenciálás pedagógiai koncepcióját a nevelés folyamatában.
- Sokszínű, érdekes, izgalmas tevékenységrendszert biztosítunk
- Segítjük a gyermekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit.
- Lehetővé tesszük, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájárulhatnak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés örömeire építve sokszínű viszony kialakítása a világhoz.
- A komplexitás érvényesítése a tevékenységformák között.
- A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- A családi és tárgyi kultúra értékeinek és a néphagyományok szem előtt tartása.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztése.
- A gyermekek gondolkodásának, felfogásának megalapozása, rajtuk keresztül a szülők szemléletmódjának alakítása.
- A környezettel való ismerkedés közben alakul a gyerekek *társas magatartása*, alkalmazkodó képessége.
- Fejlődik beszédmegértő és *nyelvi kifejezőképessége*.
- Érzékeli környezetében a szépet, a tisztaságot, ezáltal fejlődik *esztétikai érzéke*, környezet higiéniéje.
- Pozitív *érzelmi* viszony alakul ki a lakóhely, a szülőföld iránt.
- Környezetéből szerzett ismereteit felhasználja a *játékban*.
- A környezeti témakörök jó részében szerepe van a gyermeki *munkának*.
- Az érzékelt valóságot az *ábrázolás* eszközeivel fejezik ki a gyermekek.
- Hangulatkeltő, hangulatszínező a témába vágó, valóságismeretre nevelő *mese, vers*.
- A *dalok, dalos játékok* a hangulat elemeinek megéreztetésével és a népszokások megismertetésével kapcsolódnak a környezeti témakörökhöz.
- A testünk témakör feldolgozása kötődik a *testnevelés* foglalkozásokhoz.
- A tárgyak, jelenségek mennyiségi viszonyain túl a *matematikával* való kapcsolat leglényegesebb vonása, hogy mindkét terület a gyermek logikus gondolkodását fejleszti.

Helvi sajátosságokból adódó speciális feladataink:

- Az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekekkel a környezettudatosság fontosságát és gyakorlásához teremtsen meg az optimális feltételeket.
- Mutasson példát „környezetbarát” magatartásával és életvitelével.
- Séták kis csoporttól az óvoda környékén, nagycsoportban kirándulások.

Konkrét feladatok- intézkedési tervben:

- Szelektív hulladékgyűjtés területén
- Energiatakarékosság területén
- Szemléletformálás: környezettudatos ismeretek
- Szemléletformálás: környezettudatos magatartás.

Nevelőmunkát segítő eszközök:

- képek, kártyák, társasjátékok, videofilmek, kivetítő
- újságok, könyvek, lexikonok, munkalapok, munkatáblák

A környezettudatos magatartás megvalósításának folyamata a mindennapokban:

- **Ősz:** Szelektív hulladékgyűjtés elindítása. Termények begyűjtése.

Állatok világnapja - október 4. Gondoskodás a madarokról, madarak folyamatos figyelemmel kísérése, az udvaron avarseprés, gereblyezés, komposztálóba gyűjtés.

Szelektív hulladékgyűjtése elhelyezése utcai szelektív hulladék gyűjtőkben.

- **Tél:** Karácsonykor gyökeres fenyők vásárlása, ünnep után kiültetése a kertbe.

Téli örömök az udvaron hó, tél, hideg megtapasztalás hóemberépítés, hólapátolás.

- **Tavas:** Víz világnapja – március 22. - a víz ereje, a víz, mint energiaforrás, hasznosítása kísérletezések, talaj és vízszennyezés bemutatása a vízparton élő állatok és növények. Séta a Rákos patakhoz.

Föld napja – április 22. „Hulladékból termék” kiállítás az újrahasznosításról.

„Egy család – egy virág”: virágültetés udvarunkon – növekedés, gondozás

Palánták elültetése a kiskertbe, a növényi élet keletkezése, fejlődésének figyelemmel kísérése.

Madarak és fák napja - május 10. - Kirándulás a természetbe.

A család bevonásának lehetőségei:

- A szülőket próbáljuk bevonni a környezettudatos neveléssel kapcsolatos munkába.
- A szülők szemléletének és értékrendjének formálása, előadások cikkek segítségével.
- Papírgyűjtés, kiállítások rendezése

IV.1.8. Segítő kapcsolatok színterei, együttműködések az egészségprogram megvalósítása érdekében.

Család, szülők, testvérek: A gyermeket legjobban szerető és ismerő partnerek, akiknek szerepe meghatározó a gyermek egészség fejlesztése és az egészséges életmódra nevelés eredményessége szempontjából.

Óvodavezető: Elkötelezettsége, szakmai igényessége, az óvoda partnereivel kialakított kapcsolata és az egészség programhoz kötődő attitűdje meghatározó jelentőségű.

Óvodapedagógusok: A gyermek és rajta keresztül a család problémájának első érzékelői, az óvoda által végzett egészségfejlesztő folyamat kulcsszereplői. Munkájuk során fontos a szociális érzékenységük, tapintatuk, diszkréciójuk és érzelmi intelligenciájuk.

Dajka és a pedagógiai asszisztens. A gyermekek gondozása személyi higiéne alakítása, egészséges életmódbeli szokások megerősítése, kialakítása, megalapozása fontos feladatuk. Munkájuk segíti a többi szakember munkáját.

Fejlesztőpedagógus. Testi és lelki egészség fejlesztése a részképesség problémák megoldásában segíti a gyerekeket, pedagógusokat és szülőket. Mozgásfejlesztő foglalkozásokkal a gyermekek egészségfejlesztésében is jelentős szerepet vállal.

Logopédus Tevékenysége a beszédhibás gyermekek számának jelentős.

Gyógypedagógus Feladata sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése.

Pszichológus. Lelki egészség fejlesztése, viselkedési függések, szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése. Bántalmazó, erőszakos viselkedés megelőzése, kezelése területén nyújt segítséget. Egyre elfogadottabbá vált munkája a gyermekek, a szülők pszichés problémáinak segítésében, lelki egészségük stabilitásában.

Védőnő: Ismeri a gyermek élet körülményeit a fogantatástól az óvodába kerülésig.

Gyermekorvosok: Részletes információkkal rendelkeznek a család egészségi állapotáról, örökletes betegségeiről és a hajlamosító tényezőkről, folyamatosan követik a gyermek betegségeit, azok gyakoriságát, ismerik egészségügyi problémáik pszichés és egyéb okait.

Családsegítő, gyermekjóléti szolgálat szakemberei, családgondozók, szociális munkások:

A gyermek óvodába kerülése előtt általában csak akkor ismerik a családot, ha van az óvodásnál nagyobb testvér, vagy krízishelyzetük miatt, amikor azonnali, hatékony beavatkozásra van szükség. Egészségfejlesztő szerepük jelentős a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű családoknál.

Szakszolgálatok: A szakemberek segítenek a problémák kiszűrésében, és javaslatot adnak, azok megoldására testi és lelki szinten egyaránt.

Együttműködések lehetőségei:

- *Értekezlet* bármely partneri kör számára szervezhető, vetítéssel, filmnézéssel, kooperatív játékokkal színesebb tehető.
- *Esetmegbeszéléseken* a kompetens szakemberek együttgondolkodása valósul meg.
- *Fogadóóra,* egyéni beszélgetés nyugodt helyen történjen, oldott hangulatban, lényeges, hogy a szülő is elmondhassa tapasztalatait, fontos a kioktatás elkerülése.
- *Hospitálás* a foglalkozások látogatása javasolt a szülők és a pedagógusok számára.
- „*Jó gyakorlat*” megismerése a folyamatosan bővülő kínálat követése, javasolt a módszertani bemutatókon való részvétel.
- *Kerekasztal beszélgetés* lehetőleg azonos szakmai felkészültségű résztvevőkkel kerüljön lebonyolításra.
- *Közös családlátogatáson* a család számára legelfogadottabb személyek vegyenek részt az óvodapedagógusok mellett.
- *Közös rendezvény* széles partneri kör bevonásával történjen (már a tervezőmunka is).
- *Nyílt napokon* a partnerek széles köre kerüljön meghívásra a szülők és családok mellett.
- *Nyilvánosság biztosítása* az óvodának a szülőkkel és a többi partnerével folytatott együttműködése kapjon nyilvánosságot, készüljenek jól látható helyre kifüggesztett fotók a közös programokról, a partnerek közreműködésének igénybevétele, a résztvevők írjanak újságcikket az óvoda helyett a helyi sajtóban.
- *Szakmai előadás* a szülők, pedagógusok által igényelt témában kerüljön megszervezésre.
- *Szülői értekezlet* programja legyen változatos, gazdagítsa prezentáció, fotó- és filmbemutató a gyermekek mindennapjaíró.

- *Szűrővizsgálat* egészségügyi vagy a gyermekek fejlődésének megismerésére irányul.
- *Családi vetélkedő*: szabadidős rendezvény formájában.
- *Egészséges életmód programok* (kirándulás sport délutánok)
- *Közös ünnepek* -, Farsang, Hárslevelű Majális,
- *Mesterség napok*: A szülők, nagyszülők munkájának bemutatása.
- *Munkadélután*: barkács délután, játszó délután
- *Szabadidős rendezvények* szervezése az óvodapedagógusok ötletei alapján.
- *Szülőklub*: Igény szerinti témában
- *Társadalmi munka*: játékok javítása, festése
- *Óvoda-iskola közös nap*

IV. 2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés és a szocializáció

Célia:

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül a csoport normáinak tiszteletben tartásával. A pozitív pszichológia módszereire támaszkodva a negatív gondolkodásmód átváltoztatása pozitívvá.

Feladatok:

- A gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.
- Nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó otthonos, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása.
- Az erkölcsi értékek átadása a nevelőmunka folyamatában.
- Az erkölcsi tulajdonságainak az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség kialakítása.
- Akaratának, önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának fejlesztése.
- Szokás- és normarendszerének megalapozása.
- Boldog Óvoda program bevezetése. A hagyományos tudásátadást, az életben szükséges kompetenciák fejlesztését összhangba hozzuk az óvodai oktatással

Helvi sajátosságokból adódó speciális feladataink:

- Csoportok alakítsanak ki egyéni arculatot az elrendezésben, szokás- és szabályrendszerben a gyermekek ötleteit is felhasználva.
- Segítse elő az én-tudat megerősödését, emelje ki a gyermekek egyéni tulajdonságait.
- Ismertesse meg a gyermekeket az óvoda helyi szokásaival, napirendjével.
- Alakítsa a közösség viselkedési szokásait, a gyermekek konfliktus kezelő képességét, vonja be őket a megoldásba, szabályalkotásba, fejlessze viselkedéskultúrájukat.
- Fordítson figyelmet eltérő szociális szükségleteik kielégítésére.

- Figyeljen oda a gyermekek érzelmi, hangulati változásaira.
 - Segítse a gyermekeket egyéni problémáik megoldásában.
 - Az óvodapedagógus a családdal, a gyermekvédelmi felelőssel, Nevelési Tanácsadóval, pszichológussal, családgondozóval működjön együtt, ha szükséges.
 - Az alakuló baráti kapcsolatokat kísérelje figyelemmel, segítse.
 - A nehezen beilleszkedő gyermekeket karolja fel, vonja be a csoport életébe.
 - A különbözőségek elfogadására, tiszteletére, alakítsa a toleráns viselkedést, formálja a társaikért, a csoportért érzett felelősségüket.
 - Éreztesse, hogy az egy óvodába ill. az egy csoportba járó gyermekek összetartoznak.
 - A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, tehetséges gyermekek nevelése speciális, sajátos törődést igényel, szükség esetén szakemberek közreműködésével oldja meg ezt az óvodapedagógus.
 - A boldogságórák derűs és élmény gazdag feladatai, játékaik fokról- fokra kibontakoztassák a derűt és az életszeretetet, alapozzák meg, fejlesszék pozitív irányba a gyermekek érzelmi intelligenciáját.
 - Hozzájárulás a gyermekek boldogság szintjének növekedéséhez. 10 hónapon keresztül minden hónapban más-más témakört járunk körbe, melyek fokról -fokra segítik hozzá a gyermeket a pozitív életszemlélet kialakításához
- Kirándulások szervezése csoportonként program ajánlás alapján buszos programok)

Beszoktatás:

Az óvodáskori gyerekek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

A személyiségben az érzelmek dominálnak, ezért fontosnak tartjuk, hogy a gyerekeket az óvodában biztonság állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, nyugodt játékra, élményeket kifejező kommunikációra, cselekvésre és tevékenységre ösztönzi őket.

Mindezt szükséges, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhék; Az otthonosság érzését segítjük elő azzal is, hogy minden gyermeknek jelével ellátott „kincses dobozt” biztosítunk, ahova személyes tárgyait, játékait, „értékeit” beteheti, amit kizárólag ő gondolhat és kezelhet. A beszoktatás időszaka meghatározza az óvodához kialakuló érzelmi kötődését. Lehetőséget biztosítunk, hogy még a rendszeres óvodába járás megkezdése előtt a családok ellátogathassanak az intézményünkbe, megismerkedhessenek az óvónőkkel, dajkákkal és az óvoda programjával nyílt napok keretében. A szülő jelenléte a gyermeknek biztonságot ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismeri az óvoda belső életét.

A beiratkozás napján a szülőkkel megismertetjük az óvoda házirendjét, a gyerekeket gyengédséggel, szeretettel várjuk, és apró figyelmességgel ajándékozunk meg. A nyári szülői értekezlet azt a célt szolgálja, hogy a szülők megismerkedhessenek egymással, valamint megismerjék az óvoda szokásait, szabályait. Közvetlenül az óvodakezdés előtt az óvónők a szülőkkel való egyeztetés alapján felkeresik a gyermekeket otthonukban.

Óvodánkban a beszoktatásnak több formája lehetséges, melyet a szülő az óvodapedagógussal egyeztetve a gyermek érdekeit figyelembe véve határozza meg.

A beszoktatás időszakában mindkét óvodapedagógus és dajka együtt van a csoportban, így a személycsere nem érinti a gyermeket. Megbeszéljük a szülőkkel, hogy az első napokban

minél hamarabb vigyék haza gyermeküket. Szem előtt tartjuk a gyermekek egyéni képességeit, tempóját és az otthonról, bölcsődéből hozott szokásait.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek beszoktatása és nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel az óvodapedagógusoktól, szükség esetén speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek segítségét vesszük igénybe. A beszoktatástól az iskolakezdésig kiemelten kezeljük az együttműködést a sérült gyermekek családjával.

Az erkölcsi értékek átadása a nevelőmunka folyamatában:

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A szokás- és normarendszer kialakítása, az azokhoz való alkalmazkodás az erkölcsi nevelés alapja. Ebben az életkorban elegendő, ha az erkölcsiség az egymásra figyelésben, együttműködésben, segítségadásban, az együttélési szabályok betartásában nyilvánul meg. Az óvodás szerepjátékai, énekes játékaik, a népmesék világa, mesedramatizálása, bábjátékai kedvező feltételeket biztosítanak az erkölcsi érzelmek átélésére.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyerekekhez és a felnőttekhez. Ezt érzelmeikben, kommunikációjukkal és tetteikben hozzák nyilvánosságra.
- Ismerje szűkebb, tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz kötődés alapja.
- A gyerekeknek igényévé válik a helyes viselkedés szokás szabályainak betartása, erre egymást is figyelmeztetik, megkérlik.
- A gyerekek önállóvá válnak a kapcsolatteremtés és a kapcsolatok fenntartása területén.
- Érdeklőnek társaik, barátaik a hiányzó társuk iránt. A csoportba érkező gyerekeket szeretettel fogadják.
- Ismerik saját képességüket, tudják értékeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, hogy mik a hiányosságai.
- Együttműködnek a társaikkal, az óvodapedagógussal a közös célok érdekében, ha kell késleltetik, alárendelik egyéni érdekeiket, örülnek a közös sikernek.
- Tevékenységeiket áthatja a kötelességtudat, kitartás, fegyelem. A csoport érdekében: szívesen vállalnak munkát, aktívan tevékenykednek, részt vállalnak szabályok kialakításában, együttműködnek közös rendezvényeken.
- Konfliktushelyzetekben társakkal egyezkednek, kerülik az agresszív magatartást.
- Ismerik az igazmondás, becsületesség, az adott szó önzetlenség jelentését, magatartásukban tükröződnek ezek az erkölcsi jellemvonások.
- A szociálisan érett gyermek: egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladatmegértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg;
- Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja iskolaérettségét.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeket befogadják, elfogadják eltérő külsejét, viselkedését, beszédét. Alkalmazkodnak az eltérő képességekhez.
- Optimista, magabiztos és kitartó, aki az életkori sajátosságainak megfelelő mindennapi kihívásokat megoldandó feladatként kezeli.

- Észreveszi az élet szépségeit, örömteli pillanatait.
- Boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá válik.

A család bevonásának lehetőségei:

- Előadások szervezése a szocializációs problémák megoldására
- Nyílt napok szervezése
- Az óvoda nyitott ünnepeire történő meghívás.

IV. 2. 1. Óvodánk ünnepei, hagyományok, jeles napok

Nevelőtestületünk fontosnak tartja népünk hagyományainak, múltunk és jelenünk értékeinek megismertetését az óvodai nevelés folyamatában

A közös élmények erősítik az összetartozás érzését, megalapozzák a gyermekek identitástudatát. Az adott eseményhez mindig olyan helyszínt választunk, ahol a megfelelő mozgástér és körülmények biztosításával létrejöhetnek az „elbűvölt pillanatok”. Mindig az adott jeles nap jellege határozza meg, hogy az arra való készülődés mennyi időt foglal magába. Fontos, hogy a gyerekek világához közel álló, számukra befogadható legyen az élmény tartalma. Törekszünk arra, hogy a közvetítés autentikus legyen. A legfontosabb, hogy minden gyermeket érintsen meg, de lehetőség szerint a maga módján átélje azt.

Óvodánkban vannak olyan ünnepek, melyek nyitottak a szülők és a vendégek számára, zárt körben megrendezésre kerülők, csoport szinten vagy óvodaszinten tartandó.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyerekek szívesen vesznek részt az ünnepi előkészületekben, eszközkészítésben
- Ismernek népi dalokat, mondókákat, találós kérdéseket, mozgásos játékokat.
- A gyermekek ismerik az óvodában megünnepelt jeles napok hagyományait.

A család bevonásának lehetőségei:

- Aktuális eszközök folyamatos gyűjtése ünnepekre, jeles napokra
- Ünnepeink alkalmával díszítés, közös szervezőmunkákban való aktív részvétel.
- Szakértelmük felajánlása.
- Fényképek, videofelvételek készítése a jeles eseményekre az óvodai életről (szülői beleegyezéssel).

Ünnepek, jeles napok:

	Csoport szinten	Nyitott, zártkörű rendezés
1. Mindennapokhoz kapcsolódó ünnepek		
Születésnap, névnap	Választható	Zártkörű
2. Nemzeti Ünnepek		
Március 15.	Kötelező	Zártkörű
3. Természetváró jeles napok		
Állatok világnapja	Kötelező	Zártkörű
Víz napja	Kötelező	Zártkörű
Föld napja	Kötelező	Zártkörű
Madarak-fák napja	Kötelező	Zártkörű
4. Hagyományőrző jeles napok		
Őszi Vásár	Kötelező	Nyitott
Őszi családi sportnap	Kötelező	Nyitott
Őszi kirándulás	Kötelező	Zártkörű
Adventi készülődés	Kötelező	Zártkörű
Mikulás	Kötelező	Zártkörű
Luca nap	Kötelező	Nyitott
Karácsony	Kötelező	Nyitott
Farsang	Kötelező	Nyitott
Nőnap	Választható	Zártkörű
Húsvétváró barkács délután	Kötelező	Nyitott
Húsvét	Kötelező	Zártkörű
Anyák napja	Kötelező	Nyitott
Családi sportdélután	Kötelező	Nyitott
Hárslevelű Majális	Kötelező	Nyitott
Gyereknapi	Kötelező	Nyitott
Ballagás	Kötelező	Nyitott
Költészet napja	Kötelező	Nyitott
Környezettudatos nap	Kötelező	Zártkörű

IV. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés

IV. 3. 1. Anyanyelvi nevelés

Anyanyelvünk sokrétű, árnyalt jelrendszer, amelyet a gyermekek valamennyi tevékenységi forma keretében a felnőttekhez és a társaikhoz való viszonyuk fejlődése során sajátítanak el. A gyermekek önkifejezésének, gondolkodásának és környezetével való közvetlen érintkezésének legfőbb eszköze. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különbözőformáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Fontos feladatunk a kisgyermekkorai anyanyelvfejlesztés, különös tekintettel arra, hogy növekszik a beszédhibás és beszédfejlődésben elmaradt gyermekek száma.

Óvodai életünk változatos tevékenységei a gyermekek anyanyelvi nevelését, értelmi képességeik fejlesztését is szolgálják. A helyes és érthető beszéd fejlesztésén kívül a kommunikációs jelzések különböző formáinak átadását mintaadással alakítjuk a gyermekeknél. Az anyanyelvi játékok lehetőséget adnak óvodásaink személyiségének fejlesztésére, bizonyos részképességek hiányának kiküszöbölésére, általános tulajdonságok megerősítésére, melyek az eredményes iskolai beilleszkedés és tanulás alapvető feltételei.

Céja:

A 3-7 éves gyerekek beszéd észlelésének, beszédmegértésének fejlesztése változatos módszerekkel; nyelvi – kommunikációs képességeinek kibontakoztatása – az iskolai életmódra felkészítésnek megfelelően.

Feladatok:

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat
- Az anyanyelvismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés
- A gyermek beszédkedvének fenntartása; a gyermek közléseinek meghallgatása; a gyermek kéréseinek érvényesülése, válaszok igénylése, meghitt beszélgetésekkel, érzelmet kifejező szavakkal, mondatokkal, metakommunikatív eszközökkel, intellektuális érzelmek, képességek alakítása.
- Törekedjen az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermekek meghallgatására, a kérdéseik támogatására, fordítson figyelmet a válaszadásra.
- Képesé tenni a gyerekeket az információk befogadására, megértésére, érzelmeik, gondolataik pontos, hatásos kifejezésére.
- Ismerje meg a gyermekek kommunikációs szintjét, a család anyanyelvi kultúráját.
- Az óvodapedagógus legyen a gyermekek számára modellértékű, beszédviselkedése minden szituációban legyen érthető, világos, a nyelvi elemeket helyzethez illeszkedően használja.
- A beszédhibás gyerekeket irányítsa logopédushoz.
- Kísérje figyelemmel a különböző beszéd szintű gyermekek kommunikációs készségének fejlődését, törekedjen szókincsük gyarapítására, a párbeszéd-készség fejlesztésére.
- Tervezze meg, hogy milyen új fogalmakkal akarja megismertetni a gyermekeket, milyen anyanyelvi játékokat kíván bevezetni.
- Vegye figyelembe a gyermekek kialakulóban lévő egyéni beszéd-sajátosságait, elmaradás esetén fordítson gondot az egyéni fejlesztésre.
- Fejlessze a gyermekek kifejezőkészségét.

- Teremtsen minél több lehetőséget a beszédkapcsolatok fejlesztésére, a gyermekek minél sokoldalúbb szóbeli megnyilvánulására.
- A sajátos nevelési igényű gyerekek eltérő fejlesztési szintjét vegye figyelembe, és a logopédus javaslatait építse be a munkájába.

Tevékenység:

- Biztonságérzettel beszéljenek, értessék meg magukat.
- A gyermekek értsék és használják helyesen az óvodai életben elsajátított és a környezetükben előforduló szavakat.
- A kialakult helyzetek szerint fejezzék ki magukat egyszerű és összetett mondatokkal.
- Felmerülő kérdéseiket saját szintjükön legyenek képesek megfogalmazni.
- Tisztán ejtsék a szavakban a hangokat.
- Ismerjék a szavak jelentését, legyen mögötte „kép”.
- Helyesen, folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezzék ki magukat.
- Mondjanak el egyszerűbb történeteket, elbeszéléseket, meserészleteket.
- A csoportos beszélgetések alkalmával alakuljon ki a beszédfigyelmeük, gyakorolják a társra figyelést.
- Használják a prozódiai elemeket: hangsúly, hanglejtés, hangerő, beszédritmus, beszédsebesség, szünet, szó nyomatékosítása.
- Értsék és használják a metakommunikatív elemeket.
- Költészet napja

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthetőformában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek.
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- A gyermekek aktívan használják a tapasztalat során szerzett szókincsüket.
- Alakul a kontextusos beszéd, már meg tudják fogalmazni mondanivalójukat.
- Kialakul a beszédfigyelmeük, végig tudják egymást és a felnőtteket hallgatni.
- Szívesen beszélnek arról, ami történt velük, foglalkoztatja, érdekli őket.
- Beszédük folyamatos, a magyar nyelv szabályainak megfelelő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű és sebességű.
- Tisztán ejtsék a beszédhangokat.
- Értsék és használják helyesen a metakommunikációs jeleket.

Nevelőmunkát segítő eszközök:

- mese, verseskönyvek, egyéb ismeretterjesztő könyvek
- sík-, ujj-, kesztyűbábok
- dramatizáláshoz szükséges eszközök
- színes fóliaképek anyanyelvi neveléshez
- társasjátékok, CD, diafilmek, vetítővászon

IV. 3. 2. Értelmi fejlesztés és nevelés

Céja:

- A 3-7 éves korú gyerekek kognitív, érzelmi és szociális érési folyamatának segítése, az iskolai képességek kialakítása, életkoruknak megfelelő prevenció és korrekció.
- A gyermek mindazon készségeinek és képességeinek kibontakoztatása, ami az embert egész életén keresztül segíti a tanulásban és az életben, való érvényesülésben:
- A gyermekek egyéni fejlettségére épülő differenciált személyiségfejlesztés, amely a szerényebb szociokulturális háttér miatti hiányosságok pótlását és a fejlettebb gyermekek támogatását egyaránt biztosítja.

Feladatok:

- A gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire, építve biztosítjuk a változatos tevékenységeket.
- Problémamegoldó, kreatív gondolkodás megalapozása.
- A kíváncsiságot felkeltő, sokoldalú cselekedtetés során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása által az egyszerű gondolkodási műveletek fejlesztése a meglévő ismeretekre építve.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak rendszerezése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, kreativitás fejlesztése.
- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Az értelmi képességek: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás –alkotóképesség – fejlesztése.
- A képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Meghitt beszélgetésekkel a gyermekek kommunikációs képességeinek aktivizálása
- Az érzékelés, észlelés, mozgás összekapcsolása
- A gyermekek eljuttatása az önkéntes tanulástól a szándékos tanulás vágyához.
- Az iskolai életmódhoz szükséges akarati tulajdonságok alapjainak lerakása
- A fogyatékoságból adódó hátrányok csökkentése.

Tevékenység:

- Az érzékszerveik segítségével cselekvéses tapasztalatokat szereznek tárgyakról, dolgokról.
- Elmesélik környezetük eseményeit, jelenségeit, egyéni élményeiket.
- Megfigyelik az őket körülvevő világot, kialakul tér-és idő észlelésük.
- Önkéntelen figyelmük szándékos és tartós figyelem felé halad, megfelelő érzelmi motiváltsággal kellő ideig tart.
- Ismereteket, tapasztalatokat szereznek környezetükről.
- A sokoldalú tevékenységük során formálódik és tökéletesedik megfigyelőképességük.
- Kérdeznek, véleményt nyilvánítanak, feladatokat oldanak meg, problémákat fedeznek fel.
- Egyéni munkaformában, saját elképzeléseik alapján-önállóan oldanak meg feladatokat.
- Csoportos tevékenység közben összehangolják tevékenységüket, egymást segítve tanulnak.
- DUPLO fejlesztő program

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

Lásd a nevelési területéknél!

V. Pedagógia programunk feltételrendszere

V.1. Tárgyi feltételeink

Az óvodánkat 1994. február 1.-én vettük birtokba a gyermekekkel.

Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az épület modern, kétszintes, hatalmas nagy zöld terület, udvar biztosítja a gyermekek számára a szabadidő aktív eltöltését. Az óvoda belső elrendezésénél figyelembe vették, hogy a gyermekek által használt helyiségek egymástól elkülönüljenek.

A csoportszobák világosak és tágasak.

Óvodánk épületét, udvarát, kertjét, berendezését úgy alakítottuk ki, hogy megfeleljen a gyermekek testméreteinek, szolgálja a biztonságukat, kényelmüket, biztosítsa egészségük megőrzését, tegye lehetővé mozgás- és játékgényük kielégítését. A gyermekeket-harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vettük körül.

Az óvodai bútor, textil, edény, játék és szemléltető eszközök megfelelő mennyiségben és minőségben állnak a gyerekek rendelkezésére.

A biztonságos tárgyi környezet kialakítása – a csoportszobában és a gyermekek által is látogatott helyiségekben területeken különös tekintettel az SNI-s gyerekek speciális igényeire. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel vannak elhelyezve.

Helyi programunk a mozgás szeretetére épülő életvitel, egészséges életmód megalapozását tűzte ki céljául. A feladataink megvalósításához a megállapított eszköznorma szerinti eszközök és játékok állnak a rendelkezésünkre. Intézményünk igen változatos torna és sporteszközökkel rendelkezik. Ezek jelentős részét a tornaszobában tarjuk, de a mozgásfejlesztő tevékenységek végzéséhez a csoportokba bármikor bevihetők. Az udvari mozgásfejlesztés eredményes megvalósításához nagy udvar és ovi-foci pálya áll rendelkezésünkre. Az udvarunk felújítását a lehetőségeknek megfelelően folyamatosan végezzük.

A tárgyi feltételeket, a PP kiemelt speciális feladatainkból adódóan a következő eszközcsoportokban igyekszünk tovább fejleszteni.

- egészséges életmód biztosítása,
- mozgásfejlesztés,
- játék: gyakorló-, szerep- és konstrukciós, szabály-, valamint képesség fejlesztőjátékok,
- anyanyelvi nevelést segítő eszközök: bábok, könyvek, képek stb.
- fejlesztés speciális eszközei: a fejlesztést végző szakemberrel egyeztetve, az SNI-s gyermek igényeihez igazítva.

Óvodánkban a HACCP szerint kialakított tálaló konyha van, az ételt szállítják.

Megfelelő munka környezetet teremtünk az óvodai munkatársaknak, és kulturált lehetőséget biztosítunk a szülők fogadására.

V. 2. Személyi feltételeink

Óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele a nevelésnek.

Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Az óvodánkban 6-tól 18 óráig rugalmas beosztással ~~állandóan~~ óvodapedagógus foglalkozik a gyerekekkel.

Óvodánk nevelőtestülete az alábbi kompetenciákkal rendelkezik: valamennyi óvodapedagógus főiskolát végzett, Ezáltal testületünk a programunk megvalósításához szükséges tudással bír, mely a differenciált fejlesztés feltétele. Az eddig elvégzett tanfolyamok, iskolák, akkreditált képzések biztosítják a megfelelő ismereteket a nevelési, tanulási, mozgásfejlesztési, játék, anyanyelvi és esztétikai tevékenységek megszervezéséhez és a tehetséggondozáshoz.

A továbbképzések a fő feladataink megvalósítását szolgálják az évenként elfogadott továbbképzési terv szerint. Új kollegák felvételénél mindig nagy körültekintéssel járunk el, fontosnak tartjuk a közösségünk szakmai értékeinek, igényességének képviselését.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

A dajkák aktívan segítik az óvodapedagógusok munkáját, mely szintén programunk hatékony megvalósítását szolgálja.

Az intézményünkbe fogadható sajátos nevelési igényű gyermekek körének bővülése (autista, Down-szindrómás) szükségessé teszi e gyermekek folyamatos gyógypedagógiai megsegítését. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli, illetve a fejlesztő óvodapedagógus és az óvodapedagógusok speciális továbbképzése is szükséges.

Óvodánkban a migráns gyermeknek lehetőséget teremtünk ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

V. 2. 1. A dajka szerepe az óvodai nevelésben

Fontos követelmény, hogy az óvodai nevelőmunkát szakképzett dajkák segítsék. A napi rutin jellegű konyhai (étkezési feltételek biztosítása), környezetesztétikai (az óvoda helyiségeinek, kertjének, udvarának tisztántartása), szervezési feladatok (teremrendezés, játék- és munkatevékenység feltételeinek megteremtése, baleset megelőzési teendők) mellett egyre több időt tölthettek a gyerekek és az óvodapedagógusok körében. Munkájukat a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik.

A nevelés eredményességéhez a dajka munkája is hozzájárul.

Nem beszélhetünk külön-külön az óvodapedagógus, a dajka munkájáról, hiszen a pedagógiai munka közvetlen, szakképzett segítőiről van szó. A két munkakör összehangolása elengedhetetlen. Az óvónő és a dajka együttműködése kiemelten fontos

A dajka nemcsak technikai személyzet a gyerek életében, hanem nevelésének egyik segítője is, aki mintául (interperszonális kapcsolatok; viselkedés, beszéd, személyi higiéné; ápoltság, gondozottság) is szolgálhat számára. A gyerekek gondozási, nevelési igényei, képességei eltérőek. Segítő jelenlétével annyi segítséget kell nyújtania a gyerekek számára, amennyi feltétlenül szükséges feladataik önálló elvégzéséhez.

Minden kisgyerek más, ezért más a segítség iránya és foka. Ehhez a megtapasztaláshoz kell a legtöbb elméleti, gyakorlati segítséget nyújtani a dajkák számára, hogy szakmailag kifogástalan módon tudjanak segíteni.

A dajka segítő szerepkört tölt be:

- az óvoda alap- és kiegészítő feladatainak teljesítésében,
- az óvoda nevelő-személyiségfejlesztő funkciójának betöltése során,
- az óvoda minőségi szolgáltatást nyújtó feladatainak ellátása kapcsán,
- az óvoda által kitűzött minőségcélok elérésében,
- a gyerekek hátránykompenzálásának folyamatában,
- a gyerekek egyéni bánásmódot igénylő feladatellátása során,
- a szülővel való együttműködés továbblépésében,
- segít az SNI-s gyerekek integrálásában.

V. 2. 2. Pedagógiai asszisztens szerepe az óvodai nevelésben

A társadalom elvárásként fogalmazta meg, hogy az óvodai nevelőmunkát szakképzett pedagógiai asszisztensek segítsék. Képzésük során pedagógiai, nevelési, pszichológiai, egészségügyi, munkahelyi alapismeretekre és kötelező szakmai gyakorlatra tehettek szert. A megszerzett ismeretek feljogosították őket arra, hogy tudatosabban, eredményesebben végezzék a munkájukat.

Feladatai:

Aktívan segíti az óvodapedagógus munkáját a foglalkozásokon.

- Ha az óvoda reggel 8.00 óra előtt vagy a délutáni időszakban nem fejlesztő, iskola-előkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, ezen időszakokban elláthatja a gyermekek felügyeletét.
- A pedagógussal egyeztetve tájékoztatja a szülőt a gyermeket érintő napi eseményekről.
- Részt vesz a szülői értekezleteken, esetenként családlátogatáson, a team/munkaközösségi megbeszéléseken, intézményi értekezleteken.
- Közreműködik az intézmény rendezvényeinek szervezésében, lebonyolításában,
- Felügyeli a rábízott gyermekeket, vigyáz a testi épségükre.
- Felismeri az alapvető elsősegélynyújtást igénylő, az orvosi segítséget igénylő helyzeteket. Jelzi az intézkedés szükségességét.
- Intézményen kívüli foglalkozások, programok helyszíneire, kirándulásokra, tanulmányi sétákra stb. kíséri a gyermekeket.
- Tevékenyen részt vesz a gyermek öltözködési, étkezési szokásainak kialakításában.
- Ellenőrzi a gyermek higiénés és önkiszolgálási tevékenységét. Szükség szerint korrigálja. Szervezi, felügyeli a csoportos étkezéseket.
- Ellenőrzi a gyermekek által használt helyiségek rendjét, tisztaságát, orvosi ellátást nem igénylő sérüléseket lát el, lázat mér, felügyeli a beteget, sérültet.
- Részt vesz a gyermekek intézményen belüli, illetve kívüli szabadidős programjainak szervezésében, előkészítésében (terem berendezése, eszközök, anyagok előkészítése)
- A pedagógus irányításával közreműködik fejlesztő, korrekciós tevékenységben, egyénileg segít a gyermeknek a foglalkozásokon.

- Ügyeleti időben, szünidőben esetenként foglalkozást szervez, tart (sport, játék, kézműves foglalkozás), beszámol a pedagógusnak a gyermekek tevékenységéről.
- Aktív szerepet vállal az SNI-s gyerekek integrálásában.
- Közreműködik az adminisztrációs teendők ellátásában, a dokumentumok elkészítésében.

V. 2. 3. A fejlesztőpedagógus szerepe az óvodai nevelésben

Az óvodák számára az OAP fontos feladatként emeli ki a speciális nevelési szükségletű gyermekek ellátását. A korrekciós munka speciális képzettséget, feladatkört igényel, melyet óvodánkban a fejlesztő pedagógus lát el.

A fejlesztőpedagógiai munka tartalma:

Felzárkóztatás:

a.) A problémák feltérképezése, diagnosztizálása:

A fejlesztőpedagógus a fejlesztésre szoruló gyermeket saját megszokott környezetében figyeli meg először. Hospitál a csoportban, megismeri a gyermeket, figyelembe véve az óvodapedagógus jelzéseit, megfigyeléseit.

A szülőkkal egyeztetve (szülői nyilatkozat) diagnosztikus módszereket alkalmaz az aktuális fejlettségi szint felmérésére és a problémák pontos feltérképezése érdekében.

A megfigyelésekről és az óvodapedagógus véleményéről (milyennek látja a gyermeket, miben látja a problémát) feljegyzést készít. Egyeztet a logopédussal, óvodapszichológussal az egyes esetekről, betartva a kompetencia határokat. A fejlesztés folyamata csak akkor lehet eredményes, ha a nevelést végző szakemberek team-munkára törekcsenek.

Középső csoport végén a fejlesztő pedagógus felméri a gyermekek aktuális fejlettségi szintjét, az iskolai életre való felkészítés érdekében. A felmérés eredményéről tájékoztatja a szülőket.

A fejlesztési feladatokat megbeszéli az óvodapedagógussal, szükség esetén más szakemberrel.

b.) A fejlesztés folyamata:

Fejlesztőpedagógus egyénre szabottan készíti el a fejlesztési tervet a kisgyermek részére, kiválasztja a megfelelő módszert, egyeztetve a nevelést segítő egyéb szakemberekkel.

Beosztja a gyermekeket a foglalkozásokra (órarend). Az órarendet igyeckszik úgy elkészíteni, hogy figyelembe veszi a csoport hagyományait, aktuális programjait. Egyeztet a logopédussal, pszichológussal, ha a gyermek más foglalkozásokra is jár.

A fejlesztés a terápiától függően folyhat, egyéni illetve mikro csoportos (2-4 fő) formában is. A foglalkozások időtartama függ a módszertől, a gyermek problémájától, terhelhetőségétől.

c.) Kontroll vizsgálat, a további feladatok meghatározása.

Tehetséggondozás:

A fejlesztőpedagógus munkájának fontos területe a tehetséggondozás, hiszen óvodásaink között is vannak kiemelkedő képességű gyermekek. A tehetséges gyermekekkel való foglalkozás is eltérő módszereket, szemléletmódot igényel a tehetségből adódó sajátos viselkedési jellemzők miatt.

A fejlesztőpedagógiai munka célja:

- a gyermekek képességének differenciált fejlesztése,
- az esélyegyenlőség biztosítása, a tehetséges gyerekek kiszűrése,
- a legmegfelelőbb iskolatípusba való beiskolázás segítése,
- az ép intelligenciájú, a részképesség zavarral küzdő gyermekek problémáinak feltárása, fejlesztése,
- a hátrányokkal érkező gyerekek prevenció és korrekció differenciált fejlesztése,
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási problémákkal küzdő gyerekek fejlesztése.

A fejlesztőpedagógiai munka feladatai:

- egyéni fejlesztési tervek készítése a foglalkozások időrendi- és tartalmi egyeztetése az óvoda logopédusával, a gyermek óvodapedagógusaival,
- folyamatos kapcsolattartás a családokkal, az óvodapedagógusokkal, az intézmény vezetőjével, logopédussal, pszichológussal. A kölcsönös tájékoztatás és tapasztalatcsere lehetőségeinek biztosítása,
- óvónővel, pszichológussal, logopédussal közösen a részképesség gyengeséggel, zavarokkal küzdő gyermekek kiszűrése,
- ezeknek a gyerekeknek ellátása fejlesztő pedagógiai foglalkozások keretében, egyéni és csoportos formában,
- bizonyos esetekben külső szakemberekkel való kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás,
- segítségadás a beiskolázásnál a legmegfelelőbb iskolatípusok megválasztásánál, illetve a beiskolázás optimális időpontjának megállapításában.
- folyamatos kapcsolattartás, a családokkal, az óvodapedagógusokkal, az intézmény vezetőjével, a logopédussal, a pszichológussal, gyógypedagógussal.
- szükség esetén kapcsolatfelvétel, és kapcsolattartás különböző szakmák. és intézmények (Nevelési Tanácsadó, Gyermek-ideggondozó, stb.) képviselőivel.
- Munkáját az SNI „a” gyermekek esetében a gyógypedagógus irányításával látja el.

A fejlesztőpedagógia dokumentációja:

- fejlesztő napló, mely tartalmazza a névsort és a csoportbeosztást
- egyéni lapok, egyénre szabott fejlesztési tervet
- kontrollvizsgálati dokumentumok eredményeit
- az elvégzett szűrések dokumentumait, szakvéleményeket.

A fejlesztőpedagógus a fejlesztéssel kapcsolatos adatokat, dokumentációt, információkat bizalmasan kezeli, betartva az etikai követelményeket.

V. 2. 4. A pszichológus szerepe az óvodai nevelésben

Az óvodákban dolgozó pszichológusok elsősorban a problémák megelőzésében, időben történő felismerésében segítenek. A szülők és óvodapedagógusok partnereiként keresnek közösen megoldást a gyerekek kezdődő problémáira, a fejlődésükkel kapcsolatos rendellenességek vagy zavarok első megnyilvánulásainak szűrése, felismerése kapcsán.

Nevelési, fejlesztési tanácsokat adnak, ami segít a szülőknek, hogy gyermeküket a legmegfelelőbb módon tudják segíteni annak érdekében, hogy egészséges, boldog gyerekek, és majd később felnőttek legyenek.

Célja:

A kisgyermek egészséges személyiségfejlődésének segítése a szülő, a gyermek és pedagógusa szoros együttműködésével. A gyermek pozitív tulajdonságainak, értékeinek megerősítése, sikerélmények biztosítása, pozitív énkép kialakítása önbizalom erősítése.

Feladata:

- Hospitálásokkal és ezt követően az óvónókkal, közös gondolkodással elemzik a csoporton belüli kapcsolatigényeket, szerepeket, a fejlesztő, szerep- és aktivitás lehetőségeket.
- A gyermekek magatartási, beilleszkedési, teljesítménybeli zavarainak, neurotikus tüneteinek diagnosztizálása és terápiája, a nevelésükkel kapcsolatos problémák megoldásának segítése.
- Egyéni vagy csoportos pszichoterápia a gyermekek pszichés eredetű zavarainak rendezése érdekében.
- Speciális diagnózis, fejlesztés és terápia szükségessége esetén és e mellett egyeztetik a csoportbeli bánásmódot vagy annak változtatását.
- A gyermek lelki fejlődésében zavart okozó családi problémák esetében tanácsot ad.
- A diagnosztikus és terápiás eljárásokat szakmai belátása szerint alkalmaz.
- A vizsgálatok keretében készített vélemények egyeztetése, további vizsgálatokra utalás, javaslatot tesz. A véleményhez szükséges vizsgálatokat előkészíti.
- Az intézmény pedagógusai számára konzultációs lehetőség biztosít: esetmegbeszélő csoportok, továbbképzések, közös munkamegbeszélések tartásával.
- Különböző tematikájú (SNI gyerek, hiperaktív, figyelemzavaros, stb.) szülőcsoportok megszervezése, vezetése.
- Személyes együttműködő kapcsolatot létesít az intézmény pedagógusaival az óvodában jelentkező gyermekproblémák megoldásának elősegítése érdekében.
- Az óvodapedagógusokkal konzultációt folytat, mely kapcsolódhat egyetlen gyermek vagy óvodai csoport problémájához.
- A tehetségfejlesztő tevékenységekben aktívan részt vesz: azonosításban, „dúsítás”-ban, a személyre szabott fejlesztésben.
- Kapcsolatot tart az intézményt segítő szakembereivel gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus. Közös fejlesztési lehetőségek megbeszélése.
- Közreműködik a pszichológiai kultúra terjesztésében ismeretterjesztő előadások tartásával.
- Együttműködik minden olyan intézménnyel és személlyel, aki segíteni tudja a gyermek egészséges személyiségfejlődését.
- Nevelési Tanácsadóval, a Családsegítő Szolgálattal közös esetekben az ottani szakember kollégákkal hatékonyan együttműködik.

A család bevonásának lehetőségei:

- Szülői konzultációk tartása, amikor a szülő keresi fel kérdéseivel. Ezek lehetnek nevelési kérdések, beilleszkedési, beszoktatási, otthoni vagy óvodai magatartási nehézségek.
- Iskolaérettséggel, iskolaválasztással kapcsolatosan közösen kereshetjük a megoldást.
- A gyermekkel csak a szülővel megbeszélve, vagy az ő kérésére kezdődik el az egyéni, terápiás jellegű foglalkozás.
- Az óvodai kiscsoportos foglalkozások az óvodapedagógus kezdeményezésével és szülői tájékoztatással történhet.
- Szülői értekezleteken részvétel.

Az óvoda mindennapjaiban tevőlegesen is részt vesz, óvodai programokba aktívan bekapcsolódik.

V.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. Az óvodai nevelés csak a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve gondozást végző munkatársakkal.

V. 3. 1. Napirend

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú tevékenységi formák megtervezésével.

A napi életritmus alapvető feltétele a testi-lelki harmónia megteremtésének. Ezért a családdal közösen a családok szociokulturális háttérét figyelembe véve alakítjuk ki a gyermekek napirendjét. Napirendünk rugalmas, ezért alkalmanként szükség szerint változtatható, alakítható, módosítható. A napirend egy olyan keretet biztosít, ami nyugalmat és kiszámíthatóságot eredményez. A napirend összeállításánál az egyes tevékenységekre fordítható időt úgy határozzuk meg, hogy lehetővé tegye az elmélyült, nyugodt és hosszan tartó játékot. A napirend igazodjon a Program feladataihoz, kialakításánál a helyi szokásokhoz, igényekhez, a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez. Az egyes napirendi tevékenységeknél ki kell küszöbölni a torlódást, a sorakoztatást, a felesleges várokozatásokat. Az óvodapedagógus teljesítse a gyermekeknek azt az alapvető idényét, hogy személyes kapcsolatot tudjon felvenni vele, szenteljen elegendő figyelmet, elegendő időt minden gyermekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A nevelési év során a napirendet az egyes évszakok által meghatározott feltételek szerint rugalmasan módosítjuk. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A napirend betartatása az SNI gyerekek esetében fontos szerepet tölt be a viselkedési szabályozás alakulásában. A sajátos nevelési igényű gyermekek számára a lassúbb pszichomotoros tempó és felfogóképesség miatt fontos, hogy környezete könnyen átlátható, viszonylag állandó legyen.

V. 3. 2. A tanulás menetének tervezése (hetirend)

Pedagógiai Programunk alapján a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével az óvodai nevelés tervezése.

A tervezésnél figyelembe vesszük az óvodapedagógus autonómiáját, az egyéni tervezőmunka megvalósítását. Tervezzük a nevelés időkereteit: napirend – hetirend. Az időkereteket az óvodapedagógus rugalmasan kezeli a gyermekek igényeinek megfelelően.

Óvodánkban a gyermeki tevékenységek –tervezett vagy spontán–kötelező, vagy kötetlen–egyéni vagy csoportos keretek között megvalósuló tevékenységformák lehetnek

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

Tevékenységek és időtartamok a napirendben és heti rendben a munkaközösség által elfogadott intézkedési tervben ajánlásként megfogalmazva.

VI. Az óvodai élet tevékenységformái

VI. 1. A játék

A játék a 3 - 7 éves gyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat, a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete. Mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A legfontosabb a szabad játék túlsúlyának érvényesülése, meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető funkcióját.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában vetíti. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. A gyermek pszichikus funkciójának változásai a játék fejlődésével függnek össze. Minél inkább játszik, annál inkább fejlődik. Minél inkább fejlődik, annál inkább játszik.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt, a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, ha a játékfolyamat elakad, jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

Céja:

A gyermekek szabad képzettársításának elősegítése. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok, élmények többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása. A szabad játéktevékenység minél gazdagabb feltételeinek biztosítása a gyermek szabad képzettársításának elősegítése, az egyéni vágyainak, ötleteinek támogatása, kibontakoztatása, hogy biztosítsuk a személyiség sokoldalú és harmonikus fejlődésének lehetőségeit. Továbbá, hogy minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék.

Feladatok:

- Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.
- Az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége (hely, idő, eszköz).
- Játékra ösztönző megfelelő csoportlétkör, megteremtése.
- Játzóhelyek kialakítása: mindennek legyen helye, a gyermek a bútorokat kedve szerint rendezhesse, mozgásos játékteret alakíthasson ki.
- Megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerek biztosítása.
- Megfelelő folyamatos idő biztosítása a napirendben, időbeosztásában, a játékos tevékenység szervezésben érvényesül a játék fontossága (folyamatos reggeli).
- Játékszerek változatos biztosítása.
- Élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikusjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- Szükség és igény szerinti az óvodapedagógus együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirektreakcióival fejleszti a játékot.
- Előterbe kell helyezni a szabad játék túlsúlyának megteremtését.

- Gyermeki játék támogatása:
 - Fogadjuk el a gyermek szabályait, hagyjuk cselekedni biztosítva önállóságát.
 - Segítsük a konfliktusok önálló kezelését, ha kell, közbeavatkozunk.
- Ismerje meg a gyermekek otthoni játékfeltételeit.
- Hívja fel a szülők figyelmét az együttjátszás fontosságára.

Erkölcsei érték, érzelmek nevelése a játék során

A játék az óvodás gyermek érzelmeiből táplálkozik, érzelmei irányítják, befolyásolják cselekedeteit. Az óvodapedagógus engedje meg a gyermeknek, hogy kimutathassa érzelmeit. Az óvodapedagógus elfogadó és szeretetteljes legyen, kommunikáljon a játék során, mutassa ki érzelmeit, vegye észre a jót.

Tevékenység:

– *Gyakorló játék:*

Véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely újabb ismétlésre serkenti a gyermekeket. Ezzel különböző funkcióik fejlődnek, így ismerkednek a világgal.

– *Szimbolikus szerepjáték:*

Nevelési szempontból ez nyújtja a legtöbb lehetőséget. A gyermekek szerepjátéka érzelmközpontú, a saját maguk által választott szerepen át szimbolizálják a valóság számukra fontos elemeit. A gyermekek ehhez szívesen készítenek maguknak eszközöket.

– *Konstruáló játék:*

A gyermekek különböző anyagokból különféle dolgokat hoznak létre, ez fokozza önbizalmukat, növeli biztonságérzetüket. Az alkotni vágyás fejleszti kreativitásukat.

– *Szabályjáték:*

Meghatározott szabályok szerint folyik. A gyermekek megtanulják a helyes magatartási formákat. Vannak értelemfejlesztő és mozgásos szabályjátékok.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyakorlójáték fokozatosan beépül a konstrukciós és a szerepjáték elemeibe, önmagában már csak ritkán jelentkezik.
- A gyermekek alkalmazkodnak a játék szabályaihoz.
- Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről, megértik és elfogadják társaik gondolatait, vállalják a kedvezőtlenebb szerepeket is, tudnak játékot vezetni, játékhelyzeteket létrehozni.
- Igényük szerint az óvodapedagógus segítségével készítenek eszközöket, és azokat felhasználják játékukban.
- Önállóan egyéni ötletek alapján kombinálnak a különböző anyagokkal.
- Képesek megtanulni a bonyolult szabályjátékokat is, a szabályok betartását sportszerűen megkövetelik egymástól, kialakul az egészséges versenyszellem.

Helvi sajátosságokból adódó speciális feladataink:

- A különböző mozgások elsajátításánál építsen a gyermekek mozgás tapasztalatára, játékos kedvére.
- A mozgásos játékokat a gyermekek játékába illessze bele.
- Biztosítson lehetőséget a nagy mozgásigényű gyermekek igényeinek kielégítésére, teremben mozgásos játék kezdeményezése – alakíthassák a teret.
- Hetente udvaron kezdeményezett, szervezett mozgásos játéktevékenység biztosítása.

Nevelőmunkát segítő eszközök:

- mozgásos játékok (szobai és udvari), labda, egyensúlyozó deszkák, karikák, kötelek, kerékpárok, szánkók
 - szerepjátékhoz szükséges eszközök: orvosi táska, kötények, köpenyek, telefon, kendő
 - konstruáló játékok, kockák, társasjátékok
- ábrázoló tevékenységet segítő eszközök

	Szabad játék	Kezdeményezett/ ajánlott játék - az óvodapedagógus irányító szerepe dominál		
		<i>- cél a játék</i>	<i>- cél a tanulás</i>	<i>- cél a fejlesztés</i>
Jellemzői	<ul style="list-style-type: none"> - Önként vállalt - Szabad, örömteli - Célja önmaga - Élmény tapasztalat, belső feszültség tükröződik - Indulat, érzelem irányítja - Közben megismeri környezetét, önmaga lehetőségeinek határait - Kielégíti kíváncsiságát, tevékenységi vágyát 	<ul style="list-style-type: none"> - az óvodapedagógus saját elképzelései szerint - a gyermek szabadon ki-beállva továbbviszik a témát – kiegészítik, vagy átveszik a vezetést. 	<ul style="list-style-type: none"> - a kezdeményezett játék a tanulási folyamatot szolgálja - megfogalmazó a pedagógiai szándék - a szervezett tanulás jegyeit hordozza. 	<ul style="list-style-type: none"> - eltérő fejlődési ütemű gyerekek részére - kezdeményezett fejlesztő játék - tartama az elmaradás területétől és mértékétől függ.
Az óvodapedagógus játékbeli szerepe	<ul style="list-style-type: none"> - tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenlét - potenciális partner, akit érdekel, amit a gyerekek tesznek, játszanak - csak a legszükségesebb esetben avatkozik be - hogy az óvodapedagógus játékra ható megnyilvánulásai közül melyik lesz kedvező a játék alakulására, azt a gyermek aktuális játéka dönti el - a helyes magatartás megvalósítását segíti - a gyermekismeret - a játék lényegének szem előtt tartása - optimális személyiségjegyek: közvetlenség, természetes könnyedség, diszkréció, szövetségre lépés, nyugodt hangvétel, figyelem, érdeklődés, gyermeki kezdeményezések támogatása 	<ul style="list-style-type: none"> - saját terveit, ötleteit a gyermekek előző megnyilvánulásaihoz alakítja - alkalmazkodik a helyzethez, és a személyes igényekhez - nem a végeredmény a fontos, hanem a közösen alakított játékfolyam. 	<ul style="list-style-type: none"> - az irányítás alapelve a gyermekek játékos beállítódásának és a játék dominanciájának figyelembe vétele. <p>Cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - játékos hangulat olyan külső és belső feltételek megteremtése, melyek a játékos vonások érvényesülésével segítik a tanulási folyamatot. 	

- Kapcsolattartás a szülőkkel:

Fontos a feltétel nélküli elfogadás, szeretet.

Fontosnak tartjuk a játszódélutánokat.

A szülő bizalmának megnyerése a gyermek szeretetén keresztül.

VI. 2. Munka jellegű tevékenységek

A munka önként és szabadon választott aktív tevékenység, mely valamilyen belső vagy külső szükségletből indul ki, s melynek kézzel fogható, valódi eredménye van. Ez az eredmény vagy a gyerek, vagy a csoport számára fontos, mivel segíti a különböző feltételek megteremtését, illetve továbbfejleszti a már meglévő feltételrendszert.

Az óvodába érkező 3-4 éves gyerekek életében a komfortérzetét segítő munkák kapnak nagyobb hangsúlyt, számukra még az a legfontosabb, hogy saját igényeik kielégülhessenek. A közösséghez való tartozás szüksége elősegíti a másokért végzett munkák megjelenését, és ettől kezdve mindkét munkafajta párhuzamosan jelen van az életében. A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Minden játék és tanulási helyzetben benne vannak a munkalehetőségek. Ezeket kell észrevennünk és kiaknáznunk. Így a gyerek számára ugyanolyan természetessé válik, mint az egyéb típusú tevékenységek.

A munka hozzájárul a gyermekek ismereteinek gyarapodásához, értelmi képességeik fejlődéséhez, munkaszemléletük kialakulásához. A munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tapasztalással azonosságot mutat a munka és a munka jellegű játékos tevékenység.

Céja:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését

Feladatok:

- Tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést igényel.
- Folyamatos konkrét, reális fejlesztő értékelést igényel.
- A munkát állandóság és folyamatosság jellemezze.
- Az óvodapedagógus tanítsa meg a gyermekeket a feladatok elvégzésére, az eszközök célszerű, biztonságos használatára.
- Biztosítson megfelelő helyet a munkaeszközök számára.
- Teremtse meg az önálló és balesetmentes munkavégzés lehetőségeit.
- Vegye figyelembe a munka játékos jellegét.
- Fokozatosan vezesse be a különböző munkafajtákat.
- A gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve adjon lehetőséget a különböző megbízások teljesítésére.
- Úgy alakítsa a napirendet, hogy a munka a napi tevékenység természetes része legyen.
- Arra törekedjen, hogy a gyermekek munkájukra legyenek igényesek, melyet ösztönözzön folyamatos konkrét, reális, a gyermekhez mért fejlesztő értékelésével, ezáltal minden munkatevékenység jelentsen örömet a gyermekek számára.
- Tudatosítsa a gyermekben a közösségért végzett munka fontosságát.
- Alapozza meg a munka szeretetét, megbecsülését.
- Aktív tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének eszköze.
- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.
- A munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, alakítása, saját és mások elismerésére nevelés egyik formája

Tevékenység:

Állandó jellegű munkák:

- az önkiszolgálás
- naposság
- játékrakodás

Alkalomszerű egyéb munkák:

- növénygondozás,
- kerti munkák,
- teremrendezés, környezetük rendben tartása.
- alkalmi megbízatások teljesítése, segítség a felnőtteknek

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Váljon igényükké önmaguk ellátása.
- A közösségért végzett munka is természetes legyen számukra.
- Vegyék észre a sérült munkaeszközöket környezetükben.

Naposság:

- A gyermekek önállóan megterítenek az étkezéshez, étkezés után leszedik az eszközöket.
- Játékrakodás után a rendet ellenőrzik, szükség esetén megigazítják a játékokat.
- A foglalkozáshoz szükséges eszközök szétosztásában segítenek.
- Figyelnek a környezet esztétikájára.

Alkalomszerű munkák:

- Aktívan részt vesznek a csoportszoba átrendezésében.
- Vigyáznak a terem, az öltöző, a mosdó, az udvar rendjére.
- Részt vesznek a csoportszoba díszítésében.
- Segítenek a növények gondozásában.
- Szükség esetén segítenek az udvar takarításában.
- Teljesítik az alkalmi megbízatásokat.
- Ünnepekre ajándékot készítenek.
- Segítenek társaiknak.
- A munka végzésével alakul ki önértékelésük, fejlődik önállóságuk, megtanulnak önállóan dönteni.
- A tevékenységeket kitartóan, felelősségérzettel, örömmel végzik.

Helyi sajátosságokból adódó speciális feladataink:

- A különféle munkavégzések alkalmával biztosítsa a személyi higiéniát és a balesetmentességet (növénygondozás, naposi munka).
- Az egészségvédelmi követelmények betartásával, életkori sajátosságuk, fejlettségük figyelembevételével vonja be a gyermekeket a különböző munkavégzésbe.
- Vegye figyelembe az SNI gyerekek tempóját, igényeit, az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka folyamán.

Nevelőmunkát segítő eszközök:

- gyermekméretű lapát, söprű, locsolókanna, kés
- gyermekméretű szerszámok (gereblye, ásó, hólapát, talicska)

A család bevonásának lehetőségei:

- Közös munkálatok, segítség az óvoda szépítésében, rendben tartásában
- Növények ápolása, beszerzése.
- A szülők munkájának bemutatása

VI. 3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban szervezeti és időkeretben valósulnak meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. Az óvodai tanulás elsődleges célja: a gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése. A tanulást támogató környezet megteremtése, a gyermek tapasztalataira, ismereteire való építés.

A tanulás lehetséges formái:

- az utánzásos minta- és modellkövetés és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás

Az óvodai tanulás sajátos jellemzői

A gyermekek részére a tanulási folyamat önkéntes, de az önkéntesség a tevékenységekben való bekapcsolódásnál érvényesülhet igazán. A tevékenységben megvalósuló tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az önkéntesség nem jelenti az állandó távolmaradás elfogadását. A kezünkben számtalan eszköz van, mellyel elérhető, hogy a gyermekek örömmel vegyenek részt az együttes tevékenységben.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

Egyéni képességek figyelembe vétele:

A gyermekek, ha elfáradnak, abbahagyhatják a cselekvéssort, ha tévednek, joguk van módosítani. Ha nem tudnak teljesíteni, ajánljunk fel más differenciálási szintet. Fontos a differenciált, önmagához mért értékelés. Törekszünk az egészséges önkorrekció kialakítására.

A gyermeki kíváncsiságra építünk:

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A gyermekek kérdezhetnek, kitalálhatnak, felfedezhetnek, próbálkozhatnak, miközben szinte észrevétlenül képesek lesznek az együttműködésre, toleranciára az egyeztető megegyező kompromisszumokra, önérvényesítésre, társakhoz való alkalmazkodásra.

A gyermek cselekvő aktivitása:

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Képessé tesszük őket arra, hogy önmaguk becsült lehetőségei alapján vállalkozzanak. Az óvodai tanulás fejlesztést is jelent, az egyes gyermekek érési folyamatához igazított életkori

sajátosságainak megfelelő eszközökkel, módszerekkel történő támasznyújtást. E fejlesztés lehet preventív, illetve korrekciós jellegű.

A preventió a felmerülő lehetséges problémák megelőzését szolgálja. Ezt a tevékenységet az érzékelés, észlelés valamint a mozgásfejlesztés által végezzük.

Óvodában előforduló tanulási – magatartási zavarok lehetnek:

- értelmi képességek zavara, diszlexiára utaló jelek, hiperaktivitás,
- szorongó viselkedés, agresszió, szociális éretlenség.

Korrekción (viselkedés, teljesítménybeli) lemaradás magasabb szintre való hozatalát jelenti. A korrekcióhoz pontosan ismerni kell a gyermek személyiségét, tudnunk kell a lemaradás területét.

A nyugodt tanulás feltételeinek fontos tényezője az óvoda. A jól átgondolt szokás- és normarendszer, a célszerűen berendezett csoportszoba a változatos és folyamatos tevékenységek biztosítása. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. Ösztönző, segítő, együttműködő, bizalomkeltő, céltudatos programja a gyerekek képességeik – önmagához képest – a legmagasabb szintre juttassa. Jó humorérzékkel rendelkezik, képes az önkontrollra, önfejlesztésre. Modell a gyerekek számára

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és a felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
- A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megező a megőrzés időtartama.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem.
- Fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme.
- Könnyebbé válik a figyelem megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

A sajátos nevelési igényű gyermekek:

Sokszor akadályokba ütközhet, ezért lassabb tempóban történik. Nagyobb mértékű differenciálást, speciális módszereket, kiegészítő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai elvárásokat kíván.

A gyermekek fejlesztése team munkában, szervezett nevelési folyamatban, esetleg speciális eszközök igénybevételével valósul meg. A sajátos nevelési igényű gyerekektől is a nevelés általános célú megvalósítására törekszünk. Olyan tevékenységeket biztosítunk, melyek a gyermektől erőfeszítést igényelnek, de azokat sikeresen meg tudja oldani. A terhelhetőséget a biológiai állapotához mérjük, az elvárásokat a fejlődés üteméhez szabjuk. Minden sajátos nevelési igényű gyermeknek csak annyi segítséget nyújtunk, mely elősegíti az önálló cselekvést. Számukra fokozottan szükséges a személyre szóló figyelem, az akarat, a tanulási szándék erősítése, motiváció alkalmazása.

VI. 4. Mozgás

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltó és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Céja:

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok, feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakítása, formálása és fejlesztése. A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Minden gyermeknek minden nap lehetőséget biztosítunk, az egészségfejlesztő testmozgásra.

Feladatok:

- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása.
- A kondicionális képességek fejlesztése, izületi mozgékonyág alakítása.
- A gyermeki szervezet teherbíró képességének, egészséges fejlődésének elősegítése.
- A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása.
- A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgástere.
- Az óvodapedagógus teremtsen meg a mozgástevékenységhez nélkülözhetetlen biztonságos és balesetmentes környezetet, a társra figyelmet.
- A tornával, a mozgásos játékkal differenciáltan fejlessze a gyermekek természetes mozgását, mozgástapasztalatainak rendszeres bővítését.
- Biztosítsa a gyermekeknek a teremben és a szabadban a torna és a mozgásos játék lehetőségeit, eszközzel vagy eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában, az óvodai élet minden napján.
- Szerettesse meg a mozgást, a gyermekek mozgásszükségletét elégítse ki.
- Fejlessze a gyermekek testi képességeit, az ügyesség sokféle formáját, testi erejüket, gyorsaságukat, álló- és teherbíró-képességüket, mozgáskultúrájukat.
- Biztosítsa egészségük megőrzését, megóvását.
- Segítse elő a gyermekek személyiségének, akarati tényezőinek alakulását / bátorságukat, fegyelmeztségüket, együttműködésüket és kitartásukat /.
- Fejlessze a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodást.
- Fejlessze, segítse elő a gyermekek térben való tájékozódását, helyzetfelismerését, döntés és alkalmazkodó képességüket.
- Biztosítsa az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységek kielégítését az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével.
- A mozgás megtanítja a gyermeket-helyzeteket felismerni, döntéseket hozni, egymáshoz alkalmazkodni, valamint elősegíti a személyiség akarati tényezőinek alakulását.
- A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet tevékenységeibe.
- A sajátos nevelési igényű gyerekeknél mindenkor egyéni mozgásfejlesztést szükséges végeznünk, szakember bevonásával, aki tanácsot ad a csoporton belüli korrekciós munkához. A gyerekek készítése, bevonása a mozgásba, helyváltóztatásra. Szerepeljen minden olyan mozgásos játékban, amit jól és biztonságosan tud végezni.

Tevékenység:

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységeket.

Játékok:

- Szerep - vagy utánzó játékok: sorban, körben, szétszórtan, több csoportban, párban, egy és két sorban, körből és kettős körből, kéz- és lábfogással.
- Szabály és feladatjátékok: Fogójátékok szereppel, körben kézzel egy fogóval, szétszórtan, átfutással, kéz nélkül egy fogóval, két fogóval.
- Egyéni és csoportos, sor- illetve váltóversenyek egyéni versengéssel csoportos sorversenyek, váltóversenyek azonos és különböző testhelyzetekből indulással és érkezéssel, feladattal akadályon át, tárgyhordással, gimnasztikai alapformákból, futásból, támaszgyakorlatból, ugrásból /szökdelésből/, dobással kialakított gyakorlatokkal.
- Labdajátékok: gurítással, - hordással, - átadással, - dobással, - célzással, - vezetéssel.

Előkészítő gyakorlatok:

- Gimnasztikával, szabad-, kézi szer-, társas-, padgyakorlatok.

Járás:

- Állások, testfordulatok, menet-, lépés- és ütemtartás, alakzatok és alakzatváltozások.
- természetes járás. Különböző járásmódok.

Futás:

- közepes iramú futás. belegyorsuló futás. Gyorsfutás állórajtból.

Ugrások:

- szerugrások: mélyugrás, felfelé történő ugrás, padon végezhető előkészítő ugrás.
- Helyből és nekifutásból történő magas- és távolugrás.

Támaszgyakorlatok:

- kúszások / mászások, csúszások, bújások /.

Függésgyakorlatok:

- át-, le-, felmászásokkal. függések.

Egyensúlyozó-járás:

- egyensúlyozó járásgyakorlatok változatos gimnasztikai, torna- és játékgyakorlatokkal.

Dobás:

- hajítás: távolba, függőleges és vízszintes célba. kétkezes alsó és felső, ill. egykezes felső

Gurulások:

- gurulás a test hossz tengelye körül. gurulóátfordulás előre.

Láb- és tartásjavító gyakorlatok

Lég- és napfürdő: - Lehetőség szerint 2-3 óra naponta.

Kirándulások szervezése:

- Séta óvodánk környékén és a környező parkokban.
- Kirándulások távolabb tömegközlekedéssel.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően legyenek teherbíróak.
- Mozgásuk összerendezett, harmonikus.
- Mozgáskoordinációjuk, finom motorikájuk, téri tájékozódásuk, erejük, ügyességük, gyorsaságuk, állóképességük, továbbá helyzet felismerésük, döntési- és alkalmazkodó

képességük, akarati tulajdonságaik, és személyiségük életkori sajátosságaiknak megfelelő fejlettségi szintet mutat.

- Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek.
- Érzékelik a veszélyhelyzetet, és azt megpróbálják elkerülni.
- Egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyt játszanak a szabályok pontos betartásával, az óvodapedagógus segítségével.
- Játék közben életkori sajátosságaiknak megfelelően fejlődik szabálytudatuk, önértékelésük, kudarcűrő képességük, egészséges versenyszellemük, biztonságtudatuk.
- Érzékelése, észlelése differenciálódik, különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciának, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

Helyi sajátosságokból adódó speciális feladataink:

- Biztosítsa a teremben és a szabad levegőn való mozgás lehetőségét, az aktív pihenés maximális kihasználását.
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni érzékenységét.
- A testnevelés megtervezésénél és levezetésénél vegye figyelembe a csoport egészségi állapotát, teljesítőkéességét, az életkori és egyéni sajátosságokat, egy-egy gyermek fáradékonyságát.
- Ösztönözze a szülőket arra, hogy gyermekeikkel rendszeresen túrázzanak, kiránduljanak, biztosítsák otthon is a gyermekek biztonságos „mozgásterét” és védjék gyermekeiket a füstös (dohányfüst), áporodott levegőjű helyiségben való tartózkodástól.
- Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.
- Igyekszünk minél több időt tölteni a szabad levegőn.
- Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában.
- Nevelő testületünk elkötelezettsége az egészséges életmódra nevelés a mozgás szeretete és mozgás fejlesztés terén.
- Minél több időt töltsünk mozgásos tevékenységekkel a szabadban

Nevelőmunkát segítő eszközök:

- Greisswald I, II, III, padok, ugrózsámolyok, Body-Roll
- különböző méretű és funkciójú labdák, karikák, szalag, bot, babzsák
- mászó-, húzókötel, magasugró lécs udvari mozgásfejlesztő mászóházak
- Wesco mozgásfejlesztő készletek Tölcsér, ugráló, bója, füles labda

A család bevonásának lehetőségei:

- A közös sport versenyeken részvétel, szervezési munkákba bekapcsolódás
- Sportprogramokra való kísérés, biztatás, szurkolás
- Eszközbeszerzés, eszközkészítés, folyamatos karbantartás

A családok szociokulturális háttérét megfigyelve szükségesnek tartjuk az intenzív mozgásfejlesztést. és tanácsokkal segítjük őket.

VI. 5. Verselés, mesélés

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világtképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világtképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

Célia:

A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása, a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Feladatok:

- A gyermek képszerű és logikai gondolkodásának, emlékezetének reproductív és produktív fantáziájának, képzelő erejének és képszerű látásmódjának fejlesztése.
- A gyermek önkéntelen és szándékos figyelmének fejlesztése a mű szuggesztív előadása.
- A gyermek igényének felébresztése, alakítása a művészi szép iránt.
- Versekkel, mesékkal a meglévő érzelmek elmélyítése, új érzelmek kialakítása.
- A mese, vers bemutatása során erkölcsi érzelmek alakítása.
- Szociális kompetenciák kialakítása: közösségi összetartozás, a szülőföld szeretete, az érzelmekre építő kapcsolatteremtő képesség igényének kialakítása.
- Az óvodapedagógus teremtse meg az irodalmi mesealkotás tevékenységhez a helyet, a szükséges feltételeket.
- Fejlessze a gyermekek hallási differenciáló és beszédmegértő képességét, beszéd- és hallási figyelmét, valamint kifejezőkészségüket, a helyes és szép kiejtést, hangsúlyozást és ritmust.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek önként, szívesen vegyenek részt a tevékenységben.
- Segítse elő a gyermekek szókincsfejlesztését, az anyanyelvi kódok helyes elsajátítását.
- Alkalmazkodjon a gyermekek beszédkedvéhez, törekedjen annak felkeltésére, megőrzésére.
- Ismertesse meg a gyermekeket a metakommunikációs elemek jelentésével.
- Törekedjen az irodalmi élmény igényének kialakítására, a könyv iránti vonzódás kibontakoztatására.
- Segítse a gyermekek értelmi, erkölcsi fejlődését változatos hangulatú és mondanivalójú népi, klasszikus, kortárs művek bemutatásával, megismertetésével.
- Óvodánkban a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek helye van.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, ezáltal segíti a kisgyermek szorongásainak feloldását.

- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- A megfelelő viselkedésformák kialakítása mesével és verssel.
- A belső képalkotás elősegítése, ami a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Tevékenység:

- Beszélgetések a napi tevékenységek során.
- Beszédművelés: nyelvtörők; légző-, hangsúly-, hangerő-, hangadás- és artikulációs gyakorlatok.
- A vers- és mesemondások, bábozások, dramatizálások során éljék át a cselekményt.
- A bábozás és dramatizálás eszközeivel tanulja meg külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- Irodalmi művek hallgatása, mondókák, / lánc-, állat-, tündér-, és tréfás / mesék, versek, verses mesék, elbeszélések.
- Az ismert mondókákat, verseket, dalokat szívesen ismétlik, alkalomszerűen is.
- A mondókák, mesék felhívják a figyelmüket az évszakok változásaira, a természet jellegzetességeire.
- A népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortársirodalmi műveknek mesélése
- Mese és képeskönyvek használata.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek játék közben önmaguktól mondogatják kedvenc verseiket. Szívesen, örömmel hallgatnak mesét.
- Kéri a kedvelt vers, mese ismétlését.
- Kezdi felfogni a hallott, mondott vers témáját, költői képeit.
- Várják, kéri, figyelmesen hallgatják társaik és az óvodapedagógus vers- ill. mesemondását.
- Össze tudják kötni a folytatásos és verses mesék, meseregények, elbeszélések szálait.
- Van kedvenc mesehősük, megszemélyesítik, azonosulnak más személyek pozitív tetteivel is, elutasítják a rosszat.
- Az ismert mesemotívumokat szívesen bábozzák, dramatizálják, rajzolják.
- Önállóan nézegetik a mesekönyveket és vigyáznak rá.
- A képeskönyvekben a képek alapján tájékozódnak.
- Képesek koruknak megfelelő színházi előadás cselekményének követésére.

Helyi sajátosságokból adódó speciális feladataink:

- Az óvodapedagógus segítse elő a gyermekek esztétikai fogékonyságának, erkölcsi érzelmeinek kialakulását.
- A mesetudat alakításával biztosítsa a személyiségzavarok feloldódásának lehetőségét.
- A mozgásos tevékenységek során gyakoroltassa a tanult mondókákat.
- Az elkészült képekről meséltesse a gyermekeket, bíztassa őket kiskönyv készítésére.
- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés biztosítása
- Költészet napján mesejáték eljátszása

Nevelőmunkát segítő eszközök:

- mese-, verseskönyvek, egyéb ismeretterjesztő könyvek
- sík-, ujj-, kesztyűbábok
- dramatizáláshoz szükséges eszközök, társasjátékok
- CD, videofilmek, diafilmek, vetítövászon

A család bevonásának lehetőségei:

- Irodalmi alkotások gyűjtése
- Könyvek ajánlása, könyvtár bővítése
- A gyermek folyóiratok figyelemmel kísérése
- Bábok, szemléltető eszközök készítése, javítása
- Irodalmi programajánlatok figyelése, jegyek beszerzése
- Nyelvi játékok otthoni alkalmazása.

VI. 6. Ének, zene, énekes játék gyermektánc

A zene hatását már évezredekkel ezelőtt is ismerték, és célzatosan használták nyugtatás, altatás vagy kedvező kedélyállapot elérésére a szellemi fogékonyság növelése céljából.

A zene képes felkelteni és fokozni az aktivitást, szabályozni feszültséget, indulatokat kelt és levezet, nyugalmat teremt, a legkülönbözőbb érzelmeket mobilizálja, serkenti a képzeletet, az emlékeket befolyásolja, a közérzetet, alakítja a viselkedést. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Célia:

A közös éneklés, a közös énekes játék örömeinek megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé váljék. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, amely megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Feladatok:

- Az óvodapedagógus teremtsen meg a zenei nevelés alapvető feltételeit. Az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömét.
- A folyamatos fejlesztő hatásokat tudatosan, tervszerűen szervezze meg, hangolja össze. Az óvodapedagógus az anyag és a feladatok kiválasztásánál fokozottan tartsa szem előtt az életkori sajátosságokat.
- Változatos módszerek alkalmazásával, a gyermekek aktív részvételére támaszkodva fejlessze zenei hallásukat, emlékezetüket, játékos alkotókedvüket, ritmusérzéküket, mozgáskultúrájukat, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Biztosítson a gyermekek számára többféle megfelelő méretű, minőségű és mennyiségű hangszert, saját készítésű „hangszert” is. Legalább egy hangszeren tudjon játszani.
- Ismertesse meg a gyermekeket a nép- és műzenei alkotásokkal, zenehallgatásnál vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbség dalait
- Juttassa a gyermekeket olyan zenei élményekhez, melyek megalapozzák zenei anyanyelvüket, fejlesztik zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, érzelmeiket.
- Tájékoztassa a szülőket az óvoda zenei feladatáról, anyagáról.

- A környezet hangjainak megfigyelésével, énekes népi játékokkal, néptáncsal és kortárs művészeti alkotásokkal fejlessze a gyermekek zenei képességét, zenei kreativitását.
- A közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét, felkelti zenei érdeklődését.
- A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.
Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Tevékenység:

- A gyermekek szívesen bekapcsolódnak az adott zenei tevékenységbe.
- Törekednek a tiszta éneklésre.
- *Ritmuserzők fejlesztése:*
 1. egyenletes lüktetés érzékeltetése, kiemelése játékos mozdulatokkal, tapssal, ritmushangszerrel,
 2. mondókák, dalok ritmusának érzékeltetése, kiemelése,
 3. az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása és megkülönböztetése,
 4. tempóérzők fejlesztése: gyors-lassú,
 5. mozgáskultúra fejlesztése: - különböző mozgás- és térformák,
 6. táncmozdulatok gyakorlása.
- *Hallásfejlesztés:*
 1. magas és mély hang különbségének érzékeltetése,
 2. halk-hangos közti különbség érzékeltetése,
 3. hangszínelismerés: zörejek, hangszerek, egymás és a környezetük hangjainak megfigyelése, felismerése,
 4. belsőhallás fejlesztése: dallamfelismerés, dallambújtatás.
- *Zenei formaérzők fejlesztése:*
 1. ritmusmotívumok megéreztetése,
 2. ritmusvisszhang játék,
 3. motívumhangsúly kiemelése,
 4. dallammotívumok éneklése,
- *Zenehallgatás:*
 1. a zene iránti érdeklődés felkeltése.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelnek 6 hangterjedelmű dalokat az egyvonalas C és a kétvonalas C abszolút magasságok között.
- A dalokat egyénileg is elkezdik, a tempót tartják.
- Felismerik és képesek alkalmazni a különböző zenei fogalom párokat.
- Az énekes játékokat maguk is kezdeményezik, az óvodapedagógus segítsége nélkül is játsszák.
- Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, kezdő, belső, vagy záró motívumról.
- Tudnak dalokat - hallható jelre - elbújtatni, különböző időközönként is.
- Felismerik társaik és az óvodapedagógus énekének, beszédhangjának hangszínét, a finomabb zörejek, hangszerek, a természet és a környezetük hangjait.
- Ismernek és tudnak különböző mondókákat, dalokat.

- A mondókát, dalt felismerik ritmusról.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a ritmustól és össze tudják kapcsolni azokat.
- Szöveges ritmus-, ill. dallammotívumokat visszatapsolnak, visszaénekelnek.
- Érzik a zenei motívum hosszát.
- Tudnak szépen, kézfogással és kézfogás nélkül körbejárni.
- A különböző térformákat az óvodapedagógus segítségével nélkül is kialakítják.
- Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat megformálják, esztétikusan, kedvvel végzik.
- Használják egyszerű ritmus- és dallamjátékos hangszereket.
- Részt vesznek, kezdeményezik a kérdés-felelet játékot.
- Kitalálnak szövegre dallamot, dallamra szöveget, játékos mozgásokat.
- A bemutatott élő- és gépi zenét érdeklődve, figyelmesen hallgatják.

Helvi sajátosságokból adódó speciális feladataink:

- Az óvodapedagógus a zene segítségével a csoport nyugodt, harmonikus légkörének alakulását napközben és pihenő időben egyaránt.
- Az „Így tedd rá” program alkalmazásával, gyermekközpontú és korszerű pedagógiai elvek mentén való valódi értékeket közvetítünk zenei kulturális örökségünk felelevenítésével.
- Fejlessze a nagy és finommozgásos tevékenységekkel a gyermekek ritmusérzékét, mozgáskultúráját.
- A sajátos nevelésű igényű gyermekeknél hangsúlyos szerepet kap a ritmus, nagyobb odafigyelés ezek gyakorlására.

Nevelőmunkát segítő eszközök:

- ritmushangszerek, dob, ritmusbot, triangulum, ujj cintányér
- furulya, xilofon, hangvilla,
- metronóm, magnó, CD-k, magnókazetták
- kendő, kalap, sapka, fejdíszek

A család bevonásának lehetőségei:

- CD-k, kazetták gyűjtése, IKT eszközök használata
- Zenés gyermekműsorok figyelése, ajánlása
- Közös játék, együtténeklés, körjátékokba való bekapcsolódás az óvodai rendezvényeken

VI. 7. Rajzolás, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Céja:

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér, forma, színeképzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására

Feladatok:

- Az óvodapedagógus törekedjen a környezet esztétikumára, a gyermekeket is erre szoktassa.
- Teremtse meg egész nap folyamán az ábrázoló tevékenységekre szükséges teret.
- Biztosítson sokféle tevékenységi lehetőséget a gyermekeknek a képalakítás és az építés anyagaival, változatos eszközöket biztosítva.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.
- Megismertetjük a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival. az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva.
- Fejlessze emlékezőképességüket, kézügyességüket. komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességüket.
- Juttassa el őket a sikeres munka öröméhez. belső képek gazdagításához.
- Alakítsa és fejlessze az esztétikum iránti nyitottságukat, érzékenységüket, fogékonyságukat, értékelő képességüket, a mű- és népművészeti alkotásokban, valamint a saját alkotásaikban rejlő szépség észrevételével.
- Segítse érzelmi fejlődésüket megfigyeléseik, fantáziájuk, a saját élményeiken alapuló cselekményes témák, hangulatok megjelenítésének biztosításával.
- Biztosítsa az élmény és fantáziavilág gazdagodását, annak képi-plasztikai kifejezését.
- Biztosítsa a tér, forma, szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését.
- Időszakonként elemezze munkájukat, fejlődésüket, a további témák, technikák megtervezéséhez, szervezéséhez.
- Vegye tekintetbe a fejlettségből adódó különbségeket / minden alkotás szép! / , pozitív megerősítés módszerét alkalmazza.
- Tegye lehetővé, hogy a szülők is betekintést nyerjenek a képalakítás és építés fejlesztési tartalmába.
- Alakítsa ki a gyermekek igényét az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- Segítse elő a családi nevelésen belül, hogy a szülők adjanak lehetőséget az otthoni alkotásra is. A gyermekek munkáját pozitívan értékeljék, becsüljék meg.
- Egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítse a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését.

Tevékenység:

- Események, tárgyak, elképzelések, személyes élmények képi-plasztikai kifejezése.
- Az óvodai élet számos lehetőséget nyújt: játékhoz, dramatizáláshoz, ünnepélyekhez eszközök és a díszítés kellékeinek, valamint alkalmi ajándékok készítésére.
- képalakítás
- rajzolás: - homokba pálcikával, táblára, betonra krétával,
- különböző méretű rajzlapra zsírkrétával, ceruzával, filctollal.
- festés: ujjal, ecsettel, nyomdázás, temperával, vízfestékekkel, textilfestékekkel.
- plasztikai munkák: barkácsolás: termésekből, gyűjtött anyagokból, kellékekből,
- díszítés: papírból, textilből, fonalból, termésekből,
- gyurmázás, agyagozás.

- A különféle technikák megismertetése a gyermekkel: tépés, vágás, ragasztás, hajtogatás, plasztikus formálás, nyújtás, gömbölyítés, bemélyítés, szövés, varrás, applikálás, monotípiák, batikolás.
- Építés: különféle anyagokból, összeragasztással, formacsoportok, építmények alakítása.
- Műalkotás nézegetése: a kép cselekményének, érzelmi hatásának irányítással történő megláttatása.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A téralakításban, építésben bátrabbak, gazdag ötleteikkel fokozzák az alkotókedvet.
- Az őket körül vevő tér berendezésében - az alapvető térviszonylatok segítségével - tevékenyen részt vesznek.
- Élményeik, elképzeléseik megvalósításában biztonsággal használják a képi kifejezés sokféle, változatos eszközét.
- Munkáikban használják kedvelt színeiket.
- A műalkotásokon és műveikben irányítással észreveszik a kisugárzó színhangulatot, hangulatot.
- Formaábrázolásuk változatos, hangsúlyozzák a legfontosabb megkülönböztető jegyeket.
- Emberábrázolásukban tükröződnek a részformák, mozgások megjelenítésével is próbálkoznak.
- A műalkotásokkal kapcsolatban véleményt nyilvánítanak.
- Megfigyeléseik és elképzeléseik alapján tudnak formákat, alakokat mintázni.
- Készítenek egyszerűbb játékokat, kellékeket.
- Munkáikat, tárgyakat önállóan díszítik.
- Környezetükről véleményt alkotnak, részt vesznek annak szépítésében, átalakításában, rendben tartásában.
- Saját munkáikat, alkotásaikat alakítják, javítják, újraformálják.
- A tanult technikákat önállóan, biztonsággal használják, alkalmazzák.

Helyi sajátosságokból adódó speciális feladataink:

- Az óvodapedagógus biztosítsa a személyi higiénia szokásainak kialakítását.
- Törekedjen a környezet esztétikus berendezésére, díszítésére, rendjére.
- Ha a gyermekmunkában negatív érzelmi megnyilvánulást tapasztal, járjon utána, kérje szakember véleményét.
- A mozgásos tevékenységek alkalmával hívja fel a gyermekek figyelmét a téri környezet felmérésére.

Nevelőmunkát segítő eszközök:

- zsírkréta, filctoll, ceruza, kréta,
- festék, ecset, rajztábla
- olló, fonal, tű, ragasztó, gyurma, agyag, gipsz
- különböző színű és vastagságú papírok (karton, hullámpapír, krepp papír, celofán)
- anyagok, szövet, selyem, filc, vászon,
- szövőkeretek, körmöcskék,
- nyomdák, lyukasztók.
- termések, barkácsoláshoz anyagok

A család bevonásának lehetőségei:

- Kulturális programjavaslatok Kiállítások rendezésében bevonásuk
- Közös barkácsolások Csoportszoba közös szépítése,
- Eszközök karbantartása. fénymásolatok készítés

VI. 8. A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

VI. 8. 1. Környezet megismerésére nevelés

Céja:

A gyermek aktivitása és érdeklődése során szerezzen tapasztalatokat a szűkebb és tágabb természeti emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakuljon ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. Eközben megismeri a szülőföld néphagyományait, családi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Feladatok:

- Ismerjék meg a szülőföld az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulják meg ezek szeretetét, védelmét.
 - Lehetővé tesszük a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
 - Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
 - Az óvodapedagógus a gyermekek otthoni, óvodán kívüli tapasztalataira építsen.
 - Mutasson példát, adjon ötleteket a szülőknek a környezet megismeréséhez, megszerettetésére, védelmére való neveléshez.
 - A fenntartható fejlődés érdekében nagy hangsúlyt fektetése a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
 - Használja ki az egész nap folyamán adódó lehetőségeket az egészséges életvitel szokásainak kialakítására.
 - Fedeztesse fel a természet szépségeit, kirándulások, séták szervezésével hozza közelebb a tágabb világot.
 - Ismertesse meg és gyakoroltassa a természet - és környezetvédelem alapvető szabályait, szokásait.
 - Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
 - A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
 - A fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- Az óvodapedagógus használja ki az eszközök adta lehetőségeket.

Tevékenység:

- A gyermekek ismerkednek a család fogalmával: legyen fogalmuk a családtagokról / szülő, testvér /. Szülő gondoskodása, nevelése, otthoni munkamegosztás, segítség. A gyermekek helye a családban. Mi szükséges a család fenntartásához?
- Ismerik a közvetlen környezetükben élők munkáját / szülők, óvodapedagógus, dajka /, néhány ismertebb foglalkozást pl.: postás, rendőr, fodrász, eladó, orvos.
- Ismerik az emberi test felépítését, az érzékszervek funkcióit, védelmét, ápolását. Az orvos gyógyító munkája kapcsán jussanak el a betegségek megelőzéséhez.
- Tájékozódni közvetlen környezetükben.

- Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést, a különböző évszakok veszélyeinek figyelembevételével.
- Környezetük biztonságának megóvásában vegyenek részt.
- Megfigyelik, összehasonlítják a szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközöket, a teher és személyszállító járműveket. Lehetőség szerint utaznak buszon, villamoson, trolibuszon, metrón, vasúton, hajón.
- Megfigyelik a napszakokat, ismerik a hét napjait és a hozzákapcsolódó időfogalmakat / tegnap, ma, holnap /.
- Megfigyelik az évszakok változásait, összehasonlítják a köztük lévő lényeges különbségeket. Tapasztalatokat szereznek az időjárás és a természet közötti kapcsolatok hatásairól.
- Gyakorolják a természet védelmét és megóvását.
- Megemlékeznek: a Víz világnapjáról; a Föld napjáról; a Madarak, fák napjáról; a Környezetvédelem napjáról; az Állatok világnapjáról.
- Megismerkednek a különböző évszakokban, a környezetükben található növényekkel.
- Összehasonlítják és csoportosítják az ismert állatokat különböző szempontok szerint: külső tulajdonságaik, hol élnek (vadon, ház körül, vízben, erdőben stb.), életmódjuk, hasznuk, káruk, védelmük /.
- Felismerik a környezetükben a tárgyak színét, sötétebb, világosabb árnyalatait.
- Tevékenyen részt vesznek óvodai környezetük formálásában, szépítésében, megóvásában / a szobai és a kerti növények gondozása, madáretetés, terem díszítése /.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Tudják lakásuk címét, szüleik nevét, foglalkozását.
- Felsorolják a testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően.
- Igényesek testük tisztaságára, elemi szinten tudják, hogyan védjék egészségüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok főbb jellegzetességét, a napszakokat, a hét napjait és helyesen használják a hozzájuk kapcsolódó időfogalmakat. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismerik szűkebb lakóhelyüket, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
- Ismerik környezetükben a különböző gyűjtőfogalmakat / állat, növény, jármű /.
- Tisztában vannak az időjárás és az élőlények közötti összefüggésekkel.
- Alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismernek a környezetükben lévő néhány intézményt, ismerik rendeltetését.
- Felismerik, megnevezik környezetük színeit, sötét és világos változatait.
- Kialakulnak a helyes viselkedési formák / figyelmesség, tiszteletadás, egymás segítése, másság elfogadása /.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

Helyi sajátosságokból adódó speciális feladataink:

- Az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekekkel a személyi higiénia fontosságát, és gyakorlásához teremtsen meg az optimális feltételeket.
- Mutasson példát „környezetbarát” magatartásával és életvitelével.
- Helyezze előtérbe a szabadban végzett tevékenységeket.
- Olyan természetes helyzeteket biztosítson a gyermekek érdeklődésének felkeltéséhez, ami szóbeli megnyilvánuláshoz vezet.

- Az óvoda helyi sajátosságaiból adódóan / kertes családi házas / környezet közvetlen megfigyelések során biztosítsa a tapasztalatszerzést a kerti munkákról
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek cselekvően vegyenek részt a közvetlen környezet alakításában, növények gondozásában, végezzenek kísérleteket.
- Alkalmi és folyamatos megfigyeléseket szervezünk a társadalmi, természeti környezet megismerésére, a környezet védelmére, környezettudatos magatartás formálására.
- Becsülje meg saját és mások alkotásait.
- Zöld óvodai programok és feladatok az óvodai mindennapokba integrálása.
- Madárbarát óvodai feladatok, madáretetés.

Nevelőmunkát segítő eszközök:

- képek, kártyák,
- társasjátékok, értelemfejlesztő játékok.
- nagyítók, videofilmek
- újságok, könyvek, lexikonok,
- munkalapok, munkatáblák

VI. 8. 2. Matematikai nevelés

Célja:

A külső világ megismerése közben célunk a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli tér- és síkbeli szemléletének alakítása.

Feladatok:

- Az óvodapedagógus teremtsen meg a gyermekek fejlődéséhez a megfelelő körülményeket, a lehetőségeket a tapasztalatszerzésre, megfigyelésre a játékból induljon ki.
- A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza.
- Ismertesse fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéloképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.
- Segítse elő az általa teremtett szituáció, probléma, matematikai viszony - belülről jövő érdeklődésen alapuló - gondolkodással, tevékenységgel történő megoldását.
- Biztosítson lehetőségeket a gyermekek kutató kíváncsiságának, öntevékenységének kielégítésére, a felfedezés örömeire, érdekes, változatos tevékenységekre / hely, idő, eszköz /, a foglalkozásokon kívüli matematikai játékokra.
- ragadja meg, használja ki a spontán, matematikai tartalmú jelenségekben rejlő lehetőségeket, az adódó szituációkat.
- Fedeztesse fel a séták alkalmával a tér, forma, szín sokszínűségét a különböző építményeken.
- Használja fel a közös élményeken alapuló tapasztalatgyűjtést; érzékszervek sokoldalúsága: látás, hallás, mozgás, tapintás.
- Segítse a gyermekeket, hogy objektívebben érzékeljék a valóságot.
- Vegye figyelembe az életkorból, az adottságokból, az érdeklődésből, az aktivitásból, a korábban szerzett tapasztalatokból adódó különbségeket és a differenciált nevelés során alkalmazkodjon ezekhez.
- Fejlessze értelmi képességeiket, cselekvés és megismerés közben: érzékelés, észlelés; megfigyelés; figyelem; emlékezet; képzelet; gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás, problémalátás, ítéloképesség, logikus gondolkodás, objektív látásmód.

- Biztosítsa iskolai életre való alkalmasságukat: pozitív élmények, figyelem, kitartás, feladattudat, feladattartás, önállóság, beszédkésztség: aktív, passzív szókincsfejlesztés.

Tevékenység:

- Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása kiemelt, megnevezett, felismert tulajdonság szerint; szétválogatás saját szempont szerint; elrontott válogatás javítása; más által elkezdett válogatás folytatása, felismert szempont alapján.
- Tárgyak sorba rendezése felismert szabályosság szerint; sorozatok készítése mennyiségi tulajdonság alapján; összehasonlítás szavakban, egyszerű igazságok megállapítása; változások felismerése, megmutatása, megnevezése.
- Melléknevek helyes használata tevékenység közben.

Számfogalom, mennyiség, relációs készség megalapozása:

- Tárgyak összemérése magasság, hosszúság, szélesség, vastagság, bőség szerint, ugyanolyanná tételük.
- Tömeg, úrtartalom, terület mérése.
- Mérések különböző egységekkel: hosszúsági, tömeg, úrtartalom.
- Halmazok összemérése becsléssel, párosítással.
- Tőszámnevek: számlálás 20-ig.
- Sorszámok: első elem kijelölése, irány megválasztása.
- a matematikai kifejezések pontos használata, a mérések eredményének megfelelő szóbeli kifejezése.

Geometria:

- Építés szabadon, különféle elemekből, gyurmázás folyamatos lehetősége. Másolnak építményeket ugyanolyan helyzetbe, más állásba is.
- Építőelemek, építmények összehasonlítása különféle geometriai tulajdonságok szerint.
- Tevékenységek tükörrel: mozgások a tükör előtt / közeledés, távolodás, hajlások, kar- és lábmozgások, forgás /. Zsebtükör mozgatása építmény, rajz előtt, kívánt mozgás létrehozása a tükör mozgatásával.
- Tükrös, nem tükrös alakzatok megkülönböztetése, létrehozása. Tükrösség érzékelése két kéz mozgatásával.
- Tájékozódás a térben és síkban ábrázolt világban: irányok azonosítása, megkülönböztetése, kifejezések használata. Labirintusban való tájékozódás.
- Egyszerűbb sík -, térmértani formák felismerése, megnevezése.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek értik, követik az óvodapedagógus kérdéseit, gondolat menetét.
- Szabadon elmondják gondolataikat a matematikai problémákról, helyzetekről, megítélik állításokból igaz-e vagy sem, megbeszélik, javítják az esetleges tévedéseket.
- Vállalkoznak a felvetett, felismert problémák megoldására.
- Képesek különböző tulajdonság szerint, alapján válogatni, sorba rendezni.
- Kifejezik szóban az összehasonlítás eredményét, megítélik igazságát.
- Megértik és használják a megismert mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos mellékneveket / hosszabb, rövidebb, kisebb, nagyobb, stb. /.
- Részt vesznek mennyiségek összemérésével kapcsolatos feladatokban, változatos egységeket használnak.
- Párosítanak két halmazt, különféle elemeket használva - szín, nagyság, elrendezés -, legalább 10-ig.
- Képesek előállítani ugyanannyit, többet, kevesebbet különböző elemekből, többféle elrendezéssel, bontással.

- Beszélnek / mennyiséget ábrázoló / képről, el tudják játszani, lerajzolni, kirakni az adott tevékenység mennyiségi vetületét.
- Képesek tér- és síkbeli alakzatokat többféle geometriai tulajdonság szerint szétválogatni, egyszerű tulajdonságaikat megnevezni, valamint másolással megépíteni színben, nagyságban megegyező ill. eltérő elemekből.
- Tükörrel 2 - 4 elemből álló alakzat tükörképét meg tudják építeni zsebtükör mögött.
- Tudják, értik, követik az irányokat, névutókat térben és síkban.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Helyi sajátosságokból adódó speciális feladataink:

- Fejlessze a gyermekek értelmi képességeit, mindig szem előtt tartva az adott gyermek tudásszintjét, intellektuális érzelmeit / kíváncsiság, érdeklődés, akarati tulajdonságok,
- Megfelelő szintű feladat adásával oldja a gyermekekben lévő feszültséget.
- A gyümölcs- és zöldségsaláta készítésénél használja ki a rész – egész viszonyának felismertetését.
- A tevékenységekkel fejlessze a gyermekekben a téri irányok megtapasztalását.
- Használja ki a játék során adódó spontán szituációkat a probléma megoldó gondolkodás fejlesztése érdekében.
- Kiállítási anyagok gyűjtése az óvodai programokhoz
- Mesterségek bemutatása, látogatás szervezése. Munkahelyi látogatások megszervezése
- „Érdekes eseményekre” rövid kirándulások szervezése családokhoz.
- Aktuális eszközök biztosítása, felajánlása az óvoda részére.
- „Játszva tanulni módszer” a Dupla segítségével az óvodai tanulási folyamat egészébe bevonható, ezzel segítve matematikai ismereteik bővülését.

Nevelőmunkát segítő eszközök:

- MINIMAT matematikai foglalkoztató eszköz, kockák, labdák, képek, kártyák
- feladatlapok, fejlesztő füzet, tükör, csoportszoba játék

VI. 9. Mérés – értékelés

Mérési értékelésnél figyelembe kell vennünk a törvényi szabályozást és a gyermekek érdekeit. Intézményi Minőségirányítási Programunkban (IMIP) van részletesen kidolgozva a mérés-értékelés szempontjai, mérés-értékelés eljárás rendje. Az iskolai életmódra való felkészítésnél a gyermekek érdekeit kell mindig szem előtt tartanunk.

Célja: A gyermek fejlődésének nyomon követése az alábbi képességterületeken: verbális, szociális, értelmi és testi.

Feladata: Az intézményi minőségirányítási programban meg kell határozni az intézmény működésének folyamatát, ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési, értékelési feladatok végrehajtását.

Az óvodai minőségfejlesztés néhány fontos alapelve:

- A mérések alkalmazkodnak az intézmény sajátosságaihoz, és figyelembe veszik a gyerekek életkori sajátosságait, egyéni életútját
- A nevelő testület egységes értelmezése a mérésre vonatkozóan.

A kompetencia program alapelvei:

- Az óvodai mérés olyan megismerési eljárások alkalmazása, amelynek eredményeképpen eljutunk a gyermekek megismeréséhez.
- A mérés segítse a gyermek szabad fejlődését
- A mérésnek fel kell ölelnie a személyiség legfontosabb komponenseit
- A folyamatos megismerés a fejlődés nyomon követése adja meg a fejlesztés talaját.
A rendszer nem standard jellegű, nincs végcél, bárhonnán, bármilyen állapotból el lehet indulni.

VI. 10. Óvodai tehetség gondozás

Célja: a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése. /megelőzzük a tehetségígéretes elkallódását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket/. A kiválóan kreatív tehetségígéretes gyermekek további gondozása gazdagító program keretében.

Óvodánkban a kreatív, tehetség ígéretes gyermekek fejlesztése két síkon történik:

1. Óvodai csoportjainkban a napi tevékenységekbe ágyazva, differenciáltan, a tehetségterületeknek megfelelő gazdagító programokkal, kiemelten projekt módszer alkalmazásával.

Tehetségterület	Gazdagító programok
Nyelvi	Anyanyelvi játékok, mese-vers tevékenységek, kommunikáció, drámajátékok, bábjátékok. Improvizációhoz, dramatikus és szerepjátékhoz, , jelmezeket, fej,- kesztyű-, és ujjbábokat, anyagok
Matematikai-logikai	Logikai játékok, sakk, malom, változatos fejlesztő játékok.
Testi-kinesztetikus	Mozgásos tevékenységek, népi játékok, énekes játékok, táncos tevékenységek.
Vizuális-térbeli	Ábrázolás, kézi munka, művészi tevékenységek, népi kézműves technikák gyakorlása, barkácsolás, építés.
Zenei	Énekes, ritmusos, zenei képességfejlesztő tevékenységek, változatos ütős, és ritmushangszerek, hangszeres játékok.
Interperszonális	Dramatikus játékok, szerepjátékok, bábozás, mese.
Intrapersonális	A gyermekek számára megfelelő tevékenység és szerep biztosítása az óvodai élet minden területén. Önismeret, önbizalom támogatása, (visszajelzések segítségével), beszélgető kör.

2. Kiscsoportos, kreativitást fejlesztő csoportközi műhelyek keretében

A *manuális képességekben* tehetségesnek vélt gyermekek számára nyújtott lehetőségek.

A program keretében a gyerekek változatos technikákkal ismerkedhettek meg. A szabad önkifejezésen túl a csoport tagjai részt vállaltak alkotásaikkal az óvoda folyamatos dekorálásában is. A vizuális területen kiemelkedő gyerekekkel sok pályázati munkát készítettünk el

Az *értelmi képességekben* kimagaslóan teljesítő gyermekeknek biztosított lehetőséget a táblajátékok felkínálásával. A gyerekek kis csoportja rendszeresen részt vett a foglalkozásokon.

A *mozgásban tehetséges* gyermekek a sportjátékokban és a néptáncban bontakoztathatták ki tehetségüket. A sport programokon résztvevők felkészülten vettek részt a kerületben megrendezésre került mozgásos eseményeken. A néptáncosok óvodai ünnepségeken megmutathatták tudásukat. Luca-nap, Hárslevelű majális stb.

Feladatok:

- Az óvodapedagógus a gyermekek fejlettségmérő lapját kiegészítő tulajdonságlistán jegyzi észrevételeit.
- Figyelmet fordít az esetleges egyenlőtlen fejlődésből adódó problémákra, melyekre megoldást keres, konzultál a fejlesztőpedagógussal és a pszichológus kollégával.
- A pedagógiai megfigyelésekre alapozva, szükség szerint személyre szabott egyéni fejlesztési terv készítése az ingerszegény környezetből, a rossz szociokulturális helyzetből adódó hátrányok fokozott kompenzálására.
- Felhívja a szülő figyelmét a gyermek adottságaira, megbeszéli az otthoni gazdagító programok lehetőségeit, szükség esetén tanácsot, ötleteket ad.
- A gyermek beiskolázásánál külön figyelmet fordít a gyermek irányultságára, orientálva a tehetsége kibontakozását leginkább elősegítő oktatási intézmény felé. A gyermek további eredményes fejlesztéséhez az óvodai dokumentumokat átad
- A **fejlesztőpedagógus feladata** szakértelme figyelembevételével: speciális diagnosztizálás, fejlesztés, a tehetséges gyermekek gyenge oldalának erősítése.

VI. 11. A fejlődés általános jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró.

Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VII. Az óvoda kapcsolatrendszere

„A gyermek a miénk is, az enyém, a tiéd, mindannyiunké”
Hermann Alice

VII.1. Kapcsolattartás a szülőkkel

A család, mint a szocializáció első színtere

Életünk fontos állomása az óvodás szülővé válás. Meghatározza, hogy a család tagjai milyen kapcsolatot alakítottak ki saját családjukon belül egymással, a gyerekekkel, a nagyszülőkkel, ismerősökkel és ismeretlenekkel. A kapcsolatláncolat legerősebb eleme, hogy milyen minőségű a belső, saját családon belüli viszonyrendszer. Ez lesz minden későbbi, külső kapcsolat kiindulási pontja.

- Ha kölcsönös egymásra figyelés, önzetlenség, tisztelet hatja át a család mindennapjait, akkor ezzel a megelégedett bizalommal nyit a kisgyerek a világ felé.
- Ha a szülők a gyermek természetes nevelői, akiknek az életében törvényszerűen elérkezik az a pillanat, amikor meg kell élniük, hogy rajtuk kívül mások is – kezdetben a felnőttek, később majd a gyerekek kortársai – hatnak féltett gyerekeikre.

A szülők kötelezettségei

A gyermek optimális fejlődését elősegítő körülményeket kell biztosítani. Amennyiben az óvoda a gyermek alapvető jogának sérelmét tapasztalja, akkor a gyermek védelmében, mint észlelő jelzőrendszer kell funkcionálnia!

A szülők jogai

- Személyes kapcsolatba kerülhetnek az óvodai neveléssel.
- Folyamatos betekintést nyerhetnek gyermekük gondozásába, nevelésébe, fejlesztésébe, iskolára alkalmassá tételébe.
- Véleményt nyilváníthatnak az óvodai élet tartalmi szabályozása terén.

Kapcsolattartás a szülőkkel

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve segíti a gyermekek fejlődését. A család és az óvoda között szimmetrikus kapcsolat van. A szülő tud legtöbbet gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvodapedagógusnak van olyan szaktudása tapasztalata, amely alapján hatékony segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez. Korrekt partneri együttműködésünk elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Célunk:

- Az óvoda pozitív szerepének kialakítása
- A szülők megnyerése a közös nevelés érdekében
- A családi és óvodai élet közötti folyamatosság biztosítása
- A család bevonása, befogadása az óvodai életbe
- A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítés.

Alapelveink:

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga, és kötelessége, az óvoda kiegészítő, segítő szerepet tölt be
- A gyermek fejlődéséért a család és az óvoda egyaránt felelős
- Kölcsönös bizalom, kölcsönös segítségnyújtás és rugalmasság az együttnevelésben
- A családok eltérő nevelési szokásainak, igényeinek tisztelete
- Minden gyermek tisztelete, szeretete, megbecsülése, különbözőségének természetes elfogadása, értéként kezelése, fejleszthetősége.

Feladataink:

1. Az óvoda és a család közötti partnerség kiépítése.
2. Személyes kapcsolat kialakítása a szülőkkel
3. A családok eltérő nevelési szokásainak igényeinek megismerése, arra törekszünk, hogy ezeket az igényeket közelítsük a gyermek fejlettségi mutatóihoz
4. Befogadjuk, elfogadjuk, megértjük a szülőket akkor is, ha a gyermeknevelési szokásaikban következetlenséget, határozatlanságot, hiányosságokat tapasztalunk.
5. Figyelemmel kísérjük a családok életében bekövetkező a gyermek életére hatást gyakorló változásokat
6. Partneri kapcsolat kiépítésében, és fenntartásában őszintén fordulunk feléjük.
7. Segítő, kezdeményező szándékunkat éreztetjük velük.
8. Tudomásunkra hozott információkat bizalmasan kezeljük
9. Biztosítjuk a Szülői Szervezet megalakulását, folyamatos munkáját.
10. Megszervezzük a szülők érdekegyeztető, érdekvégyesítő fórumait, a hagyományos kapcsolattartási formákat felajánljuk és megtartjuk.
11. A gyermekeket érintő fontos kérdésekben kikérjük a szülők véleményét, és bevonjuk őket a döntéshozatalba.
12. A kapcsolattartás megújult lehetőségeit az óvoda és a család együtt dolgozza ki.
13. A hagyományos kapcsolattartási formák mellett törekszünk a sajátos nevelési igényű gyermekek szüleinek, igényeihez igazodó új lehetőségek keresésére.

A kapcsolattartás formái a szülőkkel

A szülők közvetlen bevonása az óvodai életbe

1. Látogatások Az óvodával, óvodapedagógusokkal, dajkákkal való ismerkedést szolgálja. A beiratkozás előtti időpontokban nyílt napok keretében, illetve a nyári hónapokban történik. Ide sorolhatjuk a szülők, gyerekek látogatásait leendő gyermekcsoportjukba.
2. Beiratkozás A személyes kapcsolattartás megteremtésének első alkalma. Fontos szerepe van az információáramlásnál.
3. Szülői beszoktatás, befogadás Kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvodai életet, szokásokat és mintát kapjon a gyermeke neveléséhez, és lehetőséget arra, hogy együtt neveljen az óvodapedagógusokkal.
4. Szülői Szervezet Csoportban működő, annak életét segítő 3 fős szülőből álló közösség. Általában szervezési feladatokban segít, információkat közvetít az óvodapedagógusokkal, óvodavezető és a szülők között. A szülői közösség tevékenységeiben az a csodálatos, hogy a szülőktől induló kezdeményezéseket és a szülők egymás közötti kapcsolatát is képes erősíteni.

5. Szülői elégedettség mérése	Az óvoda évenként felméri a szülők igényeit, elégedettségét. Az eredményeket az óvodavezető nyilvánosságra hozza. Az elégedetlenségek megoldására az óvoda intézkedési tervet készít.
6. Közös programok a családdal	A szülőkkel együtt rendezett rendezvények, ünnepek kiállítások, kirándulások, barkácsdelutának, egészségnap, sportnap mind azt a célt szolgálják, hogy a közös nevelést elősegítsék, nevelési eredményeket, hiányosságokat érzékelni lehessen.
7. Ötletláda	Olyan gyűjtőláda, melybe a szülők elhelyezhetik kérésüket, ötleteiket, javaslataikat.
8. Csoportmunkák	Gyűjtőmunka, eszközök készítése, eszközjavítás, óvoda kérésére segítségnyújtás, beszerzések, ajándék készítése.
9. Családi játékdélutának szervezése	A közös élményszerzés során a gyerekekben az óvodai kötődés kialakítása, fenntartása, erősítése, a játék fontosságának megerősítése a szülőknél.

Tájékoztatások

1. Óvoda dokumentumainak megtekinthetősége	Pedagógiai Program, IMIP, SZMSZ, Házirend, Biztonságos óvodaprogram megtekintésének biztosítása az óvoda halljában.
2. Óvodai hirdető	Fontos események, gazdasági információk, napi teendők, programok ismertetésére szolgál.
3. Csoportszobák faliújságai	Kérések, ajánlások, ismertetők közvetítését célozzák. Ízelítőt ad a gyerekek munkáiról, fejlesztésének területeiről, a versenyztetés igénye nélkül.
4. Szórólapok, meghívók	Tájékoztatók különféle programokról. Meghívókon az egész napos rendezvények időkereteinek feltüntetése.
5. Családlátogatások	A gyermek környezetének és a családtagok megismerésének jó lehetősége az óvodakezdés előtt, ha a szülő meghívja a pedagógust.
6. Szülői értekezletek	Csoportonként programok, feladatok, esetleges problémák, nevelési helyzetek megbeszélésének színtere. Az óvodai tevékenységek értelmezése, az oldott párbeszédre alapuló találkozásokra törekszünk.
7. Összevont szülői értekezletek	Ezekre az események az egész óvodát érintő fontos kérdésekkor kerül sor.
9. Fórum	Beszélgetések kezdeményezése az életkori sajátosságokról, nevelési helyzetekről, általános problémákról. Szituációk elemzése, módszerek ajánlása szakemberek bevonásával.
10. Napi kapcsolattartás	Elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történő napi lényeges eseményekről. Ilyenkor csak a legszükségesebb információk átadására van lehetőség.
11. Fogadóórák	Véleményünk szerint a legalkalmasabb forma személyes beszélgetésekre, információ szerzésére, nézetek egyeztetésére.
12. Nyílt napok	A szülők jelenléte befolyásoló, de alkalmat ad az óvodai életbe való betekintésre, a közösségbe való beilleszkedés megfigyelésére. Megfigyelési szempontokat is adhatunk, ezzel előkészítjük, és megalapozzuk a látogatást követő célzott beszélgetést is.
13. Óvodai albumok	Almanach, fényképalbum, sportversenyek.

VII.2. Kapcsolatok külső partnerekkel

Az eredményes nevelőmunka érdekében az óvodának szüksége van külső szakemberek bevonására, akik segítenek a felkészülésben, a speciális fejlesztésben, valamint az anyagi és szellemi bázist biztosítják. Az óvodánk minden partneréhez rendel kapcsolattartó személyt, aki összekötő szakemberként ápolja a gyerekek nevelése érdekében szükséges együttműködést.

1. Fenntartó Tanügy-igazgatási feladatok – közigazgatás, szabályok szerinti működtetés. Gazdálkodási-műszaki feladatok ellátása.
A kőbányai önkormányzat közoktatási és egyéb főosztály dolgozói készségesen segítik munkánkat.
2. Pedagógiai Szolgáltató Központ (PSZK) Szakmai továbbképzések, tanácsadás szervezése. Alapelvünk, hogy a pedagógus önművelése, önképzése elengedhetetlenül fontos az innovatív, kreatív munkához.
3. Nevelési Tanácsadó Magatartási és tanulási problémák megoldásához vesszük igénybe segítségüket. Problémás helyzeteknél nyújtsanak maximális segítséget munkánkhoz, legyenek partnerek a gondok megoldásában.
Iskolaérettségi vizsgálatoknál adjanak a gyermekek képességeiről alapos, mélyreható jellemzést, és iránymutatást a fejlesztendő területekről.
4. Logopédus Hetente két alkalommal logopédus foglalkozik a beszédproblémás gyerekekkel, öt éves kortól szűrővizsgálatot végez.
5. Utazó gyógypedagógus A sajátos nevelési igényű gyerekek speciális, sérülés-specifikus egyéni fejlesztését koordinálja, együttműködve az óvodapedagógusokkal és szakemberekkel.
6. Gyermekjóléti Családsegítő Központ, Gyámhivatal Gyermek jogainak érvényesítése veszélyeztettség esetén, és hátrányos helyzetben. Jelzőrendszer működtetése.
Esetmegbeszélések, megoldáskeresés közösen.
7. Kerületi óvodák Egymás munkájának megismerése, segítése. Kerületi munkaközösségekben, továbbképzésekben való részvétel.
Down szindrómás és autisztikus gyerekeket befogadó óvodákkal esetmegbeszélések.
8. Bölcsőde A megfelelő információ csere hasznos adatokkal szolgál számunkra a gyermekek óvodáskor előtti fejlődéséről. (SNI)
9. Iskola Együttműködés annak érdekében, hogy a gyerek számára az átmenetet megkönnyítsük. Nagycsoportban a tanítónő meghívása a szülői értekezletre. A tanítónők meghívása óvodánkba, az óvodai élet megismertetése céljából. Tapasztalatcsere. Iskolalátogatás a nagycsoportos gyerekekkel, ahol ízelítőt kaphatnak az iskolai életről. Ünnepek, különféle programok szervezése az iskola és az óvoda között. Óvodánk jó kapcsolatot tart a Jászberényi úti Általános Iskolával. A tartalmi kapcsolatot egy együttműködési terv kidolgozásával szeretnénk továbbfejleszteni.
10. Egészségügyi szakszolgálat (Orvos, Fogorvos, Védőnő) Orvos, védőnői látogatás az intézményben esetenként, ha szükséges.
Évente fogorvosi szűrővizsgálat.

Tartalmi kapcsolatunkban szeretnénk elérni, hogy partnereink speciális szakismeretekkel segítsék a gyermekek egészség nevelését.

11. Közművelődési Intézmények

Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ, Kőbányai Gyermek és Ifjúsági Szabadidő Központ, Múzeumok, bábszínház. Fontos, hogy az óvoda kapcsolatba lépjen a környezetében működő közművelődési intézményekkel. Kínálataikból úgy válogasson, hogy az elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú, színes megoldását. A színház megszerettetése egyike azoknak a nagy horderejű feladatunknak, amelyeknek megvalósítását óvodás korban lehet elkezdni.

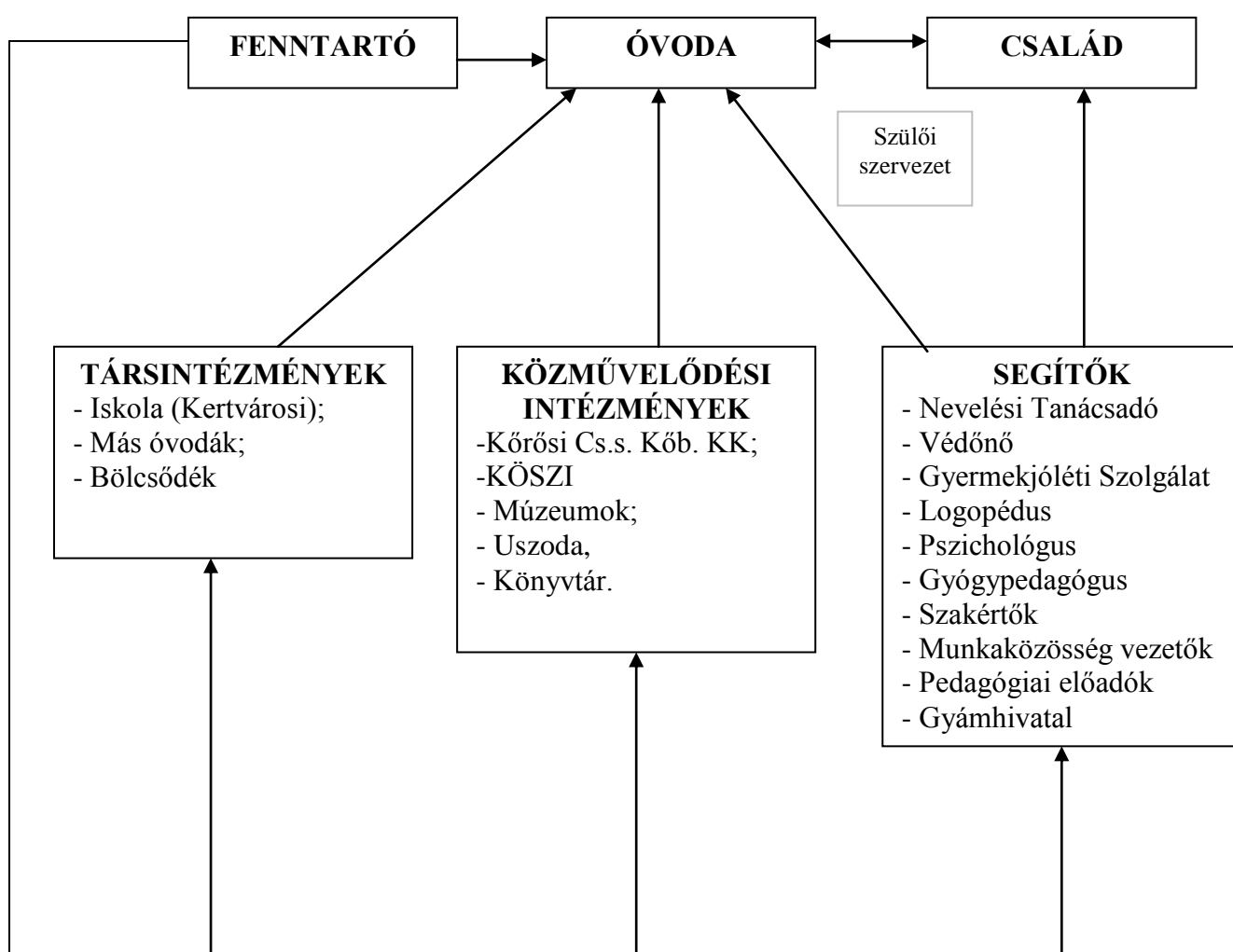
12. Sportegyesületek

Óvodánkból úszni járnak a gyerekek
Alkalmanként a játékos focit tartunk.

13. Hitoktató

Óvodánkban szülői igény szerint hitoktatás folyik.

A kapcsolatok modellje

Átmenetek: Bölcsődéből és családból – óvodába, óvodából – iskolába

Ha a nevelésről úgy gondolkodunk, mint komplex folyamatról, akkor támaszkodnunk kell a gyermek által már előbb elért fejlettségi szintekre, függetlenül attól, hogy mely életkorban kapcsolódunk az intézményes neveléssel-oktatással a gyermek spontán érési folyamataihoz.

Átmenetnek nevezünk az egyed, ill. egyén életében bekövetkezett minden olyan változást, amely a megszokott szocializációs térből való elmozdulást-kimozdulást eredményez.

Kisgyermekkorban rendkívül erős érzelmi kötődés fűzi a gyermeket az anyjához vagy gondozójához. Ez az intim érzelmi kapcsolat a testi és a pszichés fejlődés elengedhetetlen feltétele. A fejlődésútja a korszak végén bizonyos önállósulási törekvés.

Két helyről kerülhet be hároméves korában a kisgyerek az óvodába. Egyrészt a családból, másrészt a bölcsődéből. A családból való átmenet az óvodába feladatot ró a családra is és az óvodapedagógusokra is. Egészséges, ép fejlődésű kisgyerek számára inkább izgalom, esetenként félelem, szorongás az újtól, mintsem feladat az óvodába kerülés.

Az óvónők feladata a gyermek óvodába fogadása esetén

- A kisgyereket óvodába érkezése előtt látogassák meg a saját otthonában.
- A családlátogatásra alaposan készüljenek fel! Benyomásaikat az anamnézis lapon rögzítsék.
- Kellő empátiával kezeljék az óvodába fogadást.
- Az óvodapedagógusi páros és a dajka egyeztessék módszereiket, legyenek közösen a kisgyermek segítői.
- Érvényesítsék az egyéni bánásmód elvét.
- Éljenek a folyamatos befogadás lehetőségével. Tervezzék meg a folyamatos befogadás ütemezését az óvodai csoport és saját maguk számára.
- Adjanak elegendő időt, élményt a gyerek számára.
- Kiemelten érvényesítsék az egyéni sajátosságok figyelembevételének elvét.
- Életkortól függetlenül tegyék lehetővé a gyerekek befogadását.
- A bölcsődéből érkezett gyerekeknek is segítsenek az átmenetnél.
- Legyenek a szülő segítségére, amennyiben úgy tapasztalják, hogy számára ez a feladat nehézséget okoz

Nevelési elveink

- A befogadási időszak legyen folyamatos és fokozatos! Gondoljunk a hosszabb vagy sorozatos betegség után visszatérő kisgyerekekre is.
- Ebben az időszakban a megfigyelések, felmérések helyett nekünk óvodapedagógusoknak és a munkánkat segítő dajkáknak az a feladatunk, hogy biztossággal, szeretettel, megértéssel, odafigyeléssel forduljunk a gyerekekhez!
- Elégítsük ki a gyerekek játékszükségletét, miközben a játék örömforrása és személyiségfejlesztő hatása egyaránt megmarad!
- Érvényesítsük a transzfer hatás törvényét, mely szerint minél inkább játszik, annál inkább fejlődik, és minél inkább fejlődik, annál inkább játszik!

Feladataink:

- Beiratkozáskor a gyerekekkel megismertetjük a csoportszobát, hogy az óvoda barátságos, vonzó, játékszerekben bővelkedő képe maradjon meg az emlékezetükben.
- Az óvodába felvett minden egyes gyermekkel és szülőjével való ismerkedés az első lépés a gyermekek nevelésében. A csoport mindkét óvodapedagógusa felvétel után meglátogatja otthonában a gyereket.
- Az óvodapedagógusok keltsenek érdeklődést az óvoda iránt!
- Szülői értekezlet keretében az óvoda napi életéről tájékoztatást adunk a szülőknek. Bemutatjuk az óvodai nevelés törekvéseit. Meghatározzuk azokat az alapvető feladatokat, amelyek az egységes felfogást és az azonos bánásmódot szolgálják. Megbeszéljük az óvodába hozás ütemezését, együttesen osztjuk be, hogy kit, mely napokon hoznak be először az óvodába. Megbeszéljük az átadás, búcsúzás körülményeit is.
- A befogadás alkalmával törekszünk arra, hogy elfogadjanak bennünket a gyerekek. Szem előtt tartjuk, hogy ez az elfogadás függ: a családtól az óvodapedagógusok személyiségétől, a gyerek személyiségétől, a gyerek előzetes elválási élményeitől, a gyerek önállósági fokától.
- Lehetővé tesszük az „anyás, apás befogadást”, esetleg nagymamást!
- Fogalmazzuk meg egyértelműen, milyen elvárásaink vannak a szülőkkel szemben.
- Fokozatosan növeljük azt az időtartamot, amit a gyerek szülője nélkül tölt az óvodában!
- Engedjük, hogy a gyerekek kedvenc játékaikat vagy a szívükhöz nőtt kedves holmit magukkal hozhassák, sajátos szokásaikat megjegyzés nélkül fogadjuk.
- Érvényesítsük az elfogadás függő tényezőinek elvét!
- Ismerkedjünk meg a gyermek múltjával, élettörténetével. A gyermek élettörténetének megismerése folyamatos, több alkalommal történik. Az óvodapedagógus számára a kikérdezés, az írásos interjú pedagógiai célokat, az egyéni sajátosságok mélyebb megismerését és ennek alapján a helyes bánásmód kialakítását szolgálja. Tájékozódásunk a fejlődési és nevelési körülmények leglényegesebb összetevőire terjed ki.
- A beszélgetés során nyert adatok mindegyike fontos diagnosztikai értékkel bír. Az anyag elemzése és megfelelő értékelése pedagógiai, fejlődés- és pedagógiai pszichológiai tájékozottságot igényel. Tapasztalataink és elméleti felkészültségünk állandó gyarapításával egyre eredményesebben tudjuk felhasználni az élettörténetet a gyermek jelenlegi sajátosságainak ismerete, nevelése és fejlesztése érdekében.
- A befogadás időszakában megfigyeljük, hogy a gyermek miként szokta meg az új környezetet, hogyan reagált a szülőtől való elválásra, magára talált-e a játékban, hogyan alakult a kapcsolata az óvónővel, hogyan illeszkedett be az óvodai élet ritmusába, mi okozott számára örömet vagy nehézséget, hogyan reagált a sok gyerekre.

Nevelési elveink:

- A családból érkezett gyerekek magatartását befolyásolni tudjuk kedves fogadtatással, barátságos környezet teremtésével, a gyermektársasággal.
- Az elválás nehézségeit segítsük, megjelenése törvényszerű, és a gyermek önállósági törekvésének a kielégítését szolgálja.
- A segítség csak olyan mértékű legyen, amilyenre a gyermeknek szüksége van, önálló gyerek kezdeményezését hagyjuk kibontakozni.
- A gyermekcsoport, ezen belül az egyes gyerek játékát megismerni kulcskérdés. Feltárul előttünk a gyermek játékfejlettsége, jelzésül szolgál személyiségének általános és aktuális állapotáról.

Az óvodapedagógusok feladatai a gyerek iskolai életmódra való alkalmassá tétele esetén:

- Munkájuk során tudatosodjék bennük, hogy ez a feladat folyamat jellegű, a gyermek óvodába fogadásával veszi kezdetét.
- A gyermek adottságainak, képességeinek, készségeinek figyelembevételével tervezzék meg a gyerekek fejlesztési programját.
- Vegyék figyelembe a gyerekek érési folyamatait.
- Az életkori és egyéni sajátosságokból kiindulva, a gyerekeket megismerve oldják meg a 3–7 éves életszakasz feladatait úgy, hogy előkészítik a következő életszakaszt.
- Ne feledkezzenek meg a fejlesztés során a gyerek elemi pszichikus szükségletének kielégítéséről, a játékról! A játékba integrálják be a nevelés többi eszközét is.
- Készítsék elő a gyerekeket az iskolai látogatásra.
- Felelősségteljesen, szakmailag kompetens módon döntsenek az egyes gyerek iskolai életmódra való alkalmassága felől.
- Adjanak meg minden információs segítséget a szülők számára, amennyiben úgy érzik, hogy bizonytalanok gyermekük iskolai életmódra való alkalmassága felől.
- A kölcsönösség formai elemei váljanak tartalmivá

Nevelési elveink

- Számolnunk kell a gyerek belső érési folyamatával.
- Szorosabb kontaktust kell kiépíteni az óvoda és az iskola között.
- A két intézmény pedagógusai hospitáljanak egymásnál. Ismerjék meg egymás gyermekeit, munkamódszerét, követelményeit.
- A két intézmény pedagógusai ismerjék meg az intézmények alapidokumentumait.
- A tartalom–forma–eszköz hármas egységének közelítésére törekedjünk.
- A szakmai megismerés, az együttműködés biztosítsa a nevelési folyamat töretlen, zökkenőmentes folytatását.

Mit tehet az óvoda az átmenet megkönnyítése érdekében?

- Az óvoda vállalása, hogy az óvodás gyereket az iskolára alkalmassá teszi.
- A család kötelessége, hogy gyermekét az iskolára készre tegye.

Mit tehet az óvoda és az iskola az átmenet megkönnyítése érdekében?

- Mindkét intézmény nevelési folyamatának részét képezi az átmenet kérdésköre, ezért közösen kell kidolgozni az átmenet lépéseit.
- Egymásra épülő, egységes szakmai programot kell kialakítani a gyerekek egészséges, harmonikus, folyamatos személyiségfejlődése, fejlesztése érdekében.

Ha óvodapedagógusként-tanítóként egyféleképpen gondolkodunk a gyermekekről – elfogadjuk, hogy a saját képességeinek megfelelő ütemben kell haladnia, életkorának, fejlettségi szintjének megfelelő ismeretet kell kapnia saját tanulási útján –, akkor a váltás óvoda és iskola között a gyermek számára nem lehet trauma, hiszen a környezete ugyan megváltozott, de a pedagógiai légkör, a tanulás módja nem lesz ismeretlen a számára.

A kompetencia alapú fejlesztés új lehetőséget kínál a pedagógusok számára az attitűdváltásra, a szemléletformálásra, hiszen az új utak keresése, a pedagógiai megújulás elképzelhetetlen e nélkül.

VIII. Differenciált bánásmód helye a programban integráció, esélyegyenlőség

VIII.1. Sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése

Társadalmi méretű integrációra van szükség, hogy hátrányos helyzete, speciális problémái miatt semmilyen csoport vagy egyén ne legyen a társadalom hátrányosan megkülönböztetett tagja, és ne érezhesse magát valamilyen okból kirekesztve.

A pedagógiai integrációnak alapvetően két változata különböztethető meg. Az egyik a hátrányos helyzetűek (szociális, illetve etnikai kisebbségekhez tartozók) integrációja, a másik pedig a sajátos szükséglettel, segítséggel élők integrációja. A két „réteg” nem azonos, ám az elv közös: mindkét területhez tartozó emberek élete legyen teljes értékű, és a többségnek kell megteremteni önrendelkezésük lehetőségét.

Az integrációnak sokféle változata lehetséges, a lényeg, hogy legyen rugalmas és átjárható. Az integráció akkor sikeres, ha nyitni képes a befogadás, az inklúzió irányába. Az inklúzió emberközpontú megközelítés, amely ugyanakkora hangsúlyt fektet az érzelmi élet fejlesztésére, a szocializációra, mint a kognitív eredményekre. Elengedhetetlen feltétele a vezetői és testületi elkötelezettség és a szülőkkal, szakemberekkel való együttműködés.

Az inklúzió azt jelenti, hogy a „minden gyerek különböző” elve érvényesül. Ez a pedagógia önmagában nem igényel semmi más változtatást, mint a szemléletváltást és a fokozott differenciálást. Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlat azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő egyének elfogadását és a többséggel történő együttélését – oktatási intézményben együttnevelését – jelenti.

Az inkluzív pedagógia a pedagógustól szemlélet- és attitűdváltást, s egyben szerepváltást is feltételez. A pedagógus igyekszik minden gyerek egyéni szükségleteit megismerni és kielégíteni. A gyermek életkori sajátosságának, a tanulási folyamat velejárójának tekinti, ha valamilyen témában tartósan vagy csak rövidebb ideig tanulási nehézségek adódnak. Az átlaghoz igazodó fejlesztési stílust fel kell váltani a gyermek fejlettségéhez igazodó fejlesztési stílusnak.

A fejlődésben, különösen a kisgyermek fejlődésében nem hagyható figyelmen kívül az érés, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Az érés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Legtöbbször nem tudható előre, hogy a személyiség mely összetevői fejlődnek majd „jól”, ahogy az a fejlődéslélektanban meg van írva.

Mindez magában foglalja a differenciálást, azt, hogy a személyiség saját útját bejárva képes fejlődni, mindenki a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető leginkább tudjon kibontakozni, fejlődni. Ebbe a szemléletbe és az ezen alapuló gyakorlatba a tehetséges gyerekek fejlesztése is beletartozik.

Az elv azonos: mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni.

Az átlagtól nem túl erősen eltérő gyerekekkel történő egyéni bánásmód önmagában még nem integráció, hanem differenciált pedagógiai gyakorlat, konkrétan: a kompenzáció fő elemei a prevenció és korrekció. A differenciált bánásmód egyszerűen magába foglalja az integrációt, mint gyakorlatot.

Az inkluzív pedagógiában nem feltétlenül a felzárkóztatás a cél, hanem a saját szint maximumára eljutás. Itt nem azt jelenti az alkalmazkodás, hogy akkor jó az eredmény, ha a gyerek megközelítően olyan, mint a többi, hanem, ha saját keretein belül, saját szokásain belül azokkal együtt képes fejlődni, egy nevelési szintéren belül nevelődnek együtt.

Ez a nevelési gyakorlat komoly elszántsággal jár, hiszen differenciálni kell nem csak a módszerekben, hanem a célokban is, a célok által meghatározott feladatokban, a feladatokhoz vezető úton, módszerekben a hozzá kapcsolódó eszközökkel, az elsajátítás idejében, tempójában. Az SNI gyermekek fejlesztését minden esetben a megfogalmazó gyógypedagógiai – orvosi – pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítani, ahol a másság, különbözőségek elfogadása mindenkinek természetessé válik.

Az óvodapedagógus feladatai:

1. A fejlesztés szervezeti kereteinek, módszereinek, eszközeinek megválasztása.
2. Csak annyi segítséget nyújtunk, amennyi még éppen szükséges.
3. Fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazása.
4. A vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés a motoros képességek, a beszéd és nyelvi készségek fejlesztése.
5. Elfogadó környezet biztosítása
6. A diagnózisra építő sokoldalú képesség fejlesztés
7. Az elvárásoknak a súlyosság mértékéhez, valamint a gyermek fejlődési üteméhez való igazítása
8. Kiemelt figyelmet fordít az alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködő készség terén való segítségnyújtásra.
9. Kompenzációs lehetőségek körének bővítése
10. Kiemelkedő teljesítmények megismerése
11. Speciális segédeszközök használata
12. Szülők, munkatársak tájékoztatása
13. Együttműködés a szakemberrel, és sérült gyermek családjával

Az óvodapedagógus kapcsolata a szülőkkel:

Segítő tanácsadás, szülőgondozás, helyes szülői attitűd kialakítása, amelynek fő területei:

- A sokk élmény feldolgozása és a racionális elfogadás kialakítása.
- A természetes szülő-gyermek kommunikáció támogatása.
- A szülők bátorítása, önbizalmuk erősítése.
- A fejlesztő program egészének, és apróbb lépéseinek elmagyarázása.
- A befogadó szülői közösség kialakítása.

A feltételek megteremtése:

Szubjektív feltételek:

- Megállapítja a szakember az érintett kisgyerekről az integrációra való alkalmasságát.
- A csoportra hatunk, hogy az elfogadás és az igény szerinti segítségadás legyen a döntő.
- A szülők előkészítése is lényeges tényező, és itt hangsúlyozni kell, hogy mindkét szülői réteget érinti a felkészülés, lehetőség szerint együtt, egy időben történjen.
- A pedagógus felkészültsége, akinek feladata a dajkák bevonása, az ő előkészítésük
- Az óvodapedagógus felkészülése sok tényezőből áll. Egyrészt érzelmileg szükséges azonosulni az integrációval, és elvileg elfogadni, természetesnek tartani. Másrészt az adott sérülés típusáról tájékozódni. Alakítsa a gyerekközösség és az érintett gyerek kapcsolatát, magát az együttélést, szervezze, irányítsa.
- A differenciálásban jártas óvodapedagógus, aki magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel és az együtt neveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkezik.

- A gyermek fogyatékosága típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező gyógypedagógus.

Objektív feltételek:

- Bizonyos eszközök és fejlesztő eszközök beszerzése (mind a mozgásos, mind az értelemfejlesztő tárgyak, játékok).

A teljes integráció biztosítja leginkább azokat az előnyöket, amely magát az integrációt jellemzi. Ez esetben a gyerekek az egész napjukat együtt töltik, és a szakfejlesztés házon belül valósul meg, állandó szakemberek vagy utazó tanárok segítségével. Ez segíti legjobban a szülőket is, hisz e megoldás mellett az anyák is dolgozni tudnak akár teljes munkaidőben is.

Az integráció beépítése, gyakorlati megvalósítása:

- A csoport létszáma és az új gyerek befogadásának aránya.
- A gyermek befogadásának személyi, tárgyi feltételei.
- Felkészülés a gyermek sajátos nevelési igényéből: a szakirodalomból, beszélgetés a szülőkkel, orvossal, gyógypedagógussal, pszichológussal.
- Felkészülés a környezet tárgyi feltételeinek megteremtésével: speciális szerek beszerzése, speciális játékszerek beszerzése
- A szülők, a gyerekcsoport, a dajka felkészítése
- Programok, tervek kidolgozása: a szakember fejlesztő terveinek kidolgozása, a pedagógus terveinek kidolgozása
- Folyamatos nyomon követés: kognitív képességek, tanulás, szocializáció, játék, kommunikáció (verbális, non-verbális)
- Motoros képességek (nagy- és finommozgás)
- Önkiszolgálás
- Folyamatos együttműködés: szülőkkel, szakemberekkel

A sajátos nevelési igényű gyerekeknél fontos figyelembe venni az alábbiakat:

- A sajátos nevelési igényű gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért sajátos nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.
- A sajátos nevelési igényű gyerekek elsősorban gyerekek, és csak másodsorban sajátos nevelési igényűek. Ez azt jelenti, hogy a részfunkciók fejlesztésén túl az általános személyiségfejlesztésre nekik is szükségük van.
- A sajátos nevelési igényű gyerekeknek ugyanúgy joguk van az érzések, a tapasztalatok átéléséhez. Ezekről való megóvásuk annyit jelentene, mint kizárni őket a világból.
- Csak ők tudják érzékeltetni, hogy mire van szükségük. A pedagógusnak értő figyelemmel kell feléjük fordulnia.
- A sajátos nevelési igényű gyerekeknek önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért. A pedagógus a szükséges feltételek megteremtésében segíthet.
- A sajátos nevelési igényű kisgyerekeknek joga van sajátosságaihoz, az azokkal való teljes élethez, amely bizonyos speciális életmóddal jár együtt.
- Minden sajátos nevelési igényű gyereknek joga van – életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten – tisztában lenni saját állapotával, jogaival és lehetőségeivel.

A sajátos nevelési igényű gyerekek fejlesztésének szempontjai

Az eltérő képességek miatt – szintekre bontva lehet hatékonyan fejleszteni.

- I. szint a sajátos nevelési igényű gyermekek
- II. szint a standardhoz közelítő képességű gyerekek
- III. szint a tehetséges, kreatív képességekkel rendelkező gyerekek.

A gyermekek fejlesztésének irányai:

- A tevékenységorientált fejlesztés;
- A gyermekek spontaneitásából kiinduló fejlesztés;
- A feladatorientált fejlesztés során az óvodapedagógus kompetenciájánál fogva nem speciálisan az adott tünetre, tünet együttesre dolgozza ki a feladatokat. A differenciálási szintekre és a képességfajtákra vonatkozó ajánlásokat variálja az adott kisgyerek fejlettségi szintjéhez, állapotához és fejlesztési tervéhez igazítva, figyelembe véve a segítő szakkompetencia (pszichiáter, pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, gyógytornász, fejlesztőpedagógus) útmutatásait.
- A feladatot és a személyes élményt egy szituációba integráló fejlesztés során az óvodapedagógus a gyermeki személyiség minél több szféráját próbálja bevonni a fejlesztésbe. Mindebből az következik számunkra, hogy ahány sajátos nevelési igényű kisgyerek, annyi személyiség, és ahány személyiség, annyi személyes élmény és annyi integráló fejlesztés.

A sajátos nevelési igényű gyerekek fejlesztésének dokumentumai:

- A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye, Nevelési Tanácsadó és a mindenkor érvényben lévő jogszabályok alapján szükséges dokumentum.
- Óvodai felvételi és mulasztási napló, mely tartalmazza a gyerekről készült szakvéleményt kiállító szakértői és rehabilitációs bizottság nevét, címét a szakvélemény számát és kiállításának keltét, valamint a felülvizsgálat időpontját.
- Jelentés a szakértői és rehabilitációs bizottság részére minden év június 30-ig azoknak a gyerekeknek a nevével – a bizottsági szakvélemény számával együtt – akiknek felülvizsgálata a következő nevelési évben esedékes.
- Óvodai csoportnapló, mely tartalmazza az óvodapedagógus feljegyzéseit, a gyógypedagógus által a gyermek fejlesztése érdekében képviselt fejlesztési tervet.
- Egyéni fejlődési napló, egyéni fejlesztési tervek.
- Forgalmi napló, TŰ355
- Egyéni fejlesztési napló + betétlap TŰ350
- Tanév végi értékelő lap TŰ352.

A gyógypedagógus

Sérülés specifikusan utazó gyógypedagógus kirendelése az intézménybe.

Az SNI gyermek speciális, sérülés specifikus egyéni fejlesztését koordinálja. Szükség esetén kiegészítő vizsgálatot végez, fejlesztési tervet készít a fogadó pedagógussal együttműködve. Rendszeresen konzultációt, esetmegbeszélést tart, módszertani segítséget nyújt a foglalkoztatáshoz, valamint az adminisztrációs munkához a szakértői véleményben megfogalmazott fejlesztési irányok és a gyermek(ek) aktuális fejlettsége, perspektívái alapján. Közreműködik a szakértői véleményben előírt rehabilitációs/rehabilitációs foglalkozások megtartásában.

Feladatok:

- Segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását.
- Javaslatot tesz a gyógypedagógia-specifikus módszerek alkalmazására a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására
- Közvetlenül foglalkozik a gyerekekkel
- Segítséget nyújt a szükséges, speciális segédeszközök kiválasztásában
- Együttműködik az óvodapedagógusokkal
- Figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, javaslatait
- Koordinálja a rehabilitációs foglalkozásokban részt vevő más szakemberek munkáját
- Kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.

A befogadó intézmény vállalja a fejlesztési tervben szereplő és a gyógypedagógus által javasolt módszertani eljárások, feladatok végrehajtását, a helyiség nyújtását, a folyamatos együttműködését a gyógypedagógussal.

VIII.1.1. Autizmus spektrum zavaros gyerekek integrálása

Az autizmus a szociális, kognitív és kommunikációs készségek fejlődésének minőségi zavara, amely a személyiség fejlődésének egészét átható, úgy nevezett pervazív zavar. Hátterében egyértelműen organikus okok állnak, idegi-fejlődési rendellenesség, ami csökkent mértékű társadalmi kapcsolatokban, kommunikációs képességekben, abnormális viselkedési és érdeklődési mintázatokban nyilvánul meg.

Céja:

Minél nagyobb fokú önállóság elérése a kompetens cselekvő személyiség alakítása. Megteremteni egy olyan közeget, amely a lehető legnagyobb mértékben alkalmazkodik a fejlődési zavar sajátosságaihoz és az adott gyermek egyéni szükségleteihez.

Feladatok:

Figyelembe véve a gyermek életkorát és egyéni sajátosságait, eltérő fejlődési ütemét

- elősegíteni a gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődését,
- a gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatását,
- a gyermek egészséges életmódra szoktatását,
- a szülők támogatása és tehermentesítése a speciális nevelés során,
- a gyermek érezze magát jól és biztonságban.

Az óvodai nevelés célja az elemi adaptív viselkedések kialakítása:

- szociális, kommunikációs készségek célzott fejlesztése,
- az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása,
- a sztereotip, inadekvát viselkedések kialakulásának megelőzése, illetve korrekciója,
- a fogyatékoság specifikus, protetikus, augmentatív környezet, eszközök, módszerek és szokásrendszer kialakítása, használatának elsajátítása.

Tevékenység:

Kommunikáció és szociális viselkedés terén:

- beszéd előtti (preverbális) csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása,
- szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása,
- metakommunikációs jelek, helyzetek értelmezésének megtanítása,
- beszéd vagy ennek hiányában alternatív, vizuális eszközzel történő kommunikáció használatának tanítása,
- tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása,
- augmentatív kommunikációs eszközök használatának tanítása mindennapi élethelyzetekben, a protetikus környezet részeként.

- alapvető önkiszolgálási készségek kialakítása (étkezés, öltözés, tisztálkodás)

Korai kognitív funkciók terén:

- elemi logikai műveletek, fogalmak, összefüggések tanítása,
- szociális kognitív készségek fejlesztése,
- egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között,
- általánosítás képességének fejlesztése,
- az elsajátított képességek önálló használatának tanítása,
- az elsajátított képességek más összefüggésben való használata,

Viselkedésproblémák kezelése, megelőzése, alternatív viselkedések kialakítása

- kétszemélyes tanítási helyzetben való részvétel viselkedési elemeinek kialakítása,
- csoportba való beillesztés kialakítása,
- óvodán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

A nevelő munkát segítő és nehezítő tényezők:

Autista gyermek erőssége, melyre a fejlesztése során építeni lehet:

- a megfelelő szintű vizuális információt általában érti,
- tanult rutinokhoz, szabályokhoz alkalmazkodik,
- jó mechanikus memóriával rendelkezik,
- megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témánál kiemelkedő koncentráció és kitartás jellemzi,
- egyes, nem szociális tartalmú területeken relatíve jó képességekkel rendelkezhet.

Nehézségek és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a fejlesztés során:

- szenzoros információfeldolgozás zavarai, figyelemzavar,
- utánzási képesség sérülése, percepció, vizuomotoros koordinációs problémák,
- analízis, szintézis műveletek problémája,
- lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás sérülése,
- általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának problémája,
- emlékezetfelidézési problémák (szociális tartalmaknál és személyes élményeknél),
- nehézségek már ismert tudásanyagban szociális elem bevezetésekor vagy új körülmények közötti alkalmazáskor, a feladat céljainak nem értése, a reális jövőre irányultság hiánya,
- énkép, éntudat fejlődésének zavara, a valóság téves értelmezése, felfogása,
- realitás és fantázia összetévesztése,
- szóbeli utasítások félreértése, különösen a többértelmű, elvont kifejezések, többtagú utasítások esetén, képességek, ismeretek kreatív alkalmazásának hiánya,
- szociálisan inadekvát viszonyulás a társakhoz,
- strukturálatlan időben passzivitás, reaktív viselkedésproblémák,
- félelmek, fóbiák (gyakran – más által megszokott – hétköznapi tárgyakról, hangoktól).

Helyi sajátosságok:

- az óvodában töltött teljes időtartam alatt támogató és strukturált, kompenzáló segédeszközként működő biztonságos környezet biztosítása,
- szoros együttműködés a családdal, a fejlesztésben segítséget nyújtó szakemberekkel,
- a nevelés során vegye tekintetbe az autista gyermeket nevelő család szempontjait, figyelembe véve annak makro- és mikro társadalmi pozícióit, valamint belső struktúráját,
- a gyermek egyéni fejlesztési tervének kidolgozásakor a szülők és a család igényeit, kéréseit mindenkor tartsa szem előtt – a gyermek képességeinek megfelelően
- széles körű ismeretekkel rendelkezzen a módszertani alapelvekről, a megfelelő terápiás, illetve oktató-nevelő módszerekről, folyamatosan képezze magát, hogy megfeleljen a gyermek speciális szükségleteiből fakadó igényeknek

Nevelőmunkát segítő eszközök:

Szocializációt és kommunikációt fejlesztő eszközök:

Bábok, képek, képeskönyvek, szerepjáték eszközök, fejlesztőjátékok, táblajáték.

Mozgásfejlesztő eszközök:

Greisswald I., II.,III., padok, ugrózsámolyok, Body-Roll; különböző méretű és funkciójú labdák, karikák, szalag, bot, babzsák; mászó-, húzókötel, magasugró léc; udvari mozgásfejlesztő mászókák; Wesco mozgásfejlesztő készletek; Tölcsér, ugráló, bója, füles labda, AYRES-eszközök, gördeszka, hinta, ejtőernyő.

A család bevonásának lehetőségei:

- A közös programokon részvétel, szervezési munkákba bekapcsolódás
 - Az óvoda mindennapi életében való részvétel
 - A családok számára biztosítjuk a lehetőséget, hogy aktívabban vegyenek részt az otthoni fejlesztésben (módszer, eszköz, tanácsok biztosítása).
- Az azonos problémával küzdő gyerekek szüleinek lehetőséget biztosítunk arra, hogy óvodánkból és partneróvodáinkból összegyűlve tapasztalataikat meg tudják beszélni „szülői beszélgető körökön”, ahol a speciális segítséget is kérhetnek.

VIII.1.2. Down-szindrómás gyerekek integrálása

A Down szindróma (vagy Down-kór) egy veleszületett kromoszóma-rendellenesség, ami a 21. kromoszómapár hibás osztódásának következtében jön létre. Értelmi fogyatékossgal és testi rendellenességekkel társul. Az értelmi fogyatékossgal a központi idegrendszer fejlődését befolyásoló örökletes és/vagy környezeti hatások eredőjeként alakul ki, amelynek következtében az általános értelmi képesség az adott népesség átlagától – az első élet évektől kezdve – számottevően elmarad, és amely miatt az önálló életvezetés jelentősen akadályozott. Az értelmileg akadályozott egyén az átlagnál lényegesen alacsonyabb mentális képességekkel bír, jelentősen akadályozott társadalmi cselekvőképessége, adaptív (alkalmazkodási) nehézséggel küzd.

Céja:

A gyermek szükségleteinek maximális figyelembevételével a szociális tanulás elősegítése. Az értelmileg akadályozott gyermekek óvodai nevelése során a kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe véve olyan képességfejlesztést kell megvalósítani, amely kellő időt és alkalmat biztosít a fejlődéséhez.

Feladatok:

- a sérülés specifikus programot a gyermekre szabottan, egyénileg kell alkalmazni.
- a fejlesztésnél a kis lépések elvét kell alkalmazni, kellő időt hagyva a gyakorlásra.
- biztosítani kell az állandóságot, folyamatosságot.
- a legfontosabb tanulási folyamat otthon zajlik, ezért a családi aktivitást kell előidézni.
- az alapmozgások kialakítására, fejlesztésére,
- a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére, a grammatikai rendszer kiépítésére,
- az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,
- az adekvát játékhasználat elsajátítására,
- a kognitív funkciók fejlesztésére

Tevékenység:

A gyermekek szükségleteinek maximális figyelembevételével, a szociális tanulást elősegítve. Ennek érdekében az alábbi területeket célozzuk meg:

Nagymozgások fejlesztése

a motoros tanulás elősegítése, támogatása, az alapmozgások kialakítása, tartásjavítás, egyensúlyfejlesztés, az izomtónus szabályozása, testséma fejlesztés, a térérzékelés fejlesztése, játékos utánzó gyakorlatokkal az egész test átmozgatása, a ritmusérzék fejlesztése, a légzéstechnika javítása, játékosan.

Manipuláció fejlesztése

Finommotorika fejlesztése, a kéz és az ujjak ügyesítése, mozgékonyosságuk fokozása, a kézmozgások célirányos kialakítása, a kéz izomerejének szabályozása, az ujjak tapintásérzékelésének fokozása, a csukló, az ujjak laza mozgatása, a hüvelyujj és többi ujj közti oppozíció kialakítása, a szem és kézmozgás közti koordináció kialakítása, a látás-tapintás-mozgásérzet együttes szabályozása, a dominancia kialakításának segítése.

Kommunikáció fejlesztése, beszédindítás

Beszédkedv felkeltése, hallási figyelem fejlesztése, beszédszervek ügyesítése, a beszédszervek passzív tornája, ajak gyakorlatok, nyelvgyakorlatok, légző gyakorlatok, beszéd beindítása, a passzív szókincs bővítése, beszéd és mozgás összekapcsolása: mondókéval végzett mozgásos gyakorlatok.

Megismerő tevékenység fejlesztése

a figyelem, emlékezet, ügyesség fejlesztése, testséma fejlesztés

Ezek az egész személyiségre irányuló tevékenységek során valósulnak meg.

Olyan gyermekekkel foglalkozunk, akiknél a játéknak alapvető tevékenységnek kellene lenni, de ez a tevékenység gyakran gátolt, egyrészt a motoros kivitelezés, másrészt a fantázia, vagy mindkettő területén. Ezért olyan tevékenységekre tanítjuk meg őket, mely játékosan segíti a szociabilitás fejlődését. A gyermek fejlettségi szintjéhez, aktuális teljesítőképességéhez mért, játékos feladatok, a kis lépésekkel végzett számtalan gyakorlás lehetővé teszi, hogy lehetőségeihez, adottságaihoz mértén boldog, kiegyensúlyozott, a világot megismerni vágyó gyermek legyen.

A nevelő munkát segítő és nehezítő tényezők:

Down szindrómával élő gyermek erőssége, melyre a fejlesztése során építeni lehet:

- utánzó képességük jó, pozitív érzelmi beállítottságúak,
- az agresszivitás egyáltalán nem jellemző rájuk, érzelmi biztonságban jól motiválható.
- viszonylag jó a beszédkészletük és a verbális figyelmük,

Nehézségek és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a fejlesztés során:

- mozgásuk bizonytalan, ügyetlen, kevésbé harmonikus, jellemző
- a tartáshiba, izomtónus zavara, könnyen fáradnak, jellemzően kicsit lusták, magasabb ingerküszöb,
- finommotorikájuk, testsémájuk fejletlen, jellegzetes
- fejlődési ugrópontok, szintek elmosódnak, az egyes funkciók széles határok között jelennek meg,
- bizonytalan auditív figyelem, figyelme ingadozó,
- tanulási tempója lassú, folytonos stimulálás szükséges.

Helyi sajátosságok:

- szoros együttműködés a fejlesztést segítő szakemberekkel,
- együttműködés a szülőkkel, családdal (azonos követelmények, elvárások stb.)
- a gyermekfejlődési sajátosságait figyelembe véve reális követelményeket támasszon,
- ismerje azokat a módszereket, alapelveket, amelyek a gyermek optimális fejlesztése céljából elengedhetetlenek, segítse a gyermek önállósodását,
- a sikeres tanulás érdekében biztosítsa a testközeli kapcsolatot,

- a fejlesztés során törekedjen a kis lépésben haladásra, a gyakori ismétlésre, következetesen várja el a gyermektől azt, amit már tud, amire képes.

Nevelőmunkát segítő eszközök:

Mozgásfejlesztő eszközök:

Greisswald I., II., III., padok, ugrózsámolyok, Body-Roll; különböző méretű és funkciójú labdák, karikák, szalag, bot, babzsák; mászó-, húzókötel, magasugró léc; udvari mozgásfejlesztő mászókák. Wesco mozgásfejlesztő készletek; Tölcsér, ugráló, bója, füles labda, AYRES-eszközök, gördeszka, hinta, ejtőernyő, trambulín, Bobath labda, Bobath henger, hordó, pedalo egyensúlyozók, lépcsők, csúszda, mókuserék.

Szocializációt és kommunikációt fejlesztő eszközök:

Bábok, képek, képeskönyvek, szerepjáték eszközök, fejlesztőjátékok, táblajáték, hangszerek, hanghordozó eszközök, kártyák, Montessori és Ravensburger játékok.

Finommotorikát fejlesztő eszközök:

Gyurma, homok, festék, formatáblák, fűzőlapok, golyók, gyöngyök, tornyok.

A család bevonásának lehetőségei:

- A közös programokon részvétel, szervezési munkákba bekapcsolódás
- Az óvoda mindennapi életében való részvétel
- A családok számára biztosítjuk a lehetőséget, hogy aktívabban vegyenek részt az otthoni fejlesztésben (módszer, eszköz, tanácsok biztosítása).
- Az azonos problémával küzdő gyerekek szüleinek lehetőséget biztosítunk arra, hogy óvodánkból és partneróvodáinkból összegyűlve tapasztalataikat meg tudják beszélni „szülői beszélgető körökön”, ahol a speciális segítséget is kérhetnek.

VIII. 2. Esélyegyenlőség, szociális hátrányok enyhítésére szolgáló feladatok

Az esélyegyenlőség *biztosítása és előmozdítása* egymást kiegészítő célokat jelölnek meg.

Az esélyegyenlőség biztosítása olyan, általában passzív cselekedet, amely valamit kinyit, lehetővé tesz az adott védett csoport számára. Az esélyegyenlőség előmozdítása aktív cselekedet, amely eredménye, hogy a védett csoport tagjai valóban élni tudnak a számukra is nyitott lehetőségekkel.

Esélyegyenlőség érvényesítéséről akkor beszélhetünk, ha mindkét cél egyszerre teljesül, az adott védett csoport résztvevővé válik.

Szociálisan hátrányos helyzet a szociális körülményeket tekintve a családi mikrokörnyezet gondjaiból és a családon kívüli környezetből adódhat.

Céja:

Az egyenlő bánásmód elvének teljesítése az esélyteremtés, támogatás a mindennapokban, a szociális hátrányok kompenzálása, az esélyegyenlőség előmozdítása.

Fontos a diszkrimináció mentesség, szegregációmentesség, a nevelési oktatási, s-társadalmi integrációs támogatása. Az egyenlő bánásmód elvének biztosítása és érvényesítése az esélyteremtés a szociális hátrányok kompenzálása.

Feladatok:

- Esélyegyenlőség biztosítása a halmozottan hátrányos helyzetű, a hátrányos helyzetű, és a szociálisan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyerekek nevelésének – oktatásának fejlesztésének véghezvitele az egészséges gyerekekkel integráltan.
- A másság elfogadását minden dolgozónak elvként kell kezelnie és pozitív példaként kell biztosítani a szülők és a gyermekek számára egyaránt.

- befogadó toleráns légkör kialakítása.
- az esélyegyenlőség a „másság” elfogadása, elfogadtatása.
- esélyegyenlőség biztosítása a beiratkozásnál, felvételnél
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek óvodai beiratásának támogatása.
- az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- emberi méltóság tiszteletben tartása
- diszkriminációmentes nevelés
- az óvoda dolgozói, a nevelőtestület tisztában legyen az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal és azokat tartásuk be
- az integrációt elősegítő csoportalakítás
- a másság elfogadását minden intézményi dolgozónak elvként kell kezelnie és pozitív példaként kell biztosítani a szülők és gyermekek számára egyaránt
- a szociális hátrányokkal küzdő gyermek és körülményeinek megismerése, regisztrálása, folyamatos követése
- megállapítani, hogy képességei kibontakozásában elsősorban mi akadályozza, meghatározni a lemaradás mértékét, minőségét
- a fentiek alapján a gyermek és szülő érdeklődésének, képességének megfelelő közös út keresése, amely a gyermeket segíti és épülését szolgálja
- a gyermekek egyéni differenciált fejlesztése
- a gyermekek hátrányainak kompenzálása
- folyamatos kapcsolattartás, közös munka a nevelést segítő szakemberekkel
- Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás intézményekkel, partnerekkel, folyamatos információáramlás
- társadalmi szolidaritás kialakítása.
- pedagógusok szakmai továbbképzéseken való részvétele

Tevékenység:

A pedagógiai munka folyamán e területek kiemelkedőek az esélyegyenlőség és a szociális hátrányok enyhítése érdekében, tevékenységekbe ágyazva az egyéni fejlesztést maximálisan kihasználva

- az egészséges életmód kialakítása
- érzelmi nevelés és szocializáció
- értelmi nevelés, anyanyelvi nevelés
- esztétikai nevelés

Helvi sajátosságok:

- Óvodánkban kiemelt feladata az integrált nevelés, az egyenlő bánásmód és a szociális hátrányok enyhítése, ezért fontos a befogadó környezet és attitűd kialakítása.
- A gyermek fejlődését meghatározza a csoportban elfoglalt helye, példamutatással előítéllettől mentesen igyekszünk elfogadtatni a „más” gyerekeket.
- Segítő szakemberekkel kapcsolatfelvétel kialakítása, majd folyamatos kapcsolattartás a partnerekkel
Külső kapcsolataink: Gyermekjóléti Szolgálat Nevelési Tanácsadó
Pedagógiai Szolgáltató Gyermekorvos, Védőnő Oktatási intézmények
Belső kapcsolataink: óvoda dolgozói pszichológus logopédus gyógypedagógus
- Családlátogatások alkalmával a családi háttér feltérképezése és a segítségnyújtás lehetőségeinek megteremtése.
- Az óvodai szülői munkaközösség összefogásával segítségnyújtás, támogatás a szociálisan rászoruló családoknak (ruhágyűjtés).

A család bevonásának lehetőségei:

- az óvoda szülői közösségének megismertetése az esélyegyenlőség fontosságával és a szociális hátrányokkal küzdő családok, gyermekek elfogadtatása
- partneri viszony építése, kapcsolattartás a szülővel, családdal
- család szociokulturális hátrányok megismerése; család óvoda értékrendjének megismerése, közelítése
- szociálisan hátrányos gyermekek segítése szociális juttatásokról felvilágosítás a területben lévő segítő programok figyelemmel kísérése és tájékoztatása az érdekelt szülőknek.

IX. Gyermekvédelem az óvodában

Óvodánkban a gyermekek védelme az ENSZ által 1959-ben deklarált közlemény, valamint az 1997. évi XXXI. Gyermekvédelmi Törvény alapján folyik.

A gyermeki jogok rendszerének legteljesebb szabályozása a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (a továbbiakban: gyermekvédelmi törvény) található. Ehhez kapcsolódik, ezt egészíti ki a köznevelés sajátosságokkal a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényben (a továbbiakban: köznevelésről szóló törvény) szabályozott gyermeki jogok katalógusa. Természetesen a gyermeki jogok gyakorlása az óvoda gyermek életkori sajátosságaira tekintettel kell, hogy legyen.

A gyermek védelme a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, a gondozás biztosítása, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére irányuló tevékenység: mindezeknek a pedagógiai, jogi, egészségügyi és szociális tennivalók összessége.

Gyermekvédelmi feladatokkal megbízott óvodapedagógus neve, fogadóórja az óvoda faliújságján olvasható. Az óvoda dolgozói a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat látják el, ezért jelzési kötelezettségük van, illetve az óvodavezetőt tájékoztatva közösen hatósági eljárást kezdeményezhetnek, amennyiben a gyermeki veszélyeztetettség fenn áll.

Célja:

- Feltárni mindazon körülményeket, amelyek a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásolják. A gyermekek problémáit minél korábban felismerjük, és minél hatékonyabban kezeljük megelőzve súlyosabbá válásukat.
- A gyermek veszélyeztetettségének felismerése, okok feltárása az intézmény által rendelkezésre álló eszközökkel, valamint az intézményen kívüli együttműködő partnerekkel.

A gyermek személyiségének, emberi méltóságának és jogainak tiszteletben tartása és védelem biztosítása a fizikai és lelki erőszakkal szemben.

Alapelvek:

- A gyermekek törvényben meghatározott jogainak érvényesítése.
- A gyermek érdekében folyamatos együttműködés a szülőkkel, a szülők tudta nélkül az óvodapedagógus intézkedést ne tegyen.
- A családok belső konfliktusainak állásfoglalás nélküli kezelése.
- A család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése és ezzel együttesen a gyermek iránti felelősség ébrentartása.
- Tapintatos személyes kapcsolat kialakítása azon családokkal, akik segítséget kérnek, vagy láthatóan segítségre szorulnak.

Az etikai követelményeknek való megfelelés, a titoktartás érvényesítése.

Feladatok:

Biztosítjuk a gyermeki jogokat valamennyi gyermek számára, érvényesüljön az esélyegyenlőség és az egyéni bánásmód elve.

Tárja fel az óvoda a család háttéréből adódó hátrányokat, egyenlőtlenségeket, és az egyenlő bánásmódot sértő körülményeket, valamint azok kezelési módját az esélyegyenlőség érdekében.

Általános preventív, védő-óvó gyermekvédelem.

- Az óvodában dolgozó minden felnőtt vegye figyelembe a gyermek egyéni képességét, tehetségét, sajátos nevelési igényét, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét, segítse a gyermek képességeinek, tehetségeinek kibontakozását, illetve bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben lévő gyermek felzárkóztatását társaihoz.

Speciális óvodai gyermekvédelem

- Minden a gyermekeket érintő intézkedés, program, felmérés, védőnői szűrés, szakemberrel való találkozás előtt írásban kérjük a szülők hozzájárulását.
- A gyermeket a szülőkön kívül más csak írásos meghatalmazással viheti el az óvodából.
- A felzárkóztatás és tehetséggondozás a rászoruló gyermekeknél

Óvodavezető:

- A gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése, annak ellenőrzése.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezése, ellátása.
- Tartassa be az adatvédelem és titoktartás szabályait.
- Kísérje figyelemmel a rendszeres óvodalátogatást.
- A nevelőmunka során biztosítsa a semlegességet vallási és világnézeti kérdésekben.

Óvodapedagógus:

- Az óvodapedagógus évente mérje fel a gyermek családi helyzetét.
- A gyermekvédelmi eseteket adminisztrálja, a megelőzés, a gondozás lehetőségeit egyénileg vegye figyelembe.
- A gyermekvédelmi megbízottal tartsa a kapcsolatot, kérje segítségét.
- A család nevelési légkörének vizsgálatánál vegye figyelembe az etika szabályait.
- Alakítson ki olyan légkört, amely csökkenti annak lehetőségét, hogy bármely gyermek bármilyen oknál fogva hátrányos, kizáró helyzetbe kerüljön.
- Tartson élő, közvetlen kapcsolatot a családdal, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű gyermekek szüleivel.
- Ismerje fel a gyermeki problémákat, a hátrányos, veszélyeztetett helyzet okozta tüneteket, és szükség esetén kérje szakember segítségét.
- Jelezze a gyermek fejlődését veszélyeztető körülményeket a gyermekvédelmi megbízottnak.
- Ismerje minden óvodapedagógus a titoktartás és az adatszolgáltatási törvényekben leírtakat és tartsa is be azokat.
- Szükség szerint vegye igénybe az óvodapszichológus és a szakszolgáltatók segítségét.
- Kísérjék figyelemmel a gyermekek hiányzásait és jelezzenek a vezetőnek.

Gyermekvédelmi megbízott:

- Biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén tegyen javaslatot óvó-védőintézkedésekre.
- Segítse elő a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrését, megfelelő ellátásban való részesítését.

- Szükség esetén vegyen részt a családlátogatásokon.
- Tartson kapcsolatot a szakszolgáltató intézményekkel.
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodapedagógusok között.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket. Feljegyzi a nyilvántartásban a gyermekekkel illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét. Ezt a feladatot az óvodapedagógussal együtt végzi.
- Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel illetve a megszüntetés okait.
- Ha a gyermeki jogokkal, érdekeivel ellentétes tevékenységet, intézkedést tapasztal, jelezze.
- Rendszeresen kísérje figyelemmel, a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változásokat, és ezekre hívja fel az óvodavezető és a pedagógusok figyelmét.
- Adjon tanácsot kollégáinak a lehetőség szerinti intézkedésekről.

Kiemelt feladataink:

- Védő-óvó magatartás kialakítása.
- Feltérképezni a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett gyermekeket, mely a kulturális környezet anyagi, technikai, szellemi elmaradást, lelassult fejlődési környezetet, a kulturáltság és az érettség alacsonyabb szintjén megrekedt embereket jelenti testületünk elfogadása szerint.
- Jelzőrendszerként való működés.
- Krízishelyzetben lévő családokkal való kapcsolattartás.
- Kapcsolat más szakemberekkel.

Baleset megelőzés feladatai:

A gyermekek megbizonyosodjanak az egészséges, biztonságos élet értékeiről. Gyakorlatot szerezzenek a veszélyhelyzetek felismerésében. Felfedezzék önmaguk megvédésének lehetőségét.

XI. Mellékletek

1. Felhasznált irodalom

1. 1993. évi LXXIX. törvény a Köznevelésről / az 1996. évi LXII. törvénnyel egységes szerkezetbe foglalt szöveg / Művelődési közlöny 25. sz.
2. Az óvodai nevelés országos alapprogramja Magyar Közlöny, 1996./ 71. sz.
3. A Kormány 255/2009. (XI. 20) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VIII. 28.) Kormányrendelet módosításáról
4. Pereszlényi Éva: Az óvodák szakmai fejlesztése Budapesti Tanítóképző Főiskola, 1994.
5. Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? Országos Köznevelési Intézet Bp., OKKER, 1997.
6. Dr. Füle Sándor: A hely pedagógiai programok kidolgozása OKKER Oktatási iroda, 1996.
7. Nemzeti Alaptanterv - Korona Kiadó, 1995.
8. Az óvodai nevelés programja - Országos Pedagógiai Intézet, 1989.
9. Pedagógiai programkészítés az óvodában, Módszertani segédanyagok, Debrecen 1996.
10. Pereszlényi Éva - Porkolábné Balogh Katalin: Játék - Mozgás - Kommunikáció Óvodai program - Alcius Bt., Budapest, 1996.
11. Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program, Miskolc, 1996.
12. Bernát - Mezei - Ódor - Pais - Szebenyi: Óvodai menedzsment Budapesti Tanítóképző Főiskola, Bp. 1994.
13. Deliné Fráter Katalin: Lépésről - lépésre óvodai program, Soros Alapítvány, 1997.
14. Patócs Béláné: Mozgásműveltség fejlesztő óvodai nevelési program OKI Adatbank, 1998.
15. 2003. évi Köznevelési Törvény módosítása
16. Nagy Jenőné: Óvodatükör, Ecomix Kft., Szolnok, 2001.
17. Petren Ferencné – Az óvoda vezetés elmélete és módszertana, Comenius Bt. Pécs, 1999.
18. Sulinova – Köznevelési és Fejlesztési és Pedagógus továbbképzési KHT. Óvodai Nevelés Kompetencia Terület
19. Alkonyi Mária - Kissné Haffner Éva (1994): Ők és mi. Down szindrómás csecsemők és kisgyermek korai fejlesztése. Ictus, Budapest,
20. Illyés Sándor dr.: Gyógypedagógiai alapismeretek
21. Ajánlások autizmussal élő gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez
22. Ajánlások értelmileg akadályozott gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez

X. Legitimációs Záradék

Nyilvánosságra hozatal:

Az elfogadott példányból:

- minden óvodapedagógus saját példányt kap
- a SZSZ elnök teljes dokumentumot kap
- egy példány a bejáratnál található a szülők részére
- óvodai honlap, KIR rendszerében

A módosítás módja: A PP módosítása a testület és az SZSZ véleményének kikérése alapján a módosított OAP és Köznevelési Törvény során felmerülő változások beépítése.

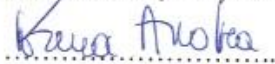
A döntés előkészítés szervei: a SZSZ, Közalkalmazotti Tanács.

Hat évente felül kell vizsgálni.

Hat évnél korábban is felül kell vizsgálni:

- ha azt a törvények elrendelik,
- ha a fenntartó írásban kéri,
- ha a nevelőtestületből 50% + 1 fő kéri

A Pedagógiai Programot a nevelőtestület 2021. május 25-én tartott értekezletén elfogadta és jóváhagyásra javasolta.

Kozma Andrea
óvodavezető helyettes

A Pedagógiai Programot a szakmai munkaközösség 2021. május 26-án véleményezte és elfogadásra javasolta.

Tompa Ildikó
Munkaközösség vezető

A Pedagógiai Programot a szülői munkaközösség 2021. május 26-án tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

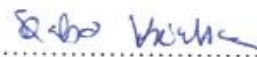

Barta Andrea
SZMK

Az egészségfejlesztési programot az Egészségügyi Szolgálat részéről elfogadta és jóváhagyásra javasolta 2021. május 26-án.

Óvoda pszichológusa
Figula Mariann

Egészségügyi Szolgálat védőnő
Szabó Krisztina

A Pedagógiai Program nem terheli többlet kötelezettséggel a fenntartót. ((Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Polgármesteri Hivatal 1102. Budapest, Szent László tér 29.)

Kelt: Budapest, 2021 május 26.

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

1. A nevelőtestület döntéséről készült jegyzőkönyv, melyben a 5/2021. (2021. 04. 05.) számú határozatával elfogadta a Hárslevelű Óvoda Pedagógiai Programját. Iktatószáma: 622/2/2021.
2. A szülői szervezet véleményét bemutató 335/2/2021. iktatószámú jegyzőkönyv

Másolatot kapott - Készítők - Fenntartó
- Irrattár

Budapest, 2021. május 26.

